

Konjunktur läget

September 2022

Konjunkturläget
September 2022

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, KI-kommentar, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

STRUKTUREN I KONJUNKURLÄGET

I den ordinarie löptexten redovisas ett antal *rutor* som normalt skiljer sig från löptexten, det kan vara en kortare beskrivning inom något område eller en mer teknisk beskrivning. Dessutom publiceras mer djuplodande analyser i så kallade *fördjupningar*. Löptexten kompletteras också av en *tabellbilaga* med mer detaljerade prognoser.

I högermarginalen redovisas *diagram* och ibland även så kallade *marginalrutor*. Marginalrutorna redovisar antaganden och metoder och redovisas också sist i Konjunkturläget i en bilaga.

Alla fördjupningar redovisas också samlat på nätet, diagram i PowerPointformat finns också att ta del av. Dessutom kan siffror till alla diagram inklusive rubriker, underrubriker, källor och eventuella fotnoter laddas ner. Allt detta återfinns under www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget.

Förord

I Konjunkturläget september 2022 presenteras en prognos för den ekonomiska utvecklingen 2022–2023 i Sverige och i omvärlden. Därtill gör Konjunkturinstitutet ett scenario för utvecklingen 2024–2030, varav 2024–2026 beskrivs i rapporten. Prognosen och scenariot för hela perioden 2022–2030, samt mer detaljerade prognoser, finns att hämta i Konjunkturinstitutets prognosdatabas.

I ett särskilt avsnitt jämförs den nya prognosen med den prognos som presenterades i Konjunkturläget juni 2022.

Arbetet med Konjunkturläget har letts av prognoschef Ylva Hedén Westerdahl. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 23 september 2022.

Stockholm 28 september 2022

Albin Kainelainen
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	7
Prognosrevideringar 2022–2023.....	11
Internationell konjunkturutveckling.....	13
Prognos 2022–2023.....	13
Scenario 2024–2026.....	17
Konjunktoren i Sverige.....	18
Efterfrågan och produktion 2022–2023	18
Arbetsmarknad och resursutnyttjande 2022–2023.....	25
Löner och inflation 2022–2023	28
Scenario för svensk ekonomi och ekonomisk politik.....	33
Scenario för svensk ekonomi 2024–2026	33
Ekonomisk politik 2022–2026.....	35
Offentliga finanser.....	38
Offentliga finanser 2022–2023	38
Konjunkturinstitutets bedömning av budgetutrymmet på längre sikt	44
Osäkerhet i prognosen.....	47
Prognosfelens storlek.....	49
Alternativa scenarier: Penningpolitikens påverkan på den svenska ekonomin.....	51

RUTOR

Fallande bostadspriser och konsekvenser för den svenska ekonomin	22
Sjukfrånvaron påverkar NR-timlönen.....	29

TABELLBILAGA

Tabellbilaga.....	55
-------------------	----

BILAGA MARGINALRUTOR

Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna.....	72
Vad skiljer scenario från prognos?.....	72
Begrepp och antaganden	72
Konjunkturinstitutets definition av offentlig konsumtion vid oförändrade regler	72
Budgetutrymmet påverkas av osäkerhet i det strukturella sparandet.....	73
Vad är ett alternativscenario?.....	73
Antaganden om finanspolitiken i scenarierna.....	73

Sammanfattning

Den höga inflationen slår hårt mot den globala och svenska ekonomin. För att stävja inflationen och förankra inflationsförväntningarna kring inflationsmålet har Riksbanken höjt styrräntan snabbt de senaste månaderna och fler höjningar är att vänta. Hög inflation och stigande bolåneräntor gräper ur hushållens köpkraft och hushållen ser generellt sett dystert på framtiden. Hushållen antas få viss kompensation av staten för de höga elpriserna men de kommer ändå att dra ner på konsumtionen framöver. Till viss del eftersom det ännu är oklart hur stödet kommer att utformas och hur stort det kommer att bli samt när i tiden det betalas ut. Samtidigt slår en vikande omvärldskonjunktur mot den svenska exportnäringen. Den svaga efterfrågeutvecklingen leder till att svensk ekonomi går in i en lågkonjunktur nästa år. Arbetsmarknaden är ännu så länge stark och antalet sysselsatta har ökat snabbt i år. Lågkonjunkturen nästa år innebär att efterfrågan på arbetskraft blir lägre och arbetslösheten ökar. Sverige har starka offentliga finanser. Konjunkturinstitutet bedömer att det finns ett budgetutrymme om ca 130 miljarder kronor för den kommande mandatperioden, men det ska noteras att bedömningar av detta slag alltid är mycket osäkra. Konjunkturinstitutet räknar med att ca 50 miljarder kronor av budgetutrymmet tas i anspråk i budgeten för 2023.

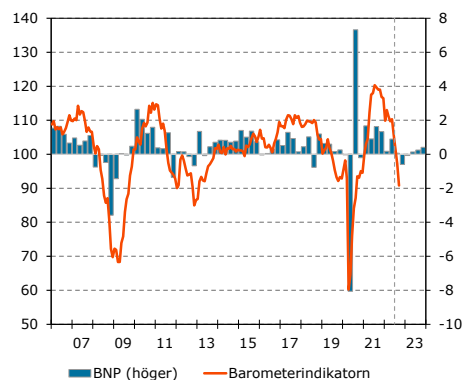
BNP-tillväxten var relativt hög det andra kvartalet i år och konjunkturförstärkningen i Sverige tog fart igen (se diagram 1). Slojade pandemirelaterade restriktioner i Sverige och i omvärlden och ett uppdämt konsumtionsbehov bidrog till att de svenska hushållen ökade konsumtionen rejält. Det på många håll höga kapacitetsutnyttjandet i produktionen bidrog samtidigt till att investeringarna i näringslivet som helhet ökade kraftigt. Konjunkturförstärkningen syntes även på arbetsmarknaden där sysselsättningen fortsatte att öka snabbt. Många personer trädde samtidigt in på arbetsmarknaden och arbetslösheten låg därför still på 7,7 procent.

SNABB KONJUNKTURAVMATTNING PÅ GÅNG

Det mesta tyder nu på att högkonjunkturen började mattas av redan det tredje kvartalet i år. Enligt SCB:s BNP-indikator var BNP oförändrad i juli jämfört med i juni. Dessutom har flertalet enkätbaserade indikatorer försvagats den senaste tiden, även om en del indikatorer för företagen fortfarande ligger på jämförelsevis höga nivåer. Barometerindikatorn, som speglar stämningssläget i ekonomin som helhet, har minskat till en nivå som är betydligt lägre än det historiska genomsnittet (se diagram 1). Nedgången i Barometerindikatorn drivs till stor del av hushållen som nu är historiskt pessimistiska (se diagram 2), trots att de är mindre oroliga än normalt för att bli arbetslösa. Det branta fallet i hushållens konfidensindikator ska ses i ljuset av den mycket

Diagram 1 Barometerindikatorn och BNP

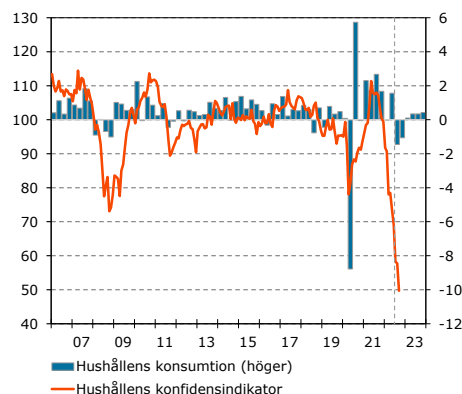
Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

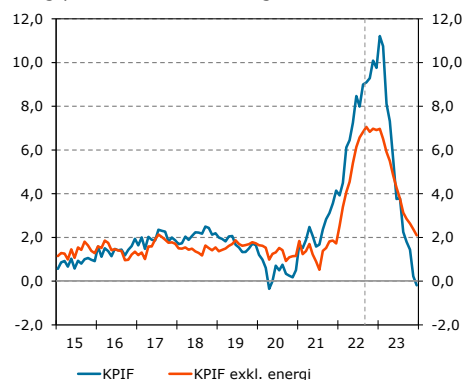
Index medelvärde=100, säsongrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 3 Konsumentpriser

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

höga inflationen (se diagram 3), som gräper ur hushållens köpkraft, stigande bolåneräntor och fallande tillgångspriser. Dessutom råder det stor osäkerhet om hur mycket priset på el kommer att stiga under hösten och vintern. Hushållen (och företagen) kan förvisso räkna med att delvis bli kompenserade av staten för de höga elpriserna åtminstone nästa år, men det är ännu oklart hur stödet kommer att utformas och hur stort det kommer att bli samt när i tiden det kommer. Sammantaget bidrar detta till att hushållen drar ner markant på konsumtionen det tredje och fjärde kvartalet i år (se diagram 2). Trots det kommer hushållen att behöva minska sitt sparande påtagligt för att finansiera konsumtionsutgifterna. För att minska osäkerheten hos hushållen, och därmed undvika att de håller tillbaka konsumtion onödigt mycket, är det önskvärt att besked kring konstruktionen av eventuella elprisstöd kommer så snart som möjligt.

ENERGIKRISEN SLÅR HÅRT MOT EUROPA

Liksom i Sverige har de höga energipriserna i euroområdet bidragit till den mycket höga inflationen och vikande förtroendekindikatorer, särskilt för konsumenterna (se diagram 4 och diagram 5). För att stävja den höga inflationen har den europeiska centralbanken höjt styrräntan med 1,25 procentenheter de senaste månaderna och fler höjningar är att vänta i närtid (se diagram 6). Den förväntat svaga efterfrågeutvecklingen innebär att BNP i euroområdet minskar något det andra halvåret i år för att sedan öka långsamt nästa år.

Tillväxutsikterna är svaga även i USA. Arbetslösheten har i år minskat till en jämförelsevis låg nivå och lönerna fortsätter att öka i snabb takt. Den starka arbetsmarknaden och den höga inflationen har fått den amerikanska centralbanken att hastigt lägga om penningpolitiken i syfte att kyla av ekonomin (se diagram 6) och BNP-tillväxten blir dämpad framöver.

DEN SVENSKA EXPORTEN VIKER MED FÖRDRÖJNING

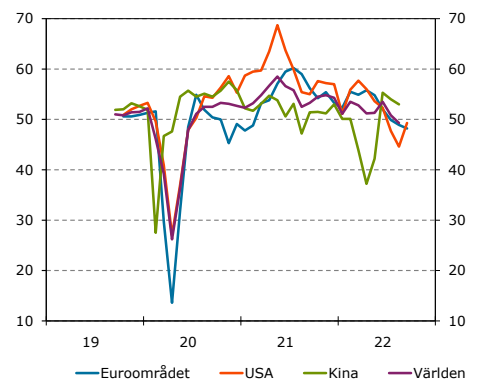
Konjunkturförsvagningen i omvärlden innebär att exportmarknaden för svenska företag i det närmaste stagnerar det tredje och fjärde kvartalet i år. Detta avspeglas i exportorderingen som enligt Konjunkturbarometern har slutat att växa de senaste månaderna. Den svenska exportindustrin har dock fortfarande välfyllda orderböcker att beta av (se diagram 7) och varuexporten ökar starkt det tredje kvartalet i år. Liksom i omvärlden utgör brist på insatsvaror och logistikproblem fortfarande ett hinder för produktionen, även om de värsta problemen verkar vara över. Sammantaget leder detta till att exporten i det närmaste stagnerar det fjärde kvartalet i år för att sedan öka svagt nästa år.

LÅGKONJUNKTUREN STÅR FÖR DÖRREN

Den vikande konjunkturen i omvärlden och de dystra utsikterna för de svenska hushållen bidrar till att produktionen i näringslivet minskar det tredje och det fjärde kvartalet i år och bara ökar

Diagram 4 Sammanvägt inköpschefsindex i valda länder och regioner

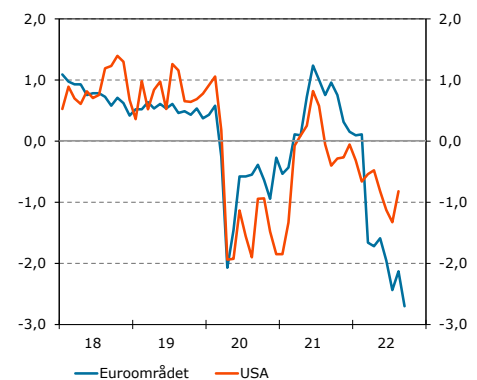
Index, månadsvärden

Källa: IHS Markit.

Diagram 5 Konsumentförtroende

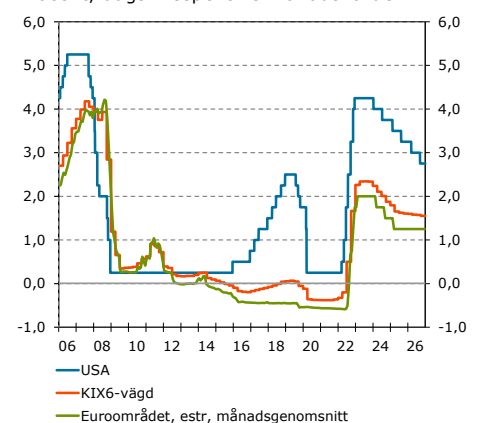
Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

Källor: DG Ecfm, Conference Board och Macrobond.

Diagram 6 Styrräntor

Procent, dags- respektive månadsvärden

Anm. Styrräntan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves styrräntointervall.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

svagt nästa år. Offentlig konsumtion och produktion ökar förvisso jämförelsevis snabbt, bland annat till följd av fler brukare i äldreomsorgen, fler elever i skolan och satsningar på försvaret, men BNP kommer trots det att utvecklas mycket svagt det andra halvåret i år och nästa år (se diagram 1). Nästa år går därför ekonomin in i en lågkonjunktur, vilket avspeglas i ett negativt BNP-gap (se tabell 1).

Tabell 1 Nyckeltal

Procentuell förändring om inget annat anges

	Utfall			Prognos			Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2024	2025	2026
BNP till marknadspris	5,1	2,7	-0,1	2,0	2,5	3,0			
BNP per invånare	4,4	2,0	-0,7	1,5	2,0	2,5			
BNP, kalenderkorrigerad	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7	2,8			
BNP, KIX-vägd ¹	5,2	2,7	1,0	2,3	2,3	2,2			
KPI, KIX-vägd ¹	3,1	8,3	5,8	2,2	2,3	2,3			
Bytesbalans ²	5,3	3,6	4,4	4,4	3,8	3,3			
Arbetade timmar ³	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9	1,3			
Sysselsättning	0,9	3,0	0,1	0,4	0,8	1,4			
Arbetslöshet ⁴	8,8	7,4	7,7	8,0	7,9	7,2			
Arbetsmarknadsgap ⁵	-1,7	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8	-0,1			
BNP-gap ⁶	0,6	0,8	-1,3	-1,6	-1,0	-0,1			
Timlön ⁷	2,6	2,7	3,3	3,1	3,3	3,5			
Arbetskostnad per timme ^{3,8}	3,4	3,2	3,5	3,1	3,3	3,5			
Produktivitet ³	2,6	1,1	-1,2	1,1	1,7	1,5			
KPI	2,2	8,4	6,5	0,9	1,8	1,8			
KPIF	2,4	7,7	4,6	0,5	1,5	1,7			
Styrränta ^{9,10}	0,0	2,3	2,3	1,8	1,8	1,8			
Tioårig statsobligationsränta ⁹	0,3	1,5	2,0	2,1	2,3	2,4			
Kronindex (KIX) ¹¹	114,3	121,2	123,6	120,1	116,5	112,9			
Offentligt finansiellt sparande ²	-0,1	0,8	0,0	-0,4	-0,3	0,2			
Strukturellt sparande ¹²	-0,8	1,0	1,0	0,5	0,3	0,3			
Maastrichtskuld ²	36,2	30,0	28,3	28,7	28,9	28,6			

¹ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners. ² Procent av BNP. ³ Kalenderkorrigerad. ⁴ Procent av arbetskraften. ⁵ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ⁷ Enligt konjunkturlönestatistiken. ⁸ Avser anställdas timmar. ⁹ Procent. ¹⁰ Vid årets slut. Beslut i slutet av december implementeras i januari. ¹¹ Index 1992–11–18=100. ¹² Procent av potentiell BNP.

Anm. Utvecklingstalet för sysselsättning 2021 påverkas av SCB:s metodbyte för AKU.

Anm. BNP per invånare baserat på befolkning exklusive ukrainska flyktingar.

Källor: IMF, Medlingsinstitutet, Riksbanken, SCB och Konjunkturinstitutet.

ARBETSMARKNADEN FÖRSVAGAS NÄSTA ÅR

Sysselsättningen har ökat starkt hittills i år och det är fortsatt en hög andel företag som uppger att de har brist på personal (se diagram 8). Företagens anställningsplaner indikerar dock att en omsvängning är på väg, inte minst inom handeln och

Diagram 7 Industrins omdöme om exportorderstocken

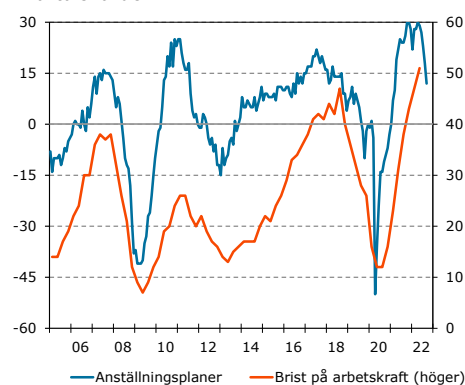
Standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 8 Anställningsplaner och brist på arbetskraft i näringslivet

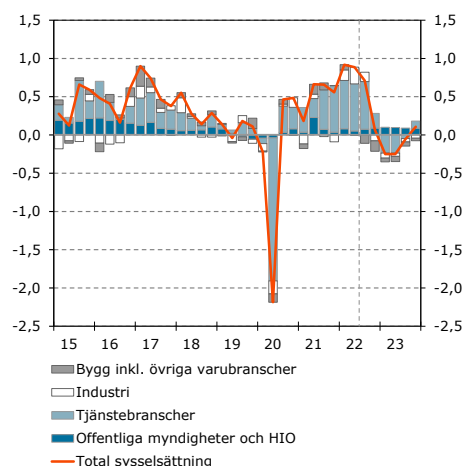
Nettotal, säsongrensade månadsvärden respektive andel ja-svar, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 9 Bidrag till sysselsättningstillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Anm. HIO avser hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

byggbranschen. Den pågående konjunkturförsvagningen innebär att efterfrågan på arbetskraft utvecklas svagare framöver och nästa år minskar sysselsättningen på bred front i näringslivet (se diagram 9). Sysselsättningen fortsätter visserligen att öka i den offentliga sektorn men sammantaget blir resultatet ändå att den totala sysselsättningen minskar de tre första kvartalen nästa år och arbetslösheten stiger till nära 8 procent mot slutet av året.

INFLATIONEN VÄNDER NEDÅT UNDER VINTERN

Den höga inflationen innebär att den reala timlönen i ekonomin som helhet minskar med 5 procent i år. Samtidigt är vinstläget relativt starkt i stora delar av näringslivet, inte minst inom industrin som sätter det så kallade märket i avtalsrörelsen. De nya löneavtalen som ska slutas nästa år bedöms bidra till att lönerna ökar något snabbare nästa år jämfört med i år (se tabell 1). Trots de högre löneökningarna förblir vinstläget jämförelsevis starkt nästa år och sett till näringslivet som helhet blir behovet av att höja priserna dämpat.

KPIF-inflationen har stigit snabbt i år och den fortsätter att öka i närtid (se diagram 10), mycket som en konsekvens av stigande energipriser. Världsmarknadspriserna på många råvaror och olika jordbruksprodukter har dock vänt nedåt de senaste månaderna och terminspriserna indikerar att elpriserna kommer att falla snabbt efter vintern (se diagram 11). Sammantaget innebär detta att KPIF-inflationen toppar kring årsskiftet för att sedan minska snabbt under loppet av nästa år. Mot slutet av 2023 har KPIF-inflationen i det närmaste avstannat helt (se diagram 3).

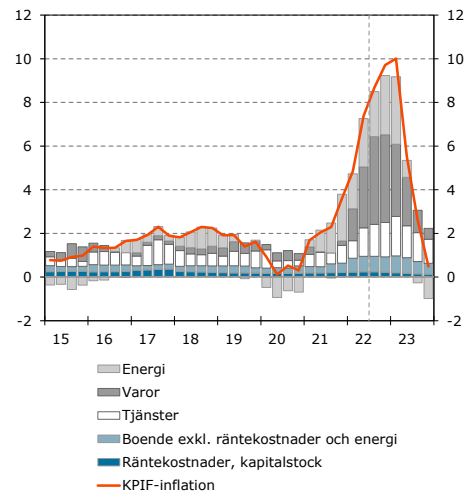
I september höjde Riksbanken styrräntan med 1 procentenhet i syfte att stävja den uppåtgående inflationen och förankra inflationsförväntningarna kring inflationsmålet (se diagram 12). I likhet med Riksbankens prognos räknar Konjunkturinstitutet med att styrräntan har höjts till 2,50 procent i början av nästa år. Den begynnande lågkonjunkturen och svagare inflationsutsikter innebär enligt Konjunkturinstitutets prognos att Riksbanken sänker räntan igen under hösten 2023 och 2024.

DE OFFENTLIGA FINANSERNA ÄR STARKA

Det strukturella offentligfinansiella sparandet förstärks kraftigt i år till 1,0 procent av potentiell BNP, bland annat som en följd av att olika pandemirelaterade åtgärder fasas ut (se tabell 1). Nästa år antas ofinansierade finanspolitiska åtgärder om ca 50 miljarder kronor genomföras, varav 20 miljarder kronor är en delfinansiering av den antagna kompensationen för höga elpriser till hushåll och företag. Det strukturella sparandet ligger trots det kvar på ca 1 procent av potentiell BNP, vilket indikerar att sparandet är högre än vad som krävs för att vara i linje med överskottsmålet. Maastrichtskulden befinner sig samtidigt i det nedre intervallet för skuldankaret. Sammantaget är därmed de offentliga finanserna starka.

Diagram 10 Bidrag till KPIF-inflationen

Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Beräkningen av bidragen är approximativ. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 11 Spotpris på el i Sverige

Öre per kilowattimme (kWh), månadsvärden

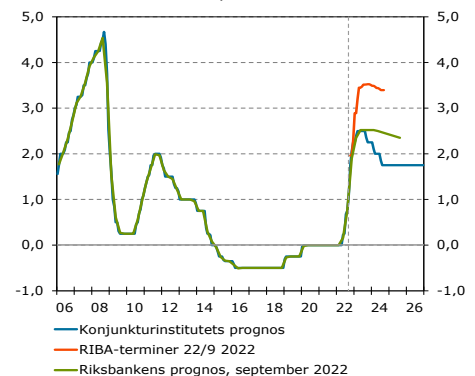

Anm. Priser för fyra prisområden har vägts samman av Konjunkturinstitutet på basis av den geografiska fördelningen av hushållens elanvändning.

Källor: Nordpool, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 12 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida styrräntor. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

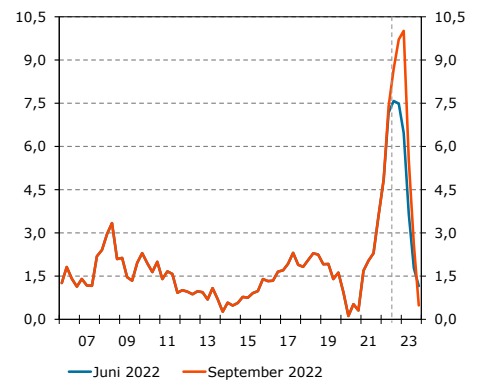
Prognosrevideringar 2022–2023

Nedan beskrivs kortfattat några av de mer betydelsefulla revideringarna jämfört med Konjunkturläget juni 2022 (se tabell 2).

- Inflationen i euroområdet har blivit högre än vad som förutsågs i juniprognosen. Den europeiska centralbanken har svarat genom att höja referäntan (en styrränta) mer än väntat. Den nuvarande prognosen innebär att referäntan har reviderats upp med 1 procentenhet både vid slutet av 2022 och slutet av 2023.
- BNP-tillväxten i euroområdet revideras ner med 1,6 procentenheter för 2023. De viktigaste anledningarna är energikrisen, högre inflation och det högre ränteläget.
- I Sverige har KPIF-inflationen ökat betydligt mer under sommaren än vad som förutsågs i juniprognosen och närmar sig 10 procent det fjärde kvartalet (se diagram 13). Precis som i juni förutses inflationen falla tillbaka snabbt under loppet av 2023. Detta innebär att KPIF-inflationen revideras upp med 0,9 respektive 1,4 procentenheter 2022 och 2023.
- Den oväntat höga inflationen har bidragit till att Riksbanken höjde styrräntan med 1 procentenhet i september och att de i närtid fortsätter att höja styrräntan mer än vad som förutsågs i juniprognosen (se diagram 14). Det innebär att styrräntan vid slutet av 2022 är uppreviderad med 0,75 procentenheter.
- De svenska hushållen ökade konsumtionen med 1,6 procent det andra kvartalet i år, vilket var betydligt mer än vad som förutsågs i juniprognosen. Samtidigt bidrar den högre inflationen och det högre ränteläget till att hushållens konsumtion utvecklas betydligt svagare framöver än vad som förutsågs i juni. Tillväxten i hushållens konsumtion revideras därför upp med 0,4 procentenheter för helåret 2022 och revideras ner något mer än så för 2023.
- Högre inflation, ett högre ränteläge och svag hushållskonsumtion bidrar till att BNP-tillväxten revideras ner det andra halvåret i år och nästa år. Det innebär att lågkonjunkturen blir djupare 2023 än vad som förutsågs i juniprognosen och BNP-gapet revideras ner med 0,5 procentenheter.
- Den djupare lågkonjunkturen 2023 slår igenom på arbetsmarknaden och arbetslösheten ökar successivt under året, till skillnad från i juniprognosen (se diagram 15).

Diagram 13 KPIF

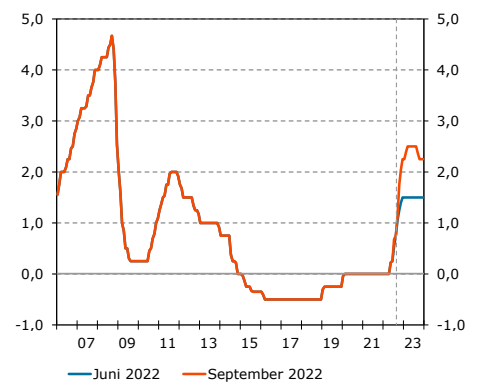
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 14 Styrränta

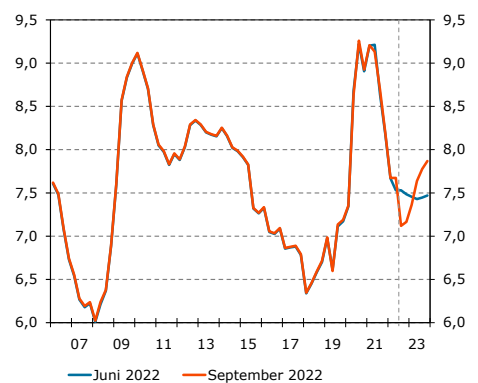
Procent, månadsvärden

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 15 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 2 Prognos och revideringar jämfört med prognosen i juni 2022

Procentuell förändring respektive procentenheter om inget annat anges

	2022			2023		
	Sep	Jun	Diff	Sep	Jun	Diff
Internationellt						
BNP i världen	2,8	3,0	-0,2	2,4	2,8	-0,4
BNP, KIX-vägd ¹	2,7	2,9	-0,2	1,0	2,1	-1,2
BNP i euroområdet	3,1	2,8	0,3	0,1	1,9	-1,8
BNP i USA	1,7	2,5	-0,8	0,8	1,5	-0,7
BNP i Kina	3,1	4,3	-1,2	5,0	5,2	-0,2
Federal funds target rate ^{2,3}	4,3	3,5	0,8	4,3	3,5	0,8
ECB:s refinansränta ^{2,3}	2,3	1,3	1,0	2,5	1,5	1,0
Oljepris ⁴	101,2	111,4	-10,2	85,7	103,2	-17,5
KPI, KIX-vägd ¹	8,3	7,5	0,8	5,8	4,1	1,8
Försörjningsbalans						
BNP, kalenderkorrigerad	2,7	2,0	0,7	0,1	1,4	-1,3
BNP	2,7	1,9	0,7	-0,1	1,2	-1,3
Hushållens konsumtionsutgifter	3,0	2,6	0,4	-0,6	0,1	-0,7
Offentliga konsumtionsutgifter	0,1	0,8	-0,7	2,1	1,6	0,4
Fasta bruttoinvesteringar	5,2	0,4	4,8	-2,2	0,9	-3,1
Lagerinvesteringar ⁵	0,9	0,3	0,6	-0,8	-0,2	-0,6
Export	5,3	4,1	1,2	1,4	3,6	-2,2
Import	8,1	4,1	4,0	-0,7	2,4	-3,1
Arbetsmarknad, inflation, räntor, med mera						
Arbetade timmar ⁶	1,9	1,8	0,2	1,4	2,1	-0,7
Sysselsättning	3,0	2,4	0,6	0,1	0,5	-0,4
Arbetslöshet ⁷	7,4	7,6	-0,1	7,7	7,4	0,2
Arbetsmarknadsgap ⁸	-0,8	-1,7	1,0	-0,7	-0,6	-0,1
BNP-gap ⁹	0,8	-0,6	1,4	-1,3	-0,8	-0,5
Produktivitet ⁶	1,1	0,3	0,8	-1,2	-0,6	-0,6
Timlön ¹⁰	2,7	2,4	0,2	3,3	3,0	0,3
KPI	8,4	7,4	1,0	6,5	4,6	1,9
KPIF	7,7	6,8	0,9	4,6	3,2	1,3
Styrränta ^{2,3}	2,25	1,50	0,75	2,25	1,50	0,75
Tioårig statsobligationsränta ²	1,5	1,5	0,0	2,0	1,9	0,1
Kronindex (KIX) ¹¹	121,2	120,5	0,8	123,6	120,4	3,2
Bytesbalans ¹²	3,6	4,6	-1,0	4,3	4,9	-0,6
Offentligt finansiellt sparande ¹²	0,8	0,4	0,4	0,0	0,0	-0,1

¹ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners ² Procent. ³ Vid årets slut. ⁴ Brent, dollar per fat, årsgenomsnitt. ⁵ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁶ Kalenderkorrigerade värden. ⁷ Procent av arbetskraften. ⁸ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁹ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ¹⁰ Enligt konjunkturlönestatistiken. ¹¹ Index 1992-11-18=100. ¹² Procent av BNP.

Anm. Differensen avser skillnaden mellan nuvarande prognos och prognosen i juni 2022. Ett positivt värde innebär en upprevidering. Utvecklingstalet för sysselsättning 2021 påverkas av SCB:s metodbyte för AKU.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Internationell konjunkturutveckling

Tillväxten i Sveriges viktigaste handelspartners har bromsat in de senaste kvartalen. Aktiviteten i den globala ekonomin påverkas negativt av hög inflation för främst energi, räntehöjningar och fortsatta störningar i leverantörskedjorna. Osäkerheten kring hur stor påverkan dessa chocker får är fortsatt stor. Framåtblickande indikatorer tyder på en svag utveckling i världsekonomin i närtid och den globala tillväxten bromsar in 2022 och 2023. Inflationen har stigit snabbt i världen. I prognosen faller inflationen nästa år då energipriserna förväntas bli lägre, problemen med leverantörskedjorna mindre och tillväxten mer dämpad. Trots det kommer inflationen över lag att vara högre än centralbankernas målnivåer i slutet av 2023.

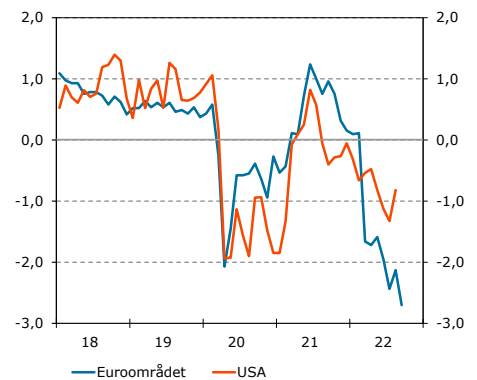
Prognos 2022–2023

Tillväxten blev svag i USA och Kina det andra kvartalet 2022, medan euroområdet växte i relativt snabb takt. Framåtblickande indikatorer tyder på att utsikterna för den globala tillväxten har försämrats den senaste tiden. Försämringen har skett till följd av hög inflation, räntehöjningar i de flesta länder, den ryska invasionen av Ukraina och Kinas utmaningar främst vad gäller nolltoleransen mot covid. Konsumentförtroendet har fallit kraftigt sedan årsskiftet i såväl euroområdet som i USA (se diagram 16) och är nu mycket lägre än normalt. Även för företagen har tillförsikten försämrats, om än i mindre utsträckning än för hushållen. För såväl USA och euroområdet som världen i stort har inköpschefsindex vänt ner till en nivå under 50, vilket är gränsen för när läget anses sämre än föregående månad (se diagram 17). För Kina är dock indexet över 50 till följd av borttagna restriktioner, i vissa regioner, efter tidigare nedstängningar på grund av covid-smittspridning.

BNP-tillväxten i Sveriges viktigaste handelspartners fortsätter att vara dämpad framöver. Det beror i stor utsträckning på en svag utveckling av hushållens konsumtion. Ökade levnadskostnader, dämpade eller fallande bostadspriser och stigande räntor förklarar till stor del utvecklingen. I Europa tynger kraftigt höjda energipriser och störningar i gasutbudet tillväxten, även om många europeiska länder har eller är på väg att införa stödåtgärder för att dämpa de negativa effekterna för hushållen. Däremot är läget på arbetsmarknaden fortsatt mycket gynnsamt i de stora ekonomierna och sysselsättningen stiger, vilket dämpar nedgången i konsumtionen.

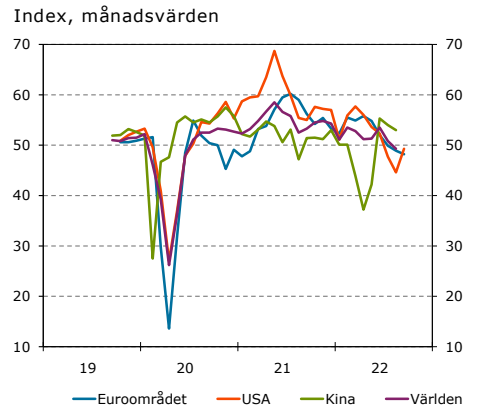
Det finns tydliga tecken på att problemen med de globala leveranskedjorna har avtagit, men att de fortfarande är förhöjda (se diagram 18). Covid-19-restriktionerna har mestadels tagits bort, den globala efterfrågan har skiftat mot mer tjänster, leveranstiderna har börjat gå ner och de globala insatspriserna har

Diagram 16 Konsumentförtroende
Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

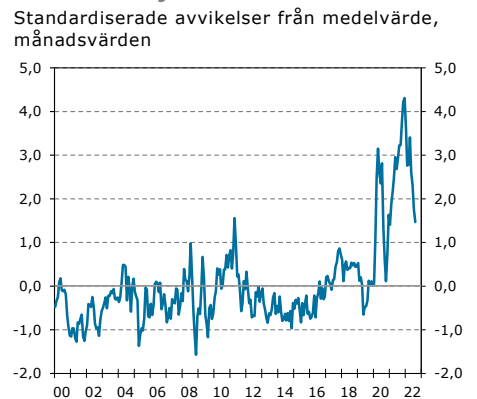
Källor: DG Ecfm, Conference Board och Macrobond.

Diagram 17 Sammanvägt inköpschefsindex i valda länder och regioner
Index, månadsvärden

Källa: IHS Markit.

Diagram 18 Stress av globala leveranskedjor
Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

Källor: Federal Reserve Bank of New York och Macrobond.

dämpats. Vidare har de flesta transportkostnader minskat. Problemen på utbudssidan bedöms minska ytterligare framöver. Styrräntorna i många länder har höjts i snabb takt till följd av väldigt hög inflation och för att minska risken att inflationen bitar sig fast på höga nivåer. De högre räntorna dämpar efterfrågan vilket i sin tur håller tillbaka inflationen. Många råvarupriser har fallit den senaste tiden (se diagram 19) och de förväntas sjunka ytterligare och bli lägre 2023. Tillsammans med förväntat lägre energipriser och minskade problem med leveranskedjor dämpas inflationen 2023.

Tabell 3 BNP och KPI i världen

Procent av köpkraftskorrigerad global BNP respektive procentuell förändring

	Vikt ¹	BNP ²	KPI ³				
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Världen	100	6,1	2,8	2,4	...	...	...
KIX-vägd⁴	75,3	5,2	2,7	1,0	3,1	8,3	5,8
USA	15,7	5,7	1,7	0,8	4,7	8,1	3,9
Euroområdet	13,8	5,2	3,1	0,1	2,6	8,3	6,2
Japan	3,8	1,7	1,5	1,2	-0,2	2,1	1,6
Storbritannien	2,3	7,4	3,4	-0,2	2,5	8,5	7,3
Sverige	0,4	4,9	2,7	0,1	2,7	8,0	4,9
Norge	0,3	4,0	2,2	1,4	3,9	5,9	3,9
Danmark	0,3	4,9	2,5	0,0	1,9	8,4	4,9
Kina	18,6	8,6	3,1	5,0	1,0	2,2	2,6
Svensk exportmarknad⁵		8,6	6,6	2,1	...	...	...

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat. Sveriges siffra avser KPIF. ⁴ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners. ⁵ Den svenska exportmarknaden avser den samlade import-efterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

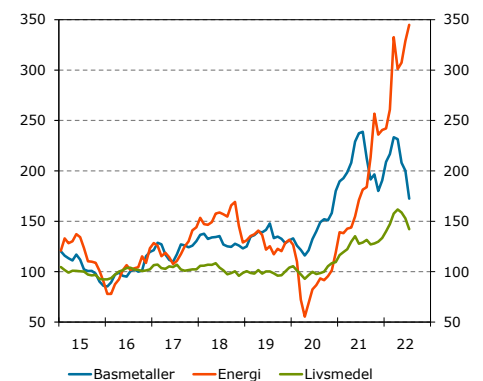
TILLVÄXTEN I EUROOMRÅDET BROMSAR IN

Euroområdets BNP steg relativt snabbt med 0,8 procent det andra kvartalet. Återhämtningen i tjänstesektorn i södra Europa var en viktig drivkraft. I Italien och Spanien uppgick tillväxten till över 1 procent medan Tysklands BNP endast steg med 0,1 procent (se diagram 20). Indikatorer som speglar stämningsläget i ekonomin i euroområdet har fortsatt att vika nedåt under sommaren. I augusti och september befann sig inköpschefsindex för både tillverkningsindustrin och tjänstesektorn på nivåer som indikerar negativ tillväxt (se diagram 21).

Rysslands minskade gasleveranser har i kombination med bland annat sommartorkan i Europa inneburit kraftiga

Diagram 19 Internationella råvarupriser

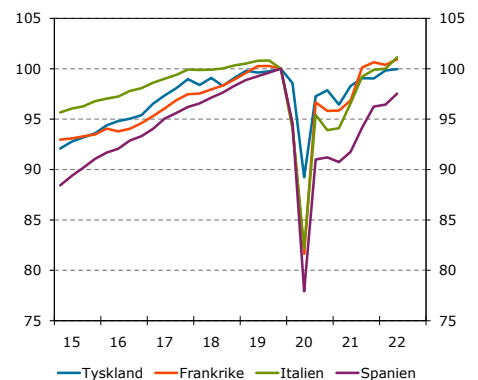
USD, index 2016=100, månadsvärden

Källor: IMF och Macrobond.

Diagram 20 BNP i euroområdet

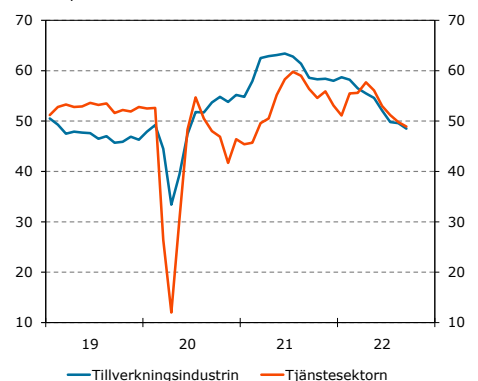
Index 2019 kvartal 4=100, fasta priser, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: Eurostat och Macrobond.

Diagram 21 Inköpschefsindex i euroområdet

Index, månadsvärden

Källor: IHS Markit och Macrobond.

prisuppgångar på el och naturgas (se diagram 22). Från att innan kriget ha utgjort omkring 40 procent av EU:s totala naturgasimport har Rysslands andel sjunkit under året och föll ner till under 10 procent efter det att flödet via Nordstream 1 upphörde helt i slutet av augusti. Många länder har trots Rysslands minskade gasleveranser framgångsrikt lyckats fylla sina gaslagernivåer genom energibesparingar och ökad import av främst flytande naturgas från bland annat USA. Därmed väntas omfattande ransoneringsåtgärder kunna undvikas i vinter även om vissa ransoneringsåtgärder kan komma att bli nödvändiga i de länder som är mest beroende av rysk naturgas.

Inflationen uppgick i augusti till drygt 9 procent i euroområdet och drygt 10 procent i närmare hälften av euroländerna. Uppgången förklaras främst av stigande energipriser men även andra priser stiger snabbt (se diagram 23). Värst drabbat är de baltiska länderna och i synnerhet Estland där inflationstakten var 25 procent i augusti (se diagram 24). Den höga inflationen har fått ECB att höja styrräntan med 1,25 procentenheter de senaste månaderna¹ (se diagram 25).

Stämmingsläget bland euroområdets hushåll är mycket dystert trots att en rad olika åtgärder har genomförts av regeringar runt om i Europa för att skydda hushållen från de kraftiga energiprisökningarna. Konsumentförtroendet är under den nivå som noterades vid pandemins utbrott och en rekordstor andel hushåll tror dessutom att den egna ekonomiska situationen kommer att försämrans ytterligare under det kommande året.

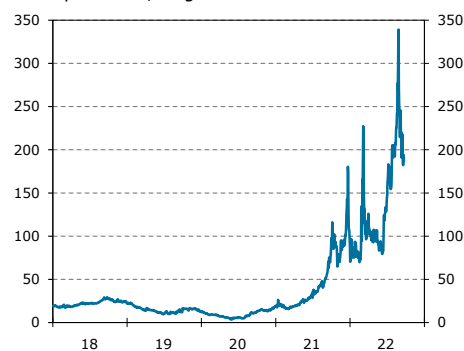
Utbudsproblemen har lättat något inom industrin men många företag anser fortfarande att bristen på insatsvaror begränsar produktionen. Höga priser på naturgas och el innebär dessutom ett ökat kostnadstryck för många företag.

Arbetsmarknadsutfallen är än så länge starka även om anställningsplanerna har blivit mindre expansiva. I juli sjönk euroområdets arbetslöshet till 6,6 procent vilket är en historiskt låg nivå. Utvecklingen skiljer sig dock fortfarande en hel del åt mellan länderna (se diagram 26). Såväl den avtalade löneökningstakten som den faktiska timlönen har stigit i inledningen av året och väntas fortsätta stiga framöver till följd av bland annat höjda tyska minilöner och växande brist på arbetskraft. Reallöneutvecklingen väntas dock förbli negativ de närmaste kvartalen. I genomsnitt bedöms inflationen uppgå till drygt 8 procent i år för att sedan sjunka till nära 6 procent 2023 (se tabell 3). ECB förväntas fortsätta höja sina styrräntor fram till och med första kvartalet 2023. Den positiva BNP-utvecklingen under årets första halva gör att tillväxten för helåret 2022 blir relativt hög trots en svag utveckling under senare delen av året. Den svaga avslutningen på 2022 tynger framför allt tillväxten för helåret 2023 (se tabell 3).

¹ ECB har höjt refinansräntan samt räntorna på de stående faciliteterna för in- och utlåning med 1,25 procentenheter. Dagslåneräntan i euroområdet mätt med estr och tidigare eonia har legat nära ECB:s ränta på den stående faciliteten för inlåning sedan 2015. Före finanskrisen 2008 låg dagslåneräntan i euroområdet i stället nära ECB:s refinansränta.

Diagram 22 Terminspris på naturgas i Europa

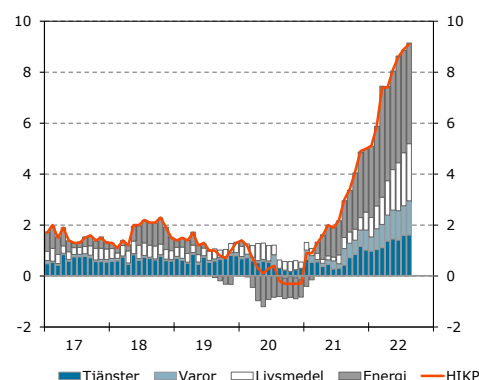
Euro per MWh, dagsvärden

Anm. Priset avser terminspriset för nästkommande månad på nederländska TTF. Källor: Intercontinental Exchange (ICE) och Macrobond.

Diagram 23 Bidrag till inflationen i euroområdet

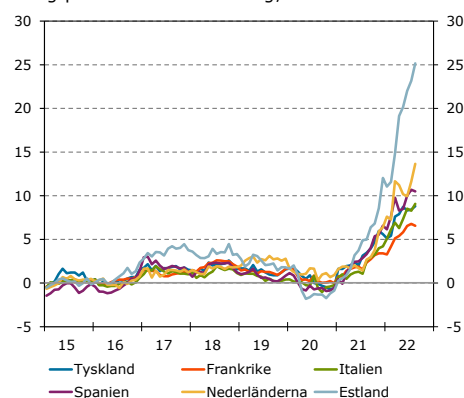
Årlig procentuell förändring respektive bidrag, månadsvärden

Källor: Eurostat och Macrobond.

Diagram 24 Konsumentpriser i euroområdet

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Anm. Avser harmoniserad KPI (HIKP). Källor: Eurostat och Macrobond.

BNP I USA SJÖNK DET FÖRSTA HALVÅRET

BNP i USA sjönk oväntat det andra kvartalet, delvis beroende på minskade investeringar och offentlig konsumtion. Det var det andra kvartalet i rad med fallande BNP.

De räntekänsliga delarna av ekonomin har påverkats av räntehöjningarna och bostadsmarknaden har fortsatt att kylas ner. Stora uppgångar i bolåneräntorna har bidragit till att prisökningarna på bostäder har dämpats. Bostadsinvesteringarna minskade det andra kvartalet. Även för det tredje kvartalet ser utsikterna för bostadsbyggandet svaga ut.

Arbetsmarknaden har fortsatt att utvecklas starkt. Sysselsättningen har ökat snabbt och sysselsättningsnivån är nu högre än den var före pandemin (se diagram 27). Arbetslösheten steg något i augusti (se diagram 27), men är fortfarande låg i ett historiskt perspektiv. Arbetskraftsdeltagandet är fortsatt ungefär 1 procentenhet lägre än det var före pandemin. Däremot är arbetskraftsdeltagandet för personer i åldern 25–54 år bara marginellt svagare än före pandemin (se diagram 28). Ökad sysselsättning medför att hushållens konsumtion till viss del står emot de negativa effekter hög inflation och stigande räntor har på hushållens disponibelinkomst. Dessutom har det gynnsamma läget på arbetsmarknaden bidragit till att de nominella lönerna stiger snabbt (se diagram 29).

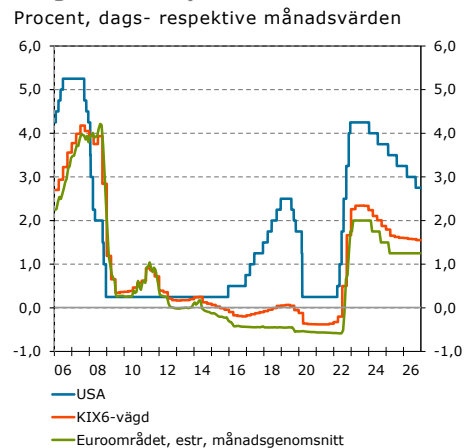
Priserna har stigit snabbt i USA, men inflationstakten bedöms nu ha nått sin topp. Inflationsuppgången är bred (se diagram 30). Lägre råvarupriser, en stark US-dollar och minskade problem med leveranskedjor tyder på att varuinflationen kommer att dämpas. Sammantaget blir inflationen dock fortsatt hög i år och nästa år (se tabell 3).

Federal Reserve har höjt intervallet för styrräntan till 3,00–3,25 procent och förväntas fortsätta höja det till 4,00–4,25 procent i slutet av året. Därefter förväntas intervallet lämnas oförändrat 2023. Räntehöjningarna bidrar till en konjunkturavmattning och att resursutnyttjandet faller under prognosperioden. Detta bidrar till att driva upp arbetslösheten och pressa ner inflationen mot målet.

MYCKET SVAG UTVECKLING I KINA DET ANDRA KVARTALET

Det andra kvartalet föll Kinas BNP, vilket under de senaste 30 åren endast skett när pandemin slog till första kvartalet 2020. Bakom den svaga utvecklingen låg främst strikta nedstängningar i flera stora städer till följd av en ökad smittspridning av covid-19. Kinas nolltolerans mot spridning av covid-19 fortsätter att skapa en ekonomisk motvind. I september infördes nya restriktioner i exempelvis de befolkningstäta områdena Chengdu och Shenzhen. Även nedgången i fastighetssektorn, med fallande bostadsinvesteringar, har bidragit till den svaga utvecklingen i Kina. Många kinesiska fastighetsbolag har fortsatt problem till följd av en hög skuldsättning och en svagare efterfrågan vilket

Diagram 25 Styrräntor

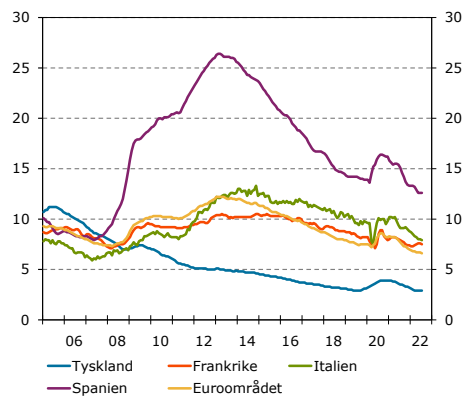

Anm. Styrräntan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves styrränteintervall.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 26 Arbetslöshet i euroområdet

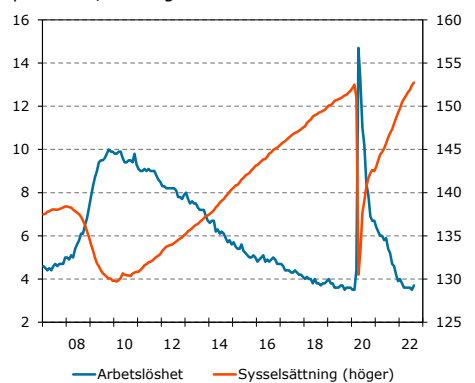
Procent av arbetskraften, säsongrensade månadsvärden

Källor: Eurostat och Macrobond.

Diagram 27 Arbetsmarknad i USA

Procent av befolkningen respektive miljoner personer, säsongrensade månadsvärden

Källa: U.S Bureau of Labor Statistics.

fortsätter att tynga fastighetssektorn framöver, trots införda statliga stimulanser.

BNP-tillväxten förväntas dock ta fart igen det tredje kvartalet mot bakgrund av minskade restriktioner efter de stora nedstängningarna under andra kvartalet och ekonomisk stimulans från finans- och penningpolitiken. Dock gör det svaga utfallet det andra kvartalet att BNP-tillväxten ändå blir relativt svag för helåret 2022. Ekonomiska stimulanser bidrar till att tillväxten tar fart 2023 (se tabell 3).

Scenario 2024–2026

I Sveriges viktigaste handelspartners blir BNP-tillväxten under 2024–2026 något starkare än genomsnittet sedan år 2000 som är ca 2 procent. En uppdämd efterfrågan till följd av energikrisen i euroområdet bidrar. Den svenska marknadstillväxten blir därför högre 2024–2026 jämfört med 2023 (se tabell 4). Den amerikanska centralbanken inleder en gradvis sänkning av styrränteintervallet i början av 2024 för att balansera inflationen kring Federal Reserves inflationsmål 2024–2026 (se diagram 25). Även ECB bedöms behöva sänka styrräntan under scenarioåren för att balansera inflationen kring målet.

Tabell 4 Nyckeltal för internationell ekonomi

Procentuell förändring respektive procent

	Prognos			Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP i världen	6,1	2,8	2,4	3,1	3,2	3,1
BNP i KIX-länderna	5,2	2,7	1,0	2,3	2,3	2,2
BNP i USA	5,7	1,7	0,8	1,8	2,1	2,1
BNP i euroområdet	5,2	3,1	0,1	1,8	1,9	1,7
Svensk exportmarknad	8,6	6,6	2,1	3,7	3,4	3,2
KPI i KIX-länderna	3,1	8,3	5,8	2,2	2,3	2,3
KPI i USA	4,7	8,1	3,9	2,4	2,3	2,3
HIKP i euroområdet	2,6	8,3	6,2	1,6	2,0	2,0
Styrränta i USA ^{1,2}	0,3	4,3	4,3	3,8	3,3	2,8
Styrränta i euroområdet ^{1,3}	0,0	2,3	2,5	2,0	1,8	1,8
Styrränta, KIX6-vägd ^{1,4}	-0,4	1,7	2,3	1,9	1,6	1,6

¹ I slutet av året. ² Avser den övre gränsen i Federal Reserves styrränteintervall.

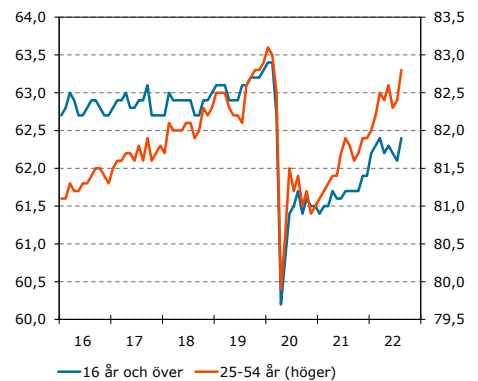
³ Avser esterräntan. ⁴ Avser ett genomsnitt av dagslåneräntan estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan.

Anm. BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Aggregaten beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF.

Källor: IMF, OECD, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 28 Arbetskraftsdeltagande i USA

Personer i arbetskraften som andel av populationen, månadsvärden

Källa: U.S Bureau of Labor Statistics.

Diagram 29 KPI och löner i USA

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

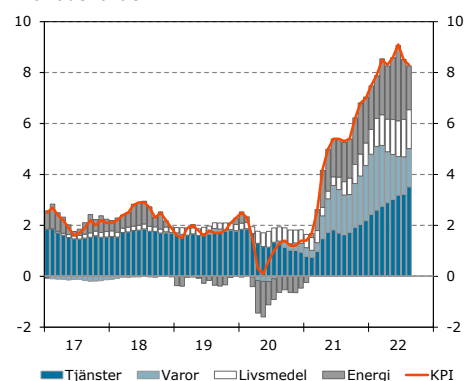

Anm. Inflation avser KPI-inflation. Timlön avser medeltimlön i privat sektor.

Källor: Bureau of Economic Analysis och Macrobond.

Diagram 30 Bidrag till inflationen i USA

Årlig procentuell förändring respektive bidrag, månadsvärden

Källor: U.S Bureau of Labor Statistics och Macrobond.

Konjunktoren i Sverige

Stora prisökningar, främst på energi, och ökade räntekostnader pressar de svenska hushållen som drar ner på konsumtionen. Näringslivets investeringar befinner sig på en hög nivå men även de minskar framöver. Sammantaget betyder det att BNP-tillväxten sjunker nästa år och Sverige går in i en lågkonjunktur. Den vikande konjunktoren gör att sysselsättningen utvecklas svagt från och med det fjärde kvartalet 2022. Arbetslösheten ökar successivt under 2023 och stiger till nära 8 procent det fjärde kvartalet.

Efterfrågan och produktion 2022–2023

Efter det stora BNP-fallet det andra kvartalet 2020 har svensk ekonomi utvecklats starkt trots pandemi, restriktioner och utbudsbegränsningar. BNP ökade relativt snabbt, med 0,9 procent, det andra kvartalet i år. Näringslivets investeringar steg rejält och på bred front. Även exporten och hushållens konsumtion ökade i god takt. Däremot utvecklades den offentliga konsumtionen svagt.

BNP-tillväxten växlar nu ner ordentligt (se diagram 31). Enligt SCB:s BNP-indikator var BNP oförändrad i juli jämfört med i juni. De flesta enkätbaserade indikatorer har fallit tillbaka den senaste tiden, även om de för företagen i många fall fortfarande ligger på jämförelsevis höga nivåer. Hushållen är dock historiskt pessimistiska (se diagram 32). Barometerindikatorn, som speglar stämningens läget hos både hushållen och företagen, har sjunkit i rask takt till en nivå som ligger under det historiska genomsnittet (se diagram 31).

Liksom i resten av Europa har de svenska energipriserna stigit markant. Tillsammans med stora prisökningar även på många andra varor och tjänster gröper det ur hushållens köpkraft. Den höga inflationen har fått Riksbanken att höja styrräntan och ytterligare höjningar är att vänta. Det leder i sin tur till högre bolåneräntor och en svagare utveckling av olika tillgångspriser, bland annat på bostäder, vilket pressar hushållen ytterligare. Hushållen minskar därför sin konsumtion rejält det andra halvåret i år och ökningen under loppet av nästa år blir mycket måttlig.² Bostadsinvesteringarna pressas också av den svaga bostadsprisutvecklingen och av höga produktionskostnader. Utsikterna för näringslivets investeringar i övrigt är inte lika mörka men den höga investeringsnivån i utgångsläget tillsammans med det högre ränteläget bidrar till att investeringarna minskar framöver. Företagen ökade sina lager rejält både det första och det andra kvartalet i år. Eftersom produktionen och efterfrågan nu dämpas kommer inte

Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna

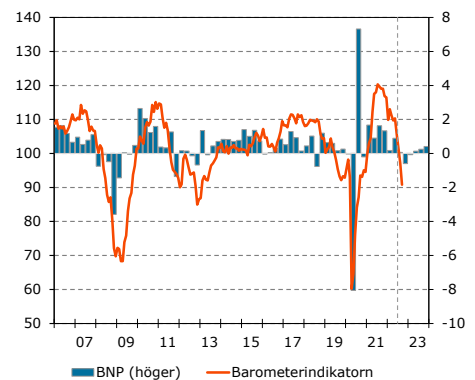
De europeiska elpriserna, inklusive de i elprismråde 3 och 4 i Sverige, har det senaste året mångdubblats. Priserna förväntas vara höga under en lång tid framöver. Ett flertal åtgärder har föreslagits, både i Sverige och inom EU, för att mildra konsekvenserna för hushåll och företag av dessa höga priser.

I prognosen antas att den huvudsakliga åtgärden som påverkar svensk ekonomi blir en elpriskompensation som betalas ut till svenska hushåll och företag. Kompensationen antas bestå av 80 miljarder kronor år 2023, 40 miljarder 2024 och 20 miljarder 2025. Av dessa finansieras 60, 30 respektive 10 miljarder av de så kallade flaskhalsintäkterna som inkommit till Svenska kraftnät, och resterande del genom statsbudgeten. Av stödet antas 60 procent fördelas till hushållen och 40 procent till företag. Stödet betalas ut som en transferering, och har därmed ingen direkt inverkan på KPI.

Utöver denna elpriskompensation görs inga konkreta antaganden om åtgärder på nationell nivå eller EU-nivå.

Diagram 31 Barometerindikatorn och BNP

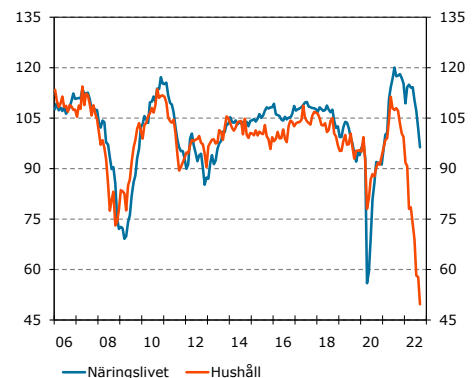
Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 32 Näringslivets och hushållens konfidensindikatorer

Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

² Att helårssiffran är negativ beror på den svaga utvecklingen under det andra halvåret i år.

företagen att öka lagren i en lika snabb takt framöver. Lagerinvesteringarna ger därmed ett stort negativt bidrag till BNP-tillväxten 2023. Investeringarna i den offentliga sektorn har utvecklats svagt sedan pandemin, vilket innebär att behovet nu är stort och investeringarna ökar i en snabb takt från det tredje kvartalet i år. Även offentlig konsumtion stiger och vid sidan av exporten är det den enda post i försörjningsbalansen som ger ett positivt bidrag till BNP-tillväxten nästa år (se diagram 33).

Tabell 5 Försörjningsbalans

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser

	Nivå				
	2021	2020	2021	2022	2023
Hushållens konsumtionsutgifter	2 393	-3,2	6,0	3,0	-0,6
Offentliga konsumtionsutgifter	1 411	-1,8	2,8	0,1	2,1
Fasta bruttoinvesteringar	1 397	1,7	6,3	5,2	-2,2
<i>Inhemsk efterfrågan utom lager</i>	<i>5 201</i>	<i>-1,5</i>	<i>5,2</i>	<i>2,8</i>	<i>-0,3</i>
Lagerinvesteringar ¹	16	-0,7	0,4	0,9	-0,8
<i>Inhemsk efterfrågan</i>	<i>5 217</i>	<i>-2,3</i>	<i>5,6</i>	<i>3,8</i>	<i>-1,1</i>
Export	2 480	-5,5	7,9	5,3	1,4
<i>Total efterfrågan</i>	<i>7 698</i>	<i>-3,3</i>	<i>6,3</i>	<i>4,3</i>	<i>-0,3</i>
Import	2 246	-6,0	9,6	8,1	-0,7
<i>Nettoexport¹</i>	<i>235</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,9</i>	<i>1,0</i>
BNP	5 452	-2,2	5,1	2,7	-0,1
BNP, kalenderkorrigerad		-2,4	4,9	2,7	0,1
BNP per invånare ²	523	-2,9	4,4	2,0	-0,7
Bytesbalans ³	288	5,9	5,3	3,6	4,4

¹ Miljarder kronor respektive förändring i procent av BNP föregående år. ² Tusental kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser. ³ Miljarder kronor respektive procent av BNP, löpande priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

VÄLFYLDA ORDERBÖCKER HOS EXPORTFÖRETAGEN

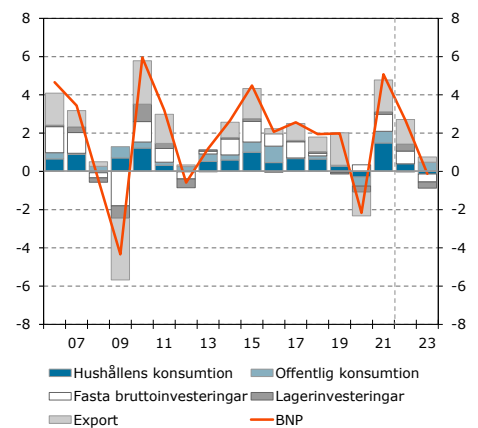
Exporten steg måttligt det andra kvartalet i år. Tjänsteexporten tog rejäl fart igen efter en svag inledning på året. Bland annat ökade utländsk konsumtion i Sverige snabbt. Varuexporten var oförändrad jämfört med det första kvartalet. Exporten av motorfordon och råvaror sjönk medan exporten av läkemedel utvecklades starkt.

Den globala konjunkturen håller på att försvagas och tillväxten i den svenska exportmarknaden bromsar in det tredje kvartalet i år. Detta avspeglas i exportorderingen som har stannat av på sistone (se diagram 34). De svenska exportföretagen har dock välfyllda orderböcker (se diagram 35) och exporten ökar i en hög takt det tredje kvartalet när varuexporten studsar tillbaka. Den bilden får stöd av utrikeshandelsstatistiken för juli.

Brist på insatsvaror och logistikproblem utgör dock fortfarande ett hinder för produktionen, även om de värsta problemen verkar vara över. Tillsammans med den svagare

Diagram 33 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

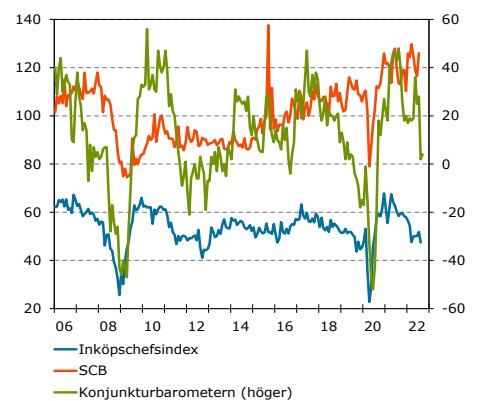
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 34 Exportordergång i tillverkningsindustrin

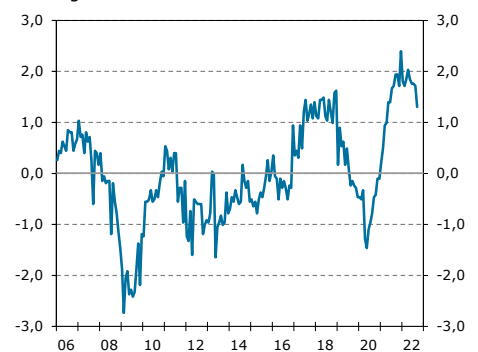
Diffusionsindex, index 2005=100, fasta priser respektive netttotal, säsongsrensade månadsvärden

Källor: Swedbank/SILF, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 35 Industrins omdöme om exportorderstocken

Standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

omvärldsefterfrågan innebär detta att exporten i det närmaste stagnerar det fjärde kvartalet i år. Exportmarknadstillväxten för helåret 2023 blir 2,1 procent, vilket kan jämföras med en tillväxt på 6,6 procent förra året och med en genomsnittlig tillväxt på 5,4 procent under perioden 1993–2021. Även den svenska exporttillväxten blir lägre nästa år. Dämpningen sker på bred front, men tjänsteexporten växlar ner mest. Det är bland annat utlänningars konsumtion i Sverige som utvecklas svagt. Ökade försvarssatsningar, och infrastrukturinvesteringar för att minska beroendet av rysk energi samt för att klara klimatmålen, i Europa gynnar emellertid många svenska varuproducenter och håller uppe exporttillväxten. Sammantaget betyder detta att den svenska exporten ökar med ca 1,5 procent 2023, efter att ha vuxit med drygt 5 procent i år.

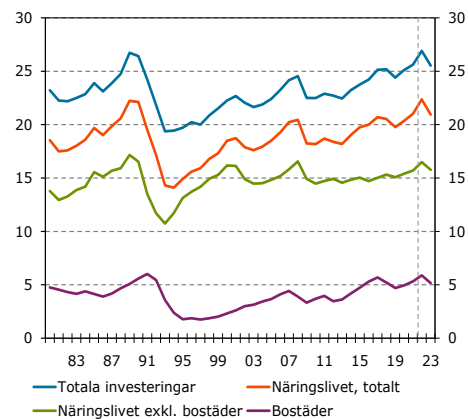
SVAG INVESTERINGSUTVECKLING FRAMÖVER

Ett högt kapacitetsutnyttjande tillsammans med en god efterfrågan på företagens varor bidrog till att investeringarna i industrin ökade snabbt det andra kvartalet i år. Framöver väntas även anpassningar hos företagen med anledning av den förda klimatpolitiken understödja investeringarna. Energikrisen i Europa väntas leda till ökade investeringar även inom energisektorn i Sverige. En hög nivå på investeringarna i utgångsläget tillsammans med höga insatsvarupriser och dyrare finansiering dämpar dock utvecklingen framöver. Sammantaget innebär detta att investeringarna i industrin minskar något under prognosperioden.

Inom tjänstebranscherna har investeringstillväxten varit hög efter den stora nedgången i början av pandemin. Svaga konjunkturutvecklingar tillsammans med en historiskt hög nivå för tjänstebranschernas investeringar leder till att näringslivets investeringar exklusive bostäder som andel av BNP kommer att minska något 2023 (se diagram 36). Bostadsinvesteringarna ökade det andra kvartalet, vilket drevs av nybyggnation av bostäder. Ett stort antal lägenheter påbörjades i fjol vilket håller uppe investeringstillväxten i år. Höga priser på råvaror och material i kombination med stigande marknadsräntor och lägre bostadspriser försämrar lönsamheten för nybyggnation och antalet påbörjade lägenheter minskar i år och nästa år (se diagram 37). Detta bidrar till att de totala bostadsinvesteringarna minskar med drygt 9 procent 2023.

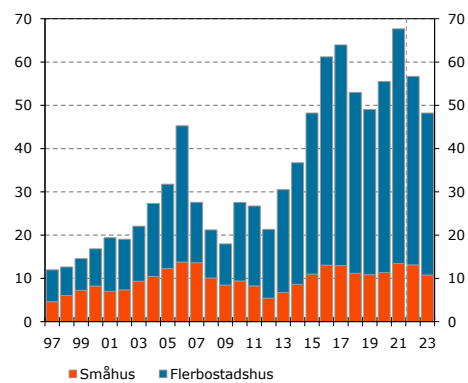
De offentliga investeringarna har fortsatt att utvecklas svagt det första halvåret 2022 (se diagram 38). Stora kostnadsökningar har bidragit till att hålla nere investeringarna i bland annat infrastruktur, maskiner och inventarier. Framöver väntas investeringarna öka igen om än långsamt. Inom staten drivs investeringstillväxten av forskning och utveckling samt olika infrastrukturprojekt och satsningar på försvaret. Inom kommunsektorn finns ett stort investeringsbehov i VA-system, sjukhus och vårdcentraler, bland annat eftersom investeringarna har hållits tillbaka under pandemin.

Diagram 36 Fasta bruttoinvesteringar
Procent av BNP, löpande priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

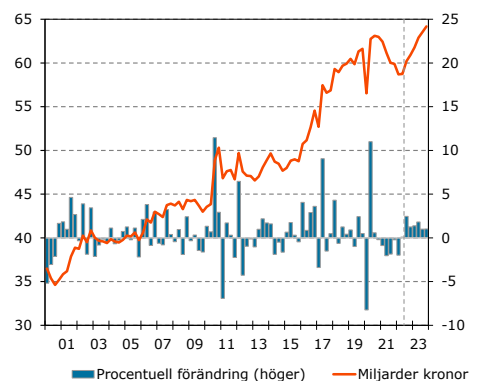
Diagram 37 Påbörjade lägenheter
Tusental

Anm. Bostäder i såväl flerbostadshus som småhus definieras som lägenheter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 38 Offentliga investeringar
Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

HÖGA PRISER MINSKAR HUSHÄLLENS KONSUMTION

Hushållens konsumtion växte kraftigt det andra kvartalet i år. Bland annat medförde slopade restriktioner i utlandet och en uppdämd efterfrågan på utlandsresande ett stort uppsving för de svenska hushållens konsumtion utomlands. Förutsättningarna för hushållen har dock snabbt försämrats. Snabba prisökningar i synnerhet på el, stigande bolåneräntor och sjunkande tillgångspriser har gjort hushållens konfidensindikator fallit till den lägsta nivån sedan början på 1990-talet (se diagram 40). Det är framför allt förväntningarna på den egna ekonomin och inställningen till kapitalvaruinköp som drar ner hushållens konfidensindikator. Oron för att själv bli arbetslös är lägre än normalt men har ökat den senaste tiden. Vidare har hushållens faktiska konsumtion visserligen dämpats jämfört med under våren men inte i samma utsträckning som konfidensindikatorn fallit. Det innebär att storleken på fallet i hushållens konfidensindikator ska tolkas med viss försiktighet. Sammantaget är dock prognosen att hushållens konsumtion minskar resten av innevarande år (se diagram 40).

Också nästa år utvecklas hushållens konsumtion svagt. Trots att hushållen drar ner på sin konsumtion av exempelvis sällanköpsvaror, vissa tjänster och energi 2023 ökar dessa konsumtionsutgifter i löpande priser jämfört med 2022 eftersom priserna ökar snabbt (se diagram 39).

Trots en relativt stark nominell tillväxt i lönesumman innebär den höga inflationen och ökade ränteutgifter att den reala disponibelinkomsten sjunker 2022 (se diagram 41³). Att den reala disponibelinkomsten minskar är ovanligt och bortsett från pandemiåret 2020 har det inte hänt sedan 1997. Ränteutgifterna väntas fortsätta stiga kraftigt under 2023. Detta till trots stiger den reala disponibelinkomsten något nästkommande år. Den främsta anledningen till detta är att staten väntas delvis kompensera hushållen för de höga elpriserna (se marginalrutan ”Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna”).

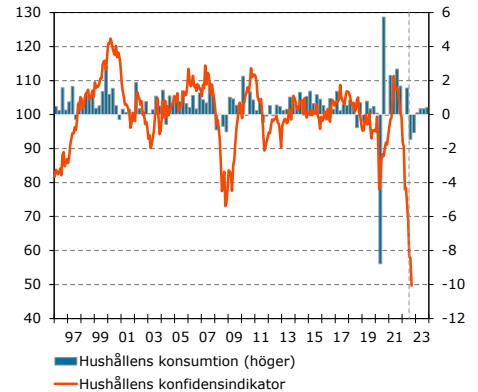
Den reala disponibla inkomsten utvecklas bättre än reallönen 2022 och 2023 (se diagram 42). En viktig förklaring till differensen 2022 är att lönesumman, som går in i disponibelinkomsten, nominellt växer mer än konjunkturlönen till följd av en stark tillväxt i arbetade timmar och timlönen enligt NR (se grårutan ”Sjukfrånvaron påverkar NR-timlönen” för en diskussion om NR- och KL-löner). År 2023 beror skillnaden framför allt på att andra inkomster än löneinkomster, och då särskilt transfereeringar, håller uppe disponibelinkomsterna.⁴

³ Sparande i diagrammet definieras som hushållens totala sparande inkl. sparande i premie- och tjänstepension. Eget finansiellt sparande definieras som hushållens sparande exkl. reallt sparande och sparande i premie- och tjänstepension. Båda måtten sätts i relation till hushållens disponibla inkomst plus sparande i premie- och tjänstepension.

⁴ Att den historiska utvecklingen i den reala disponibla inkomsten skiljer sig åt gentemot utvecklingen i reallönen har en rad orsaker. Viktiga förklaringar är att lönesumman i disponibelinkomsten utöver timlön även beror på arbetade timmar, samt att andra inkomster än löner, såsom transfereeringar och kapitalinkomster, inkluderas i disponibelinkomsten.

Diagram 40 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

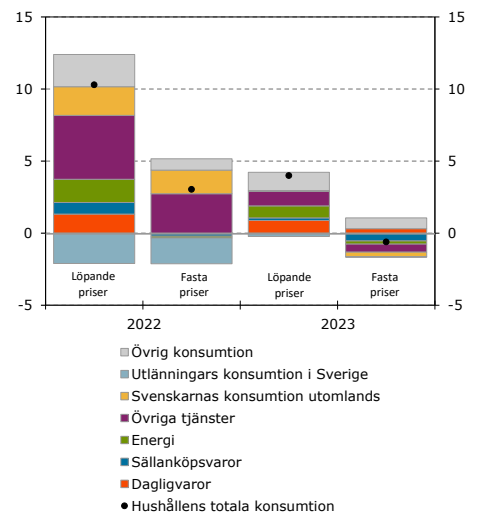
Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 39 Bidrag till hushållens konsumtionstillväxt

Löpande respektive fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Elpriskompensationens utformning är än så länge oklar, vilket antas påverka hushållens konsumtionsvilja negativt. För att dämpa effekten av prisökningarna och någorlunda jämna ut sin konsumtion minskar hushållen sitt sparande i år (se diagram 41). I löpande priser ökar hushållens konsumtion med drygt 10 procent i år och med 4 procent nästa år.

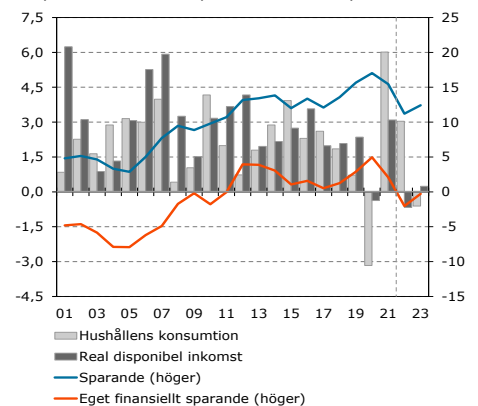
Fallande bostadspriser och konsekvenser för den svenska ekonomin

Bostadspriserna har stigit relativt snabbt under lång tid, både i Sverige och utomlands (se diagram 43). Enbart under pandemiåren 2020–2021 ökade villapriserna i Sverige med runt 30 procent och bostadsrättspriserna med runt 15 procent (se diagram 44). Sedan våren 2022 har dock bostadspriserna fallit och det sammantagna HOX-bostadsprisindexet har sjunkit med runt 8 procent sedan toppen i mars. Nedgången har varit bred och index för både bostadsrätter och småhus har fallit i hela landet. Avmattningen på bostadsmarknaden syns även i hushållens förväntningar på den framtida prisutvecklingen (se diagram 45).

Det finns en rad fundamentala faktorer som påverkar bostadspriserna på lång sikt genom efterfrågan och utbud. Till exempel har hushållens reala disponibla inkomster och hushållens finansiella nettoförmögenhet en positiv påverkan på hushållens betalningsvilja och därmed på bostadspriserna. Även befolkningstillväxten och den relativa ökningen av befolkningen i familjebildningsåren höjer efterfrågan.⁵ Stigande brukarkostnader, det vill säga kostnaderna kopplade till bostadsägandet, påverkar hushållens betalningsförmåga negativt. Brukarkostnaderna består av *kapitalkostnader* för husägandet, såsom räntor, skatter och förväntade kapitalvinster, samt *drifts- och underhållskostnader* såsom kostnader för energi, vatten och avlopp. Även förändrade preferenser hos hushållen kan påverka efterfrågan efter en viss typ av bostad, vilket i viss utsträckning var fallet under covid-19-pandemin. Bland utförsfaktorer som påverkar bostadspriserna räknas byggkostnaderna, tillgången till och priset på mark och kostnaderna för finansiering av bostadsbyggandet. Den höga inflationen innebär att hushållens reala disponibla inkomster minskar 2022 bland annat på grund av att bolåneräntorna har stigit markant. Även elpriserna har drivits upp till rekordnivåer till följd av kriget i Ukraina. Dessa faktorer har pressat ner bostadspriserna och priserna kommer att fortsätta sjunka under 2023.

Bostadsmarknaden påverkar ekonomin genom olika kanaler. Till exempel påverkas hushållens konsumtion av

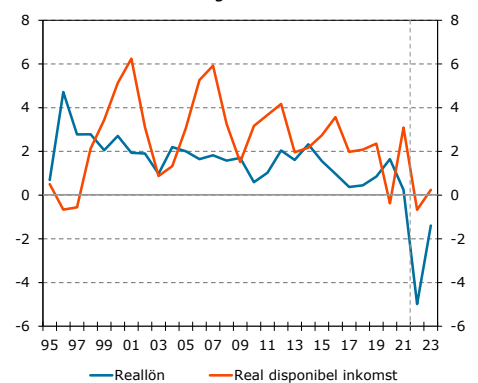
Diagram 41 Hushållens konsumtion, real disponibel inkomst och sparande
Procentuell förändring respektive procent av disponibel inkomst plus kollektivt sparande

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 42 Real disponibelinkomst och reallön

Procentuell förändring

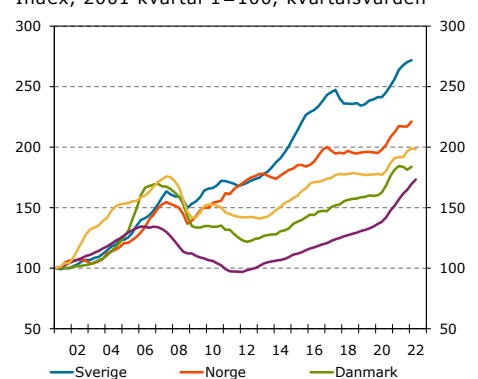

Anm. Real disponibelinkomst är deflaterad med hushållens konsumtionsdeflator och Konjunkturlönen deflaterad med KPIF.

Källor: SCB, Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 43 Reala bostadspriser i valda OECD-länder

Index, 2001 kvartal 1=100, kvartalsvärden

Källor: OECD och Konjunkturinstitutet.

⁵ Se Geng, N. "Fundamental Drivers of House Prices in Advanced Economies", IMF, 2018, Working Paper WP/18/164.

bostadsprisutvecklingen genom den så kallade förmögenhetskanalen.⁶ Fallande bostadspriser krymper dessutom hushållens låneutrymme eftersom värdet på bostaden som säkerhet minskar. När bostadspriserna däremot ökar, blir det mer lönsamt att bygga nya bostäder och byggandet ökar.

Konjunkturinstitutet har i en tidigare undersökning funnit att en nedgång i de reala bostadspriserna på 20 procent under ett år innebär en minskning av hushållens konsumtion med som mest 2 procent efter fem kvartal.⁷ Konsumtionen förväntas sedan långsamt återgå till normal nivå. Nedgången skulle kunna bli större om bostadsprisfallet sammanfaller med en internationell konjunkturedgång och oro på de finansiella marknaderna. Man måste även ha i åtanke att det nuvarande prisfallet kommer efter en kort period med en kraftig bostadsprisökning och effekten på hushållens konsumtion kan då bli mindre.

DÄMPAD OFFENTLIG KONSUMTION I ÅR

Offentlig konsumtion minskade det andra kvartalet i år, främst till följd av en svag utveckling i regionerna där både antalet covidvaccinationer och patienter med covid var färre jämfört med första kvartalet. Det stora behovet av covidrelaterad vård förra året bidrog till en rekordhög konsumtionstillväxt i regionerna. När det behovet nu avtagit kraftigt, samtidigt som sjukfrånvaron var högre än normalt i början av året, minskar regionernas konsumtion 2022. Statlig konsumtion utvecklas också svagt i år, främst till följd av hög sjukfrånvaro i början av året. Inom kommunerna ökar dock konsumtionen. Främsta drivkrafterna är högt flyktningmottagande från Ukraina och allt fler inom äldreomsorgen.⁸ Sammantaget är den offentliga konsumtionen i det närmaste oförändrad 2022 jämfört med 2021 (se diagram 46).

Nästa år växer återigen den offentliga konsumtionen. Ett ökat antal äldre över 80 år samt fler elever i skolan bidrar till ökad konsumtion och sysselsättning inom kommuner och regioner. Inom staten bidrar utbyggnaden av försvaret till att offentlig konsumtion ökar något mer än det som följer av den demografiska utvecklingen. Konjunkturinstitutet antar att försvarsutgifterna uppgår till 2 procent av BNP 2028.⁹

⁶ Se gråruta "Hushållens förmögenhet och konsumtionen", *Konjunkturläget*, mars 2022.

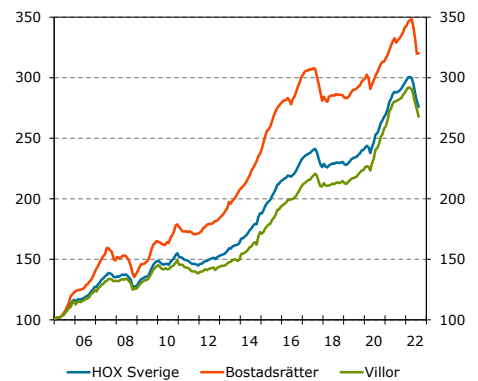
⁷ Se Konjunkturinstitutet, "Makroekonomiska effekter av ett bostadsprisfall i Sverige", Specialstudie, Nr. 41, 2014.

⁸ Konjunkturinstitutet antar att 50 000 ukrainska flyktingar kommer till Sverige i år och ytterligare 5 000 nästa år. Huvuddelen antas ordna med eget boende vilket innebär att statens kostnader för anläggningsboenden blir små.

⁹ Detta är i linje med Försvarsmaktens bedömning.

Diagram 44 HOX bostadspriser i Sverige

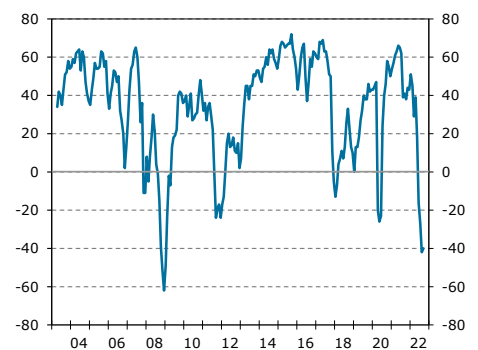
HOX prisindex, januari 2005=100, säsongsrensade månadsvärden

Källor: Valueguard och Konjunkturinstitutet.

Diagram 45 SEB:s boprisindikator

Nettotal, månadsvärden

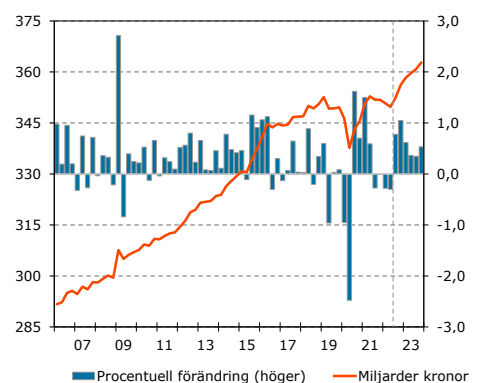

Anm. Andelen som tror på prisökning minus andelen som tror på prissänkning.

Källa: SEB.

Diagram 46 Offentlig konsumtion

Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

VIKANDE EFTERFRÅGAN HÅLLER TILLBAKA NÄRINGSLIVETS PRODUKTION

Produktionen i näringslivet har trots fortsatta leveransproblem¹⁰ utvecklats starkt de två första kvartalen i år. Vikande efterfrågan från hushållen och stigande räntor leder till en inbromsning under det andra halvåret i år och näringslivets produktion sjunker de två sista kvartalen av 2022 (se diagram 47).

Produktionen i industrin ökade årets två första kvartal. Stämningläget har över lag varit optimistiskt, men många branscher upplever problem med att få tag på insatsvaror och med höga kostnader. Enligt Konjunkturbarometern har indikatorn för produktionsplanerna i industrin fallit under tredje kvartalet och den är nu nere på sitt historiska medelvärde (se diagram 48). Många företag har samtidigt välfyllda orderböcker (se diagram 35). Även om ordergången avtar (se diagram 34) finns det alltså en orderstock att arbeta av och den vikande ordergången slår igenom med viss fördröjning på produktionen. Produktionsvärdeindex för juli indikerar att produktionen i industrin ökade kraftigt¹¹. Det bidrar till en stark utveckling för industriproduktionen i det tredje kvartalet, som följs av en nedgång i det fjärde kvartalet.

Återhämtningen av produktionen i de kontaktnära tjänstebranscherna fortsatte under det andra kvartalet, det första på länge utan covidrestriktioner. Det andra halvåret i år kommer produktionen att mattas av på grund av minskad hushållskonsumtion. Produktionen sjunker i handeln redan det tredje kvartalet och för andra tjänstebranscher¹² från och med det fjärde kvartalet (se diagram 49). För de mer företagsnära tjänstebranscherna blir nedgången mindre.

Byggföretagen har under våren och sommaren börjat se mer negativt på framtiden för byggmarknaden. Efter pandemin har byggandet kommit upp till historiskt höga nivåer men på grund av fallande bostadspriser, ökade kostnader för insatsvaror och ökade finansieringskostnader börjar bostadsbyggandet att sjunka. Det drar med sig byggproduktionen nedåt och byggandet minskar under både andra halvåret i år och 2023 (se diagram 50).

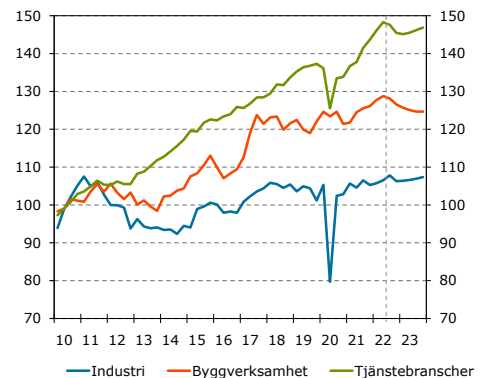
¹⁰ För mer information om leveransproblemen, se fördjupningen "Konsekvenser av brist på insatsvaror" i Konjunkturläget juli 2022.

¹¹ Normalt minskar produktionen i juli på grund av semester. I år var nivån för produktionen i juli klart högre än normalt för några branscher som varit påverkade av leveransproblemen. Det påverkar den säsongsrensade nivån positivt.

¹² Hotell- och restaurangtjänster, transport- och magasineringstjänster samt kultur-, nöje- och fritidstjänster.

Diagram 47 Produktion i näringslivet

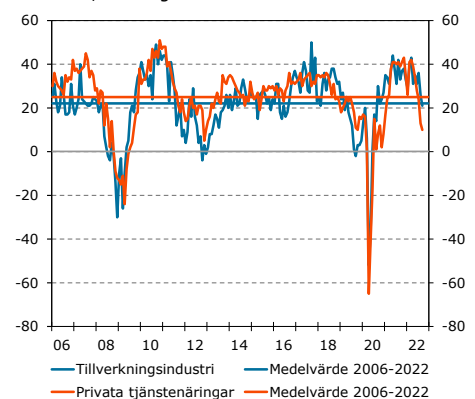
Index 2010=100, fasta priser, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 48 Produktionsplaner i tillverkningsindustrin och privata tjänstenärings

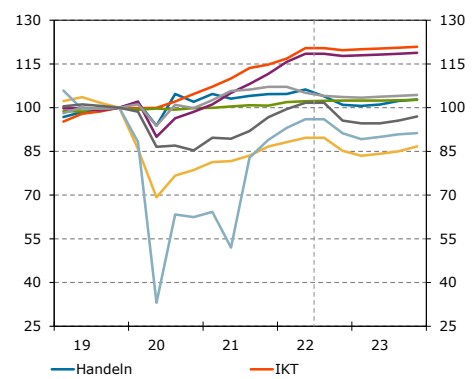
Nettotal, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 49 Produktion i tjänstebranscherna

Index 2019 kvartal 4=100, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 6 Produktion

Miljarder kronor respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Nivå	2021	2020	2021	2022	2023
Näringsliv	3 800	-2,4	5,7	3,7	-0,5	
Varubranscher	1 301	-0,9	5,3	1,5	-0,3	
Industri	740	-5,7	8,3	0,9	0,2	
Byggverksamhet	324	2,3	0,8	2,6	-2,2	
Tjänstebanscher	2 499	-3,1	5,9	4,8	-0,6	
Offentliga myndigheter	967	-4,3	2,0	0,6	2,9	
Hela ekonomin ¹						
BNP till baspris	4 826	-2,8	4,9	3,1	0,2	
BNP till marknadspris	5 440	-2,4	4,9	2,7	0,1	

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Arbetsmarknad och resursutnyttjande 2022–2023

STARK ÅTERHÄMTNING SEDAN NEDGÅNGEN UNDER PANDEMIN

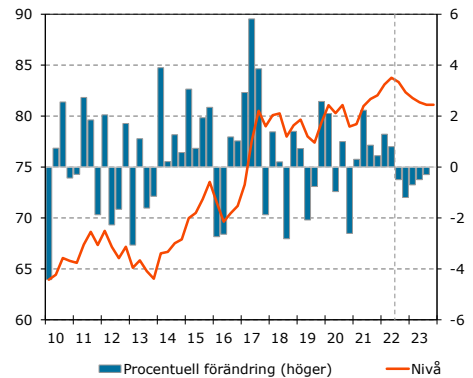
Det första halvåret 2022 har det skett en bred uppgång i arbetskraftsefterfrågan på svensk arbetsmarknad. Det första och andra kvartalet växte sysselsättningen snabbt (se diagram 51) och sysselsättningsgraden uppgick till 69 procent i säsongsrensad kvartalstakt det andra kvartalet. Bilden av en stark utveckling för sysselsättningen hitills i år från Arbetskraftsundersökningarna (AKU) bekräftas av SCB:s nya arbetsmarknadsstatistik Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).¹³

Personer i åldersgruppen 15–24 år (se diagram 52) har bidragit mycket till uppgången i år, trots att gruppen utgör en relativt liten del av arbetskraften. Heltidsstuderande utanför arbetskraften som andel av befolkningen har minskat stadigt sedan toppnoteringarna 2020 och är nu strax under den nivå som rådde under högkonjunkturen 2018. Vidare ökade sysselsättningen både bland in- och utrikes födda det första halvåret 2022 och kvinnor bidrog något mer till uppgången än män. Andelen tidsbegränsat anställda av samtliga sysselsatta ökar, men är ännu inte på samma nivå som före pandemin. Sett till branscher är det främst tjänstebanscher som har drivit utvecklingen (se diagram 53). Samtidigt som sysselsättningen är tydligt över den låga nivån i samband med att pandemin bröt ut har återhämtningen för

¹³ BAS är registerbaserad statistik och klassificerar individer som sysselsatta baserat bland annat på månatliga arbetsgivardeklarationer på individnivå från Skatteverket. För mer information om BAS och hur statistiken till exempel förhåller sig till AKU, se [Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/befolkningens-arbetsmarknadsstatus-bas).

Diagram 50 Produktion i byggbranschen

Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

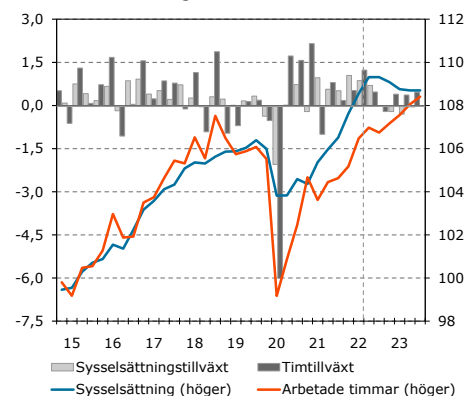

Anm. SNI-kod F41-43.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 51 Sysselsatta och arbetade timmar

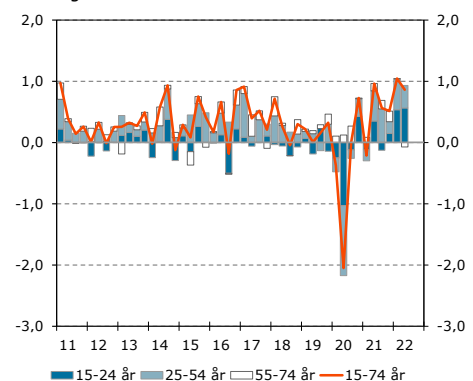
Procentuell förändring respektive index 2015=100, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 52 Bidrag till sysselsättningstillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

antalet arbetade timmar gått långsammare. Det beror till stor del på den höga sjukfrånvaron under pandemin som, tillsammans med den starka sysselsättningsutvecklingen, har lett till att medelarbetstiden är på en låg nivå.

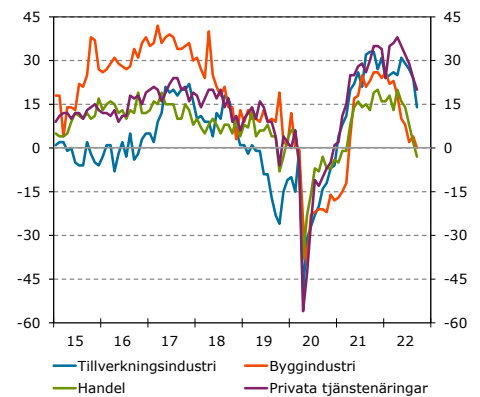
ARBETSMARKANDEN FÖRSVAGAS REDAN I ÅR

AKU för juli och augusti visar att sysselsättningen fortsätter att växa i god takt under det tredje kvartalet i år. Det fjärde kvartalet bedöms tillväxten bromsa in. Detta stöds också av försvagningen av företagens anställningsplaner de kommande tre månaderna i Konjunkturbarometern som har dämpats inom samtliga branscher (se diagram 52). Sammantaget ökar sysselsättningen med 3,0 procent helåret 2022. Eftersom sysselsättningen växer snabbare än arbetskraften sjunker arbetslösheten till 7,4 procent för 2022 (se tabell 7).

Den pågående konjunkturförsvagningen innebär att efterfrågan på arbetskraft utvecklas svagare framöver och nästa år minskar sysselsättningen på bred front i näringslivet (se diagram 54). Sysselsättningen fortsätter visserligen att öka i den offentliga sektorn men sammantaget blir resultatet ändå att den totala sysselsättningen minskar de tre första kvartalen nästa år och arbetslösheten stiger till nära 8 procent mot slutet av året (se tabell 7). Det innebär också att sysselsättningsgraden minskar även om den befinner sig på en högre nivå än före pandemin (se diagram 54).

Även arbetade timmar påverkas negativt av den försämrade konjunkturen. Den negativa påverkan från konjunkturen motverkas till viss del av att sjukfrånvaron gradvis minskar i takt med att beteendeeffekter orsakade av pandemin klingar av. Antalet arbetade timmar växer därför snabbare än antalet sysselsatta och medelarbetstiden stiger relativt snabbt under 2022 och 2023.

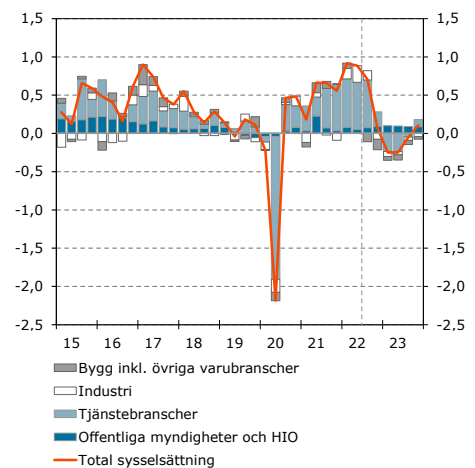
Diagram 53 Anställningsplaner
Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 54 Bidrag till sysselsättningstillväxten

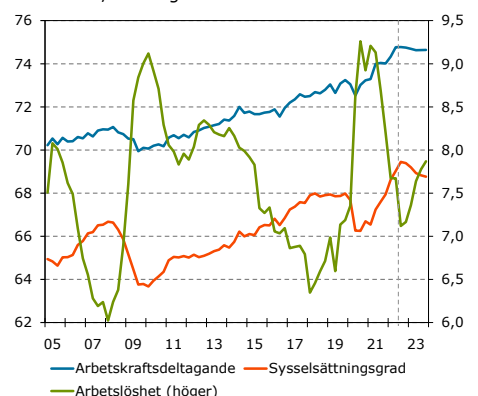
Procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Anm. HIO avser hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 55 Arbetsmarknadssituation
Procent av befolkningen respektive arbetskraft 15–74 år, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 7 Arbetsmarknad och resursutnyttjande

Tusental personer respektive procentuell förändring, om inget annat anges

	Nivå				
	2021	2020	2021	2022	2023
BNP till baspris ¹	4 826	-2,8	4,9	3,1	0,2
Produktivitet i hela ekonomin ²	599	1,0	2,6	1,1	-1,2
Produktivitet i näringslivet ²	670	2,7	2,5	0,9	-1,3
Arbetade timmar ³	8 052	-3,8	2,3	1,9	1,4
Medelarbetstid för sysselsatta ⁴	30,6	-2,4	1,3	-1,0	1,3
Sysselsättning	5 059	-1,4	0,9	3,0	0,1
Sysselsättningsgrad ⁵		66,7	67,3	69,1	68,9
Arbetskraft	5 547	0,3	1,3	1,4	0,4
Arbetskraftsdeltagande ⁶		73,0	73,8	74,7	74,6
Arbetslöshet ⁷	489	8,5	8,8	7,4	7,7
Befolkning 15–74 år ⁸	7 512	0,4	0,0	0,3	0,4
Produktivitetsgap i näringslivet		2,2	3,0	2,2	-0,6
Arbetsmarknadsgap ⁹		-3,4	-1,7	-0,8	-0,7
BNP-gap ¹⁰		-2,0	0,6	0,8	-1,3

¹ Miljarder kronor, kalenderkorrigerade värden. ² Kronor per timme, kalenderkorrigerade värden. ³ Miljoner timmar, kalenderkorrigerade värden. ⁴ Timmar per vecka, kalenderkorrigerade värden. ⁵ Andelen sysselsatta av befolkningen 15–74 år, procent. ⁶ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15–74 år, procent. ⁷ Procent av arbetskraften. ⁸ Enligt AKU:s definition av befolkningen. ⁹ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ¹⁰ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

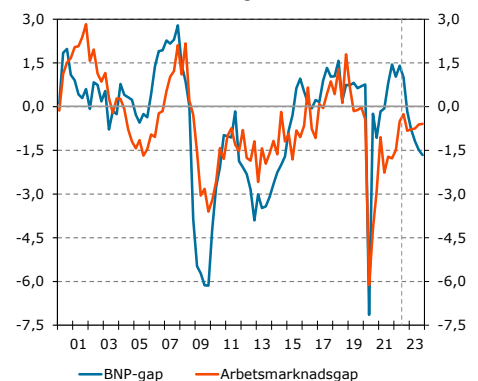
EKONOMIN GÅR IN I EN LÅGKONJUNKTUR 2023

Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden, mätt med det så kallade arbetsmarknadsgapet, har ökat kraftigt sedan nedgången i samband med att pandemin bröt ut och var balanserat det andra och tredje kvartalet 2022 (se diagram 56). Medelarbetstiden är, delvis på grund av hög sjukfrånvaro, fortfarande nedtryckt sedan pandemin började. Arbetslösheten fortsätter att minska i närtid och bottenar andra halvan av 2022 på den bedömda jämviktsnivån (se diagram 57).

Resursutnyttjandet i ekonomin som helhet, mätt med det så kallade BNP-gapet, har ökat snabbt sedan nedgången i samband med att pandemin bröt ut och bedöms ha varit relativt högt det senaste året (se diagram 56). Från och med det fjärde kvartalet 2022 sjunker dock resursutnyttjandet snabbt och ekonomin går in i en lågkonjunktur. Lågkonjunkturen syns även på arbetsmarknaden och arbetslösheten stiger gradvis under 2023 (se diagram 57).

Diagram 56 BNP-gap, arbetsmarknadsgap

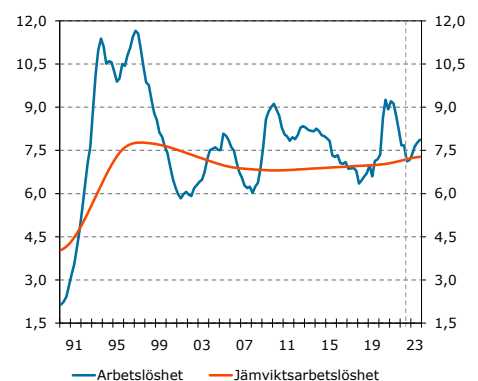
Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 57 Arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Anm. Data före 2001 är länkade av Konjunkturinstitutet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Löner och inflation 2022–2023

KRAFTIGT NEGATIV REALLÖNEUTVECKLING I ÅR

Lönerna i ekonomin som helhet ökar med 2,7 procent i år, vilket är betydligt högre än industrimärket på 1,8 procent per år (omräknat till en 36-månadsperiod). Detta innebär att löneglidningen, det vill säga löneökningar utöver de centralt avtalade löneökningarna, blir relativt stor i år (se diagram 58). Det är främst näringslivet som bidrar till en stor löneglidning i år, däribland branscherna kreditinstitut och företagstjänster.

Vinstandelen i näringslivet som helhet har varit relativt hög under det första halvåret i år. Förutsättningarna för hur vinstandelen i näringslivet utvecklas under resten av året skiljer sig mellan olika branscher. Till exempel så gynnas viss basindustrin av höga priser på råvaror, medan det för företag inom många andra branscher, såsom hotell- och restaurangbranschen, endast leder till ökade kostnader. Höga vinstandelar bidrar, tillsammans med en stor efterfrågan på personal inom många branscher, till snabbare lönetillväxt inom bland annat industrin jämfört med delar av tjänstebranschen i år.

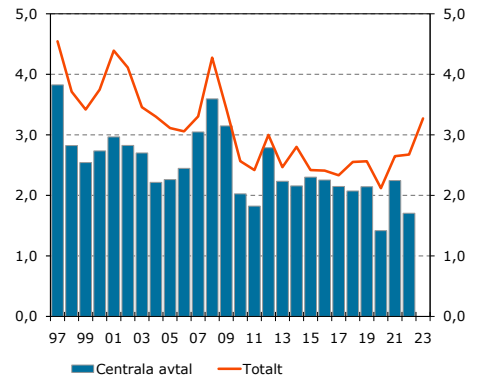
Nästa års avtalsrörelse är omfattande när drygt 500 av totalt 700 avtal ska förhandlas om. Både fackens och arbetsgivarnas inflations- och löneförväntningar på ett och två års sikt är högre än tidigare år. Däremot bidrar den försämrade konjunkturbilden till att löneglidningen kommer att bli lägre 2023 än i år. Löneutvecklingen i näringslivet uppgår till 3,3 procent 2023 (se diagram 59).

Inom staten har löneökningarna varit nedpressade under 2021, vilket delvis beror på ett lönerevisionsglapp för vissa grupper. Till exempel blev förhandlingarna om polislöner klara i december 2021, vilket bidrog till att de statliga lönerna steg mycket i början på 2022. Brist på vårdpersonal under pandemin har varit en drivande faktor till den relativt höga löneutvecklingen inom den kommunala sektorn. En fortsatt stor efterfråga på vårdpersonal tillsammans med särskilda satsningar för sjuksköterskor och lärare bidrar till högre lönetillväxt i år och nästa år. Sammantaget stiger lönerna i ekonomin som helhet med 3,3 procent nästa år. Trots en jämförelsevis snabb löneutveckling faller reallönerna kraftigt i år och i början av 2023 som en konsekvens av den höga inflationen (se diagram 60).

ARBETSKOSTNADERNA STIGER FRAMÖVER

Arbetskostnaden per timme i näringslivet som helhet är oförändrad i år men stiger 2023. Ökningen i arbetskostnad per timme blir lägre än timlöneutvecklingen enligt nationalräkenskaper i år, men högre nästa år (se tabell 8). Det förklaras dels av att den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga upphör att gälla efter mars 2023, dels av en lägre timlöneutveckling 2023 (se gråruta ”Sjukfrånvaron påverkar NR-timlönen” på nästa sida).

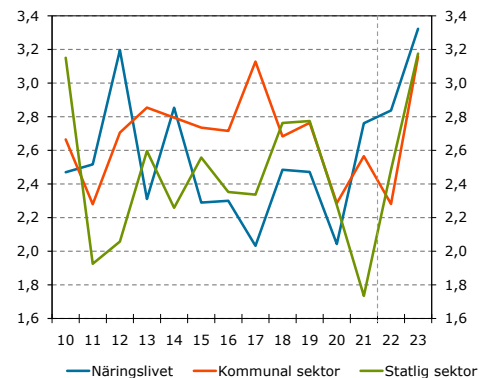
Diagram 58 Timlön i hela ekonomin
Procentuell förändring

Anm. Konjunkturinstitutet gör inte prognos på centrala avtal.

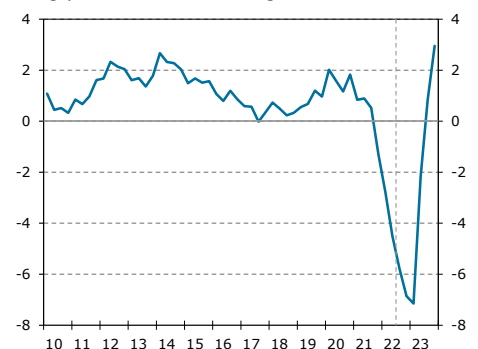
Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 59 Timlön
Procentuell förändring

Källor: SCB, Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 60 Reallön
Årliig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Konjunkturlön deflaterad med KPIF.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Enhetsarbetskostnaden i näringslivet som helhet var ungefär oförändrad 2021 tack vare kraftiga produktivitetökningar under året (se diagram 61). I år blir tillväxten i produktiviteten lägre och enhetsarbetskostnaden stiger i en mer genomsnittlig takt. När ekonomin går in i en lågkonjunktur nästa år faller produktiviteten, vilket bidrar till kraftigt ökande enhetsarbetskostnader i näringslivet som helhet. Enhetsarbetskostnaden stiger då betydligt mer än vad som på sikt är förenligt med en inflation på 2 procent. Vinstandelen i näringslivet som helhet är jämförelsevis hög 2022 och innebär att kostnadstrycket i företagen förblir relativt dämpat 2023 (se tabell 8).

Tabell 8 Timlön och arbetskostnad

Procentuell förändring respektive procent, kalenderkorrigerade värden

	2020	2021	2022	2023
Timlön, KL, hela ekonomin	2,1	2,6	2,7	3,3
Timlön, KL, i näringslivet	2,0	2,8	2,8	3,3
Timlön, KL, offentlig sektor	2,3	2,4	2,3	3,2
Timlön, NR, i näringslivet	5,3	2,1	3,6	2,7
Arbetsgivaravgifter ¹ (i procent av lönen), näringslivet	41,4	42,7	41,9	43,1
Arbetskostnad per timme, näringslivet ²	4,5	3,0	3,0	3,6
Produktivitet, näringslivet ^{3, 4}	2,8	2,7	1,0	-1,3
Justerad enhetsarbetskostnad, näringslivet ⁴	1,6	0,2	2,0	5,0
Justerad vinstandel, procent av förädlingsvärde, näringslivet ⁴	37,5	38,9	40,9	39,9

¹ Lagstadgade och avtalade kollektiva avgifter samt löneskatter. ² NR-lön och arbetsgivaravgifter. ³ Förädlingsvärdet delat med arbetade timmar. ⁴ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare, ej kalenderkorrigerad.

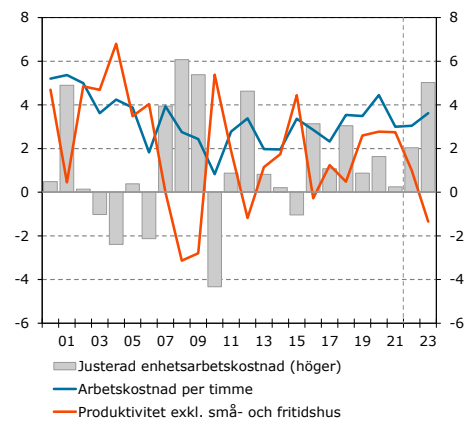
Anm. Konjunkturlönestatistiken (KL) respektive nationalräkenskaperna (NR). Timlönen enligt nationalräkenskaperna mäts som lönesumman dividerat med anställdas arbetade timmar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Sjukfrånvaron påverkar NR-timlönen

Det finns två huvudsakliga lönemått i den ekonomiska statistiken: timlön enligt Konjunkturlönestatistiken (KL) och timlön enligt nationalräkenskaperna (NR). Historiskt följer lönemåtten varandra relativt väl, men under pandemin har NR-timlönen i genomsnitt ökat betydligt snabbare än KL-timlönen (se diagram 62). KL-timlönen motsvarar överenskommen lön, medan NR-timlönen motsvarar det som faktiskt betalas ut (inklusive sjuklön, bonusar och övertid). KL-timlönen i näringslivet baseras på ett representativt urval av företag, medan NR-timlönen beräknas som lönesumman dividerat på antalet arbetade timmar. Det gör att NR-timlönen är känslig för variationer i antalet arbetade timmar. Under pandemin har det i genomsnitt varit högre

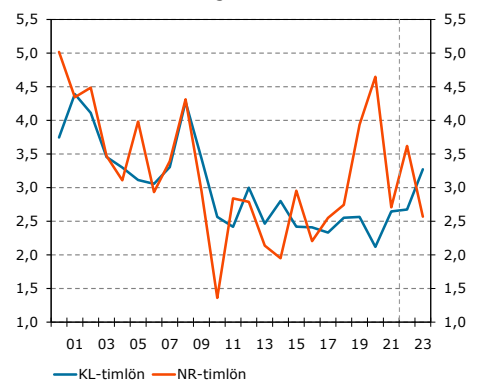
Diagram 61 Justerad enhetsarbetskostnad i näringslivet
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Anm. Enhetsarbetskostnaden är justerad för egenföretagares arbetsinsats och exkluderar små- och fritidshus.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 62 Timlön enligt KL och NR
Procentuell förändring

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

sjukfrånvaro än normalt och därmed har också antalet arbetade timmar varit lägre än normalt, vilket har lett till att NR-timlönen stigit i förhållande till KL-timlönen. Sjukfrånvaron väntas successivt återgå till normala nivåer fram till slutet av 2023. När sjukfrånvaron återgått till normala nivåer kommer lönetillväxten enligt NR att bli lägre än löneutvecklingen enligt KL.

INFLATIONEN AVTAR 2023

I augusti var KPIF-inflationen 9,0 procent. Inflationen förblir hög under kommande höst och vinter, och väntas toppa på drygt 11 procent i januari 2023. Därefter faller inflationen snabbt tillbaka (se diagram 63). Exklusive energi blir inflationen drygt 2 procent i december 2023. Fallande energipriser bidrar dock till att KPIF-inflationen närmar sig 0 procent mot slutet av 2023 (se diagram 64).

Världsmarknadspriserna på många råvaror och jordbruksprodukter har sjunkit sedan våren 2022. Det europeiska terminspriset på kvarnvetete för leverans i december var i slutet av september ca 350 euro per ton, jämfört med nivåer på över 400 euro per ton i maj 2022. Även priserna på andra jordbruksvaror har sjunkit de senaste månaderna. Detta förväntas leda till att de svenska butikspriserna på livsmedel sjunker något framöver. Prisnivån i slutet av 2023 är dock fortsatt avsevärt högre än den var före den kraftiga uppgången i år (se diagram 65).

EXTREMA ELPRISER

Elpriserna i södra Sverige har stigit mycket kraftigt och har tidvis överstigit 7 kronor per kWh, exklusive handelspåslag och moms. Det kan jämföras med priser kring 30 – 40 öre för bara några år sedan. Terminsmarknaden visar att fortsatt höga priser väntas under resten av året. Konjunkturinstitutets prognoser för priserna på bland annat el och råolja baseras till stor del på terminspriserna.¹⁴ I Sverige som helhet väntas priset på elbörsen i genomsnitt bli ungefär 4 kronor per kWh mellan december och mars (se diagram 66).¹⁵ Regeringen har gett Svenska kraftnät i uppdrag att ansöka om att genomföra nödgärder med anledning av de höga prisskillnaderna inom landet.¹⁶ Hur de eventuella åtgärderna kommer att utformas är ännu osäkert (se marginalrutan ”Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna” ovan). Huruvida ett eventuellt stöd kommer att påverka

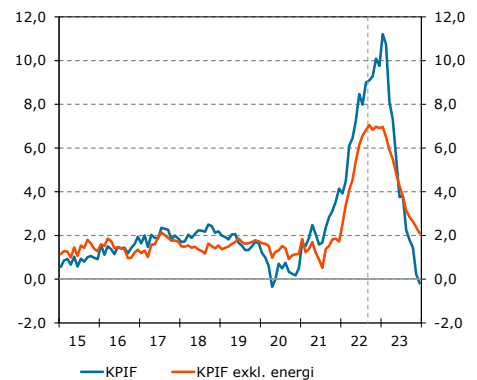
¹⁴ Terminer är avtal om leverans av någon vara i framtiden. Priserna på terminsmarknaden speglar därmed förväntningarna om framtida priser. Vissa terminer är dock utformade så att ingen fysisk leverans sker. I stället görs en ekvivalent finansiell avräkning mot priserna på den fysiska marknaden. Även i dessa fall speglar terminerna förväntningarna om framtida priser.

¹⁵ Priserna i de fyra elprisområdena har vägts samman av Konjunkturinstitutet på basis av den geografiska fördelningen av hushållens elanvändning.

¹⁶ Se ”Uppdrag att ansöka om att använda intäkter från överbelastning för att finansiera nödgärder för konsumenter och företag” [Regeringsbeslut 18 augusti 2022](#).

Diagram 63 Konsumentpriser

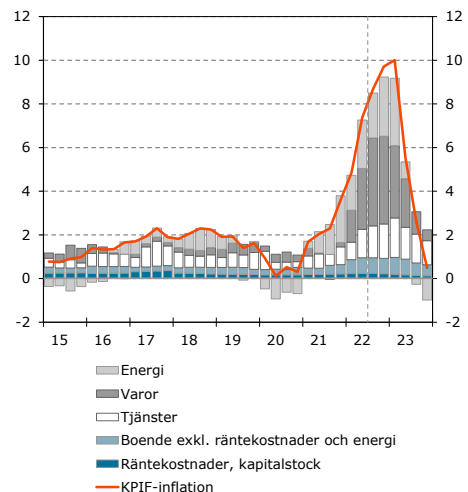
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 64 Bidrag till KPIF-inflationen

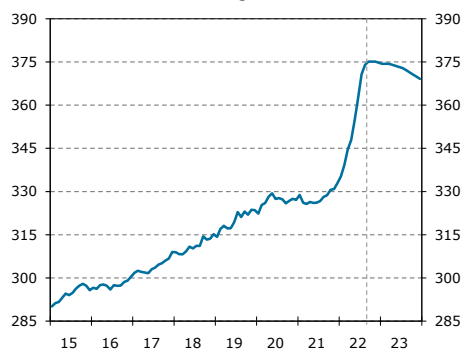
Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Beräkningen av bidragen är approximativ. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 65 Livsmedelspris i KPI

Index 1980=100, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

KPI direkt beror på hur stödet utformas. Om det till stor del blir retroaktivt och mer oberoende av priset, vilket var fallet med elprisstödet vintern 2021/2022, påverkas KPI sannolikt inte.¹⁷ I denna prognos antas att stödet utformas på så sätt att det inte påverkar KPI direkt.

Utöver de svenska stöden kan elpriserna också påverkas av politiska beslut som fattas på EU-nivå. Flera förslag har presenterats, varav en del kan leda till lägre elpriser, och andra till högre priser. Ingen särskild hänsyn har tagits till EU-förslagen i denna prognos, eftersom definitiva beslut i frågan fortfarande inte har fattats vid tidpunkten för fastställandet av prognosen.

Tabell 9 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt				
	2022	2020	2021	2022	2023
KPI	100	0,5	2,2	8,4	6,5
Räntekostnader, räntesats ¹		0,4	-6,5	18,9	49,1
KPIF	100	0,5	2,4	7,7	4,6
Varor	46	0,8	0,3	6,6	3,7
Tjänster	27	1,5	2,3	4,7	5,2
Boende exkl. räntekostnader och energi ²	17	1,6	2,1	4,0	3,8
Energi ³	6	-9,7	17,0	37,0	8,3
Räntekostnader, kapitalstock ¹	3	5,6	5,9	6,8	4,7
KPIF exkl. energi	94	1,3	1,4	5,6	4,2
HIKP		0,7	2,7	8,0	4,9

¹ Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och räntesats. ² Avser hyror, reparationskostnader, avskrivningar (renoveringskostnader), tomträttsavgäld och fastighetskatt, försäkringskostnader, kostnader för vatten, avlopp, renhållning och sotning. ³ Energi avser kostnader för el, gas, uppvärmning och drivmedel.

Anm. Den uppdelning i kategorierna varor, tjänster och boende som används här har ingen exakt motsvarighet i de aggregat som redovisas av SCB. HIKP avser det harmoniserade konsumentprisindex som används inom EU.

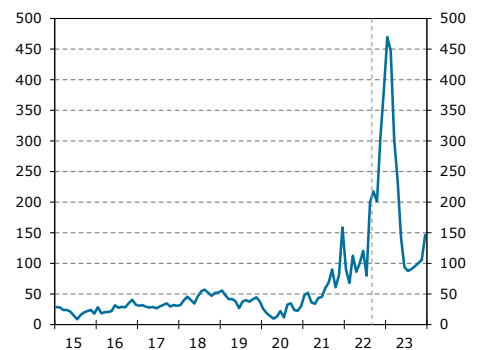
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

KRAFTIGT HÖJDA TAXOR 2023

Priserna på offentligt tillhandahållna tjänster, som kollektivtrafik, vårdtjänster, vatten, avlopp och renhållningstjänster med mera ändras relativt sällan, ofta vid årsskiftet. Stigande kostnader för el, drivmedel och andra insatsvaror påverkar priserna på tjänsterna på lite olika sätt. Exempelvis bestäms taxan för vatten och avlopp enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att kostnadsökningen påverkar priset. De ökade driftkostnaderna, kombinerat med stora investeringbehov medför därför höjda taxor för vatten och avlopp 2023.¹⁸ Konjunkturinstitutet räknar med att

Diagram 66 Spotpris på el i Sverige

Öre per kilowattimme (KWh), månadsvärden

Anm. Priser för fyra prisområden har vägts samman av Konjunkturinstitutet på basis av den geografiska fördelningen av hushållens elanvändning.

Källor: Nordpool, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 67 Prisutveckling för vatten, avlopp, renhållning och sotning i KPI

Procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁷ Se "Hantering av särskild kompensation för höga elpriser i KPI och relaterade mått", information från [SCB](#) den 18 februari 2022.

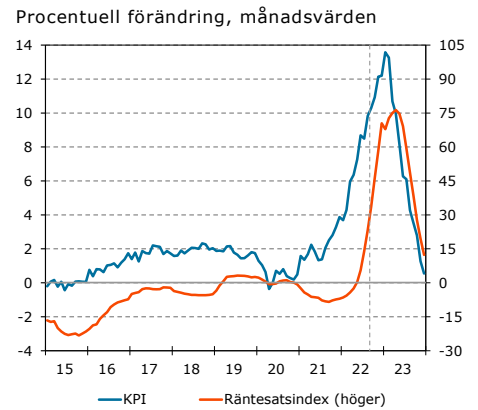
¹⁸ Se exempelvis "Förslag till taxor för vatten och avfall 2023", nyhet från [Stockholm vatten och avfall](#).

taxorna för vatten, avlopp, renhållning och sotning sammantaget stiger med ungefär 12 procent 2023 (se diagram 67). Priserna för kollektivtrafiken beror däremot i högre grad på politiska beslut, eftersom subventionsandelen är större. Spårtrafikens elkostnader 2022 och 2023 begränsas också av att en stor del av elinköpen redan har prissäkrats av Trafikverket.¹⁹

Stigande räntor medför att KPI ökar snabbare än KPIF (se tabell 9 och diagram 68). Även om fokus i penningpolitiken är på KPIF, så är utvecklingen i KPI också viktig för samhällsekonomin. KPI påverkar nivån på många transfereringar via prisbasbeloppet, och många affärskontrakt indexeras med KPI.

Diagram 68 KPI och räntesatsindex i KPI

Anm. Utvecklingen av räntesatsindex i KPI speglar hur den genomsnittliga räntan i bolånestocken utvecklas.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁹ Se Trafikverkets elprisrapporter på [Trafikverket.se](https://trafikverket.se).

Scenario för svensk ekonomi och ekonomisk politik

Svensk ekonomi går 2023 in i en lågkonjunktur. Detta är främst ett resultat av snabba prisökningar, inte minst på energi, men också av högre räntor och lägre efterfrågan från omvärlden. Resursutnyttjandet är fortsatt svagt 2024, men återhämtar sig därefter successivt och blir konjunkturrellt balanserat 2026. Arbetslösheten stiger något 2024 på grund av det sämre konjunkturläget, men sjunker därefter tillbaka och ligger i linje med jämviktsarbetslösheten på lite över 7 procent från och med slutet av 2026. Inflationen dämpas av det svagare efterfrågeläget och avtagande utbudsproblem, och ligger under Riksbankens inflationsmål till och med 2026. Riksbanken fortsätter att sänka styrrentan under 2024, mot bakgrund av den svaga konjunkturen och det låga inflationstrycket. Det strukturella offentligfinansiella sparandet anpassas under scenarioåren 2024–2026 till att vara i linje med överskottsmålet.

Scenario för svensk ekonomi 2024–2026

LÅGKONJUNKTUR 2023

Scenariot för åren 2024–2026 tar sin utgångspunkt i Konjunkturinstitutets prognos för 2022 och 2023. Höga priser, inte minst på energi, pressar tillsammans med högre räntor och en svagare efterfrågan från omvärlden ner efterfrågan i ekonomin och gör att Sverige går in i en lågkonjunktur under 2023. Läget på arbetsmarknaden svalnar därmed av under nästa år, och arbetslösheten stiger något.

Under den senare delen av 2023 faller inflationen tillbaka från sin tidigare höga nivå, mot bakgrund av en svagare efterfrågan samt minskande utbuds begränsningar.

BNP-TILLVÄXTEN ÅTERHÄMTAR SIG LÅNGSAMT

Tillväxten i omvärldens BNP och importefterfrågan, som dämpas under 2023, återhämtar sig 2024. Detta innebär en högre marknadstillväxt för den svenska exportsektorn, vilket håller uppe svensk exporttillväxt (se diagram 69).

I början av scenariot är hushållens konsumtionstillväxt fortsatt låg. Detta beror till stor del på att hushållen möter ett ränteläge som är kvar på en högre nivå än det varit på länge, till skillnad från många tidigare lågkonjunkturer då stora räntesänkningar har lindrat fallet i konsumtionsefterfrågan. Dessutom begränsas konsumtionen av hushållens försvagade köpkraft som följer av fallet i reallöner 2022 och 2023. Hushållens konsumtionstillväxt börjar dock återhämta sig under 2025 (se diagram 70), efter att reallönerna återigen har börjat öka och räntorna

Vad skiljer scenario från prognos?

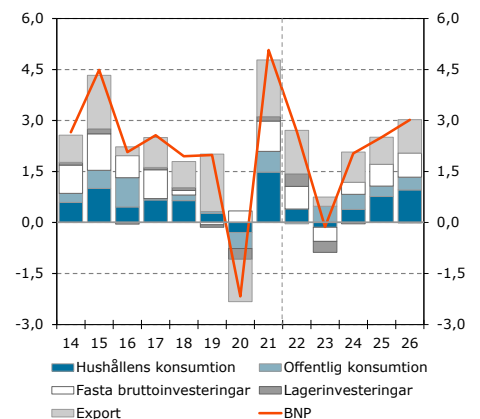
Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2023.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning rör sig mot konjunkturrell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Penningpolitiken anpassas så att inflationsmålet nås på några års sikt.
- Finanspolitiken anpassas så att överskottsmålet nås på ett par års sikt. Som en del av detta antas att offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personalitet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av in-satsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.

Diagram 69 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

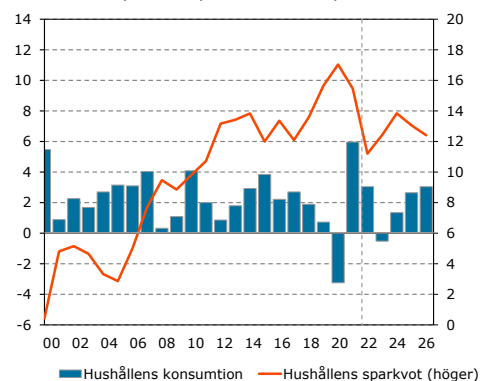
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 70 Hushållens konsumtion och sparkvot

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden, respektive procent av disponibel inkomst

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

sänkts under 2023 och 2024. Till skillnad från hushållens konsumtion växer den offentliga konsumtionen relativt snabbt i början av scenariot, till följd av bland annat en demografiskt betingad efterfrågeökning på vård, skola och omsorg, samt stora satsningar på försvaret (se diagram 69).

Investeringarna tyngs i inledningen av scenariot fortfarande av det högre ränteläget (se diagram 69). Investeringstillväxten är dock hög 2025, när penningpolitiken lättats och efterfrågan i ekonomin börjat återhämta sig. Ett behov av investeringar i klimatomställning, energiförsörjning, försvar och bostäder, tillsammans med en fortsatt hög efterfrågan för den investeringstunga exportindustrin, gör att investeringstillväxten är relativt hög även 2026.

Sammantaget hålls BNP-tillväxten i början av scenariot främst uppe av en god efterfrågetillväxt för svensk export. Längre fram drivs den även av en relativt snabb tillväxttakt i fasta investeringar och i hushållens konsumtion.

RESURUTNYTTJANDET NORMALISERAS UNDER SCENARIOT

Svensk ekonomi har fortfarande ett lågt resursutnyttjande 2024, mätt med BNP-gapet (se diagram 71), men närmar sig under de efterföljande åren konjunkturell balans, som nås 2026. Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden, mätt med arbetsmarknadsgapet, försvagas något 2024 när konjunkturedgången gör att efterfrågan på arbetskraft minskar (se diagram 71). I takt med att BNP-tillväxten stiger normaliseras läget på arbetsmarknaden i ungefär samma takt som BNP-gapet.

Arbetslösheten fortsätter att stiga 2024 (se diagram 72). Den toppar dock på en lägre nivå än i många tidigare lågkonjunkturer. Detta beror dels på att den kommande lågkonjunkturen blir mindre kraftig än många tidigare nedgångar, dels på att konjunkturförsvagningen framför allt kyler av den tidigare stora omätade efterfrågan på arbetskraft snarare än att leda till stora varsel-tal. År 2025 börjar arbetslösheten sjunka tillbaka mot jämviktsarbetslösheten.

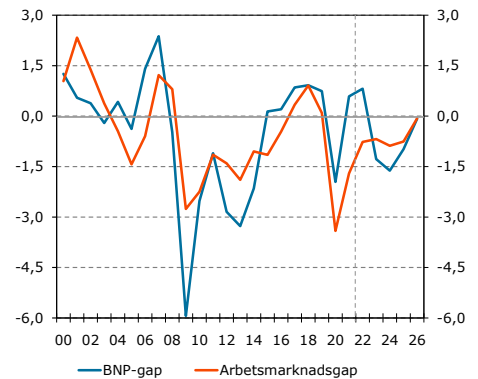
LÅG INFLATION UNDER SCENARIOT

Lönetillväxten i näringslivet är, trots lågkonjunktur, relativt hög i början av scenariot. Detta beror dels på att arbetsmarknaden inte försvagas lika mycket som konjunkturen överlag, dels på att produktivitetstillväxten i näringslivet stiger. År 2025 och 2026 är löneökningarna ännu högre, till följd av återhämtningen i konjunkturen.

Den högre lönetillväxten leder också till ökade arbetskostnader. År 2024 leder kombinationen av en stigande men relativt svag produktivitetstillväxt och relativt snabba löneökningar till att arbetskostnaden per producerad enhet (enhetsarbetskostnaden) ökar något mer än vad som på lång sikt bedöms vara förenligt med inflationsmålet på 2 procent. Men eftersom

Diagram 71 BNP-gap och arbetsmarknadsgap

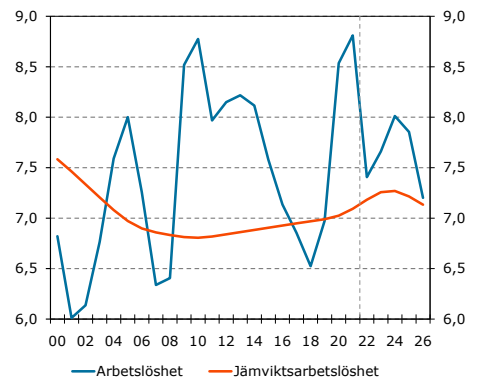
Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 72 Arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet

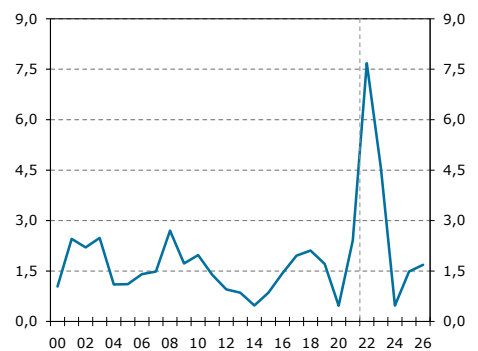
Procent av arbetskraften

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 73 Inflation, KPIF

Procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

vinstandelen i företagen trots detta är jämförelsevis hög får det ingen större effekt på inflationen. Enhetsarbetskostnaden växer sedan långsammare 2025 och 2026 i takt med att produktivitetstillväxten stiger.

Inflationen är i scenariot låg på grund av det högre ränteläget samt avtagande utbudsproblem (se diagram 73). Mätt med KPIF ligger inflationen något under Riksbankens inflationsmål till och med 2026.

Ekonomisk politik 2022–2026

ÖVERSKOTTSMÅLET NÅS 2025

Indikatorn för överskottsmålet, det strukturella offentliga sparandet, ligger kring 1 procent av potentiell BNP både 2022 och 2023 (se diagram 74). Det strukturella sparandet har stärkts kraftigt sedan 2020 till följd av nedtrappningar av pandemirelaterade åtgärder. Efter 2023 antas att finanspolitiken förs så att överskottsmålet nås, i alla fall på något års sikt. I scenariot minskar det strukturella sparandet till 0,3 procent av potentiell BNP 2025.

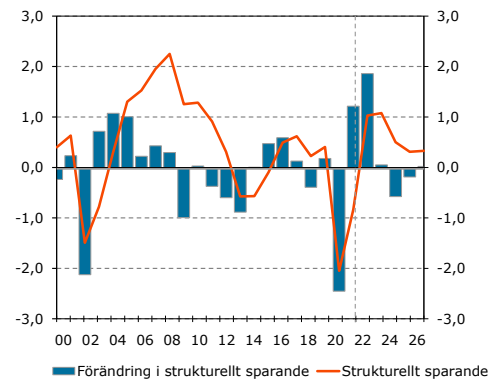
RIKSBANKEN BÖRJAR SÄNKA STYRRÄNTAN UNDER ANDRA HALVAN AV 2023

Konjunkturinstitutets prognos är att Riksbanken höjer styrräntan till 2,50 procent i början av 2023. Detta är i linje med Riksbankens egen prognos från i september. Under andra halvan av 2023 inleds enligt Konjunkturinstitutets prognos en serie sänkningar av styrräntan för att inflationen 2024–2025 inte ska falla långt under inflationsmålet samt för att motverka konjunkturbedgången (se Diagram 75). Dessa sänkningar ger lägre styrränta än i Riksbankens prognos.²⁰

Riksbanken möter, likt andra centralbanker, en svår balansgång. Riksbanken behöver förhindra att inflationsförväntningarna, som en följd av den höga inflationen 2022–2023, fortsätter att stiga och biter sig fast på en nivå över inflationsmålet. Samtidigt finns risken att höga räntor i kombination med högre konsumentpriser och fallande tillgångspriser hämmar efterfrågan och den ekonomiska utvecklingen mer än väntat framöver. Därför är utvecklingen av styrräntan under scenarioåren mycket osäker. Styrräntan är trots höjningarna 2022 och 2023 fortsatt låg i ett historiskt perspektiv. Den reala styrräntan stiger över 0 procent 2024 men faller sedan tillbaka till ca 0 procent i slutet av 2026 (se diagram 76).

Diagram 74 Strukturellt sparande i offentlig sektor

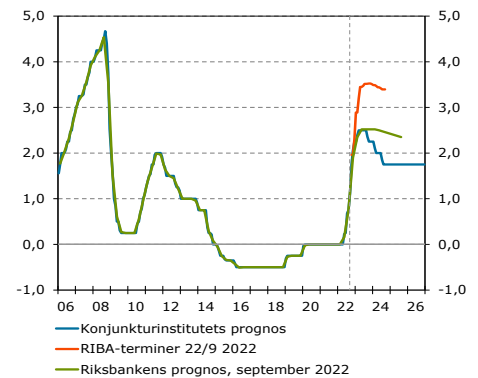
Procent av potentiell BNP

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 75 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

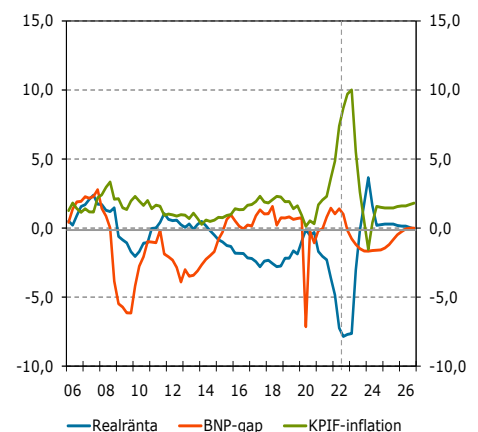

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida styrräntor. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 76 Realränta, KPIF-inflation och BNP-gap

Procent respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Realräntan är beräknad som styrräntan minus KPIF-inflationen.

Källa: Konjunkturinstitutet.

²⁰ Konjunkturinstitutets prognos på styrräntan de kommande månaderna är enbart en prognos på Riksbankens kommande penningpolitiska beslut. Senare beror styrränteprognosen på prognosen i Konjunkturläget för resten av ekonomin.

FORTSATT RELATIVT LÅG RÄNTA PÅ TIOÅRIGA STATSOBLIGATIONER

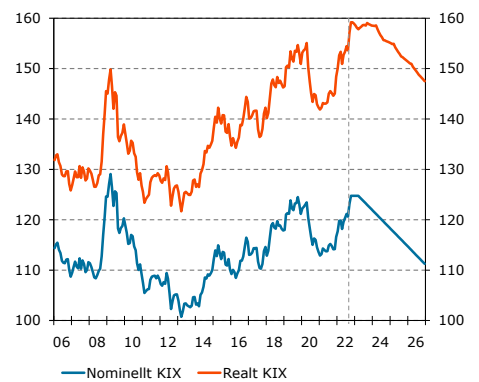
Riksbankens fortsätter att trappa ner sitt innehav av obligationer och den högre styrräntenivån gör att den 10-åriga statsobligationsräntan är 2,4 procent i slutet av scenariot (se tabell 10). Räntenivån 2026 är ca 1,5 procentenheter lägre än genomsnittet för perioden 1993–2021. Den låga statsobligationsräntan beror bland annat på de historiskt sett låga statsobligationsräntorna i omvärlden, den historiskt låga nivån på styrräntan och att Riksbanken inte helt avvecklar sitt innehav av statsobligationer.²¹

KRONANS VÄRDE STÄRKS UNDER SCENARIOT

Kronindexet KIX, som är ett konkurrensvägt växelkursindex mot Sveriges viktigaste handelspartners, har försvagats sedan början av november 2021 (se diagram 77). KIX är vid inledningen av scenariot svagare än Konjunkturinstitutets bedömning av den jämviktsväxelkurs som råder i slutet av scenarioperioden. Detta bidrar till bedömningen att den effektiva växelkursen mätt med KIX gradvis förstärks under scenariot, både i nominella och reala termer (se tabell 10 och diagram 77).

Diagram 77 Kronans effektiva växelkurs (KIX)

Index 1992-11-18=100, månadsvärden

Anm. KIX är ett konkurrensvägt index baserat på valutor från samtliga OECD-länder samt Kina, Indien, Brasilien och Ryssland. Högre index motsvarar en svagare krona.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

²¹ Se fördjupningen "Effekter av centralbankens tillgångsköp" i Konjunkturläget, december 2017.

Tabell 10 Scenario för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP ¹	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7	2,8
BNP per invånare ¹	4,3	2,1	-0,5	1,5	2,2	2,3
Potentiell BNP	2,3	2,5	2,2	2,4	2,0	1,9
BNP-gap ²	0,6	0,8	-1,3	-1,6	-1,0	-0,1
Arbetade timmar ¹	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9	1,3
Produktivitet ¹	2,6	1,1	-1,2	1,1	1,7	1,5
Arbetskraft	1,3	1,4	0,4	0,8	0,6	0,6
Sysselsättning	0,9	3,0	0,1	0,4	0,8	1,4
Arbetslöshet ³	8,8	7,4	7,7	8,0	7,9	7,2
Timlön ⁴	2,6	2,7	3,3	3,1	3,3	3,5
Enhetsarbetskostnad ^{1,5}	1,7	2,2	4,8	2,0	1,6	2,0
KPI	2,2	8,4	6,5	0,9	1,8	1,8
KPIF	2,4	7,7	4,6	0,5	1,5	1,7
Styrränta ⁶	0,00	2,25	2,25	1,75	1,75	1,75
Statsobligationsränta ⁷	0,3	1,5	2,0	2,1	2,3	2,4
Kronindex (KIX) ⁸	114,3	121,2	123,6	120,1	116,5	112,9
Offentligt finansiellt sparande ⁹	-0,1	0,8	0,0	-0,4	-0,3	0,2
Strukturellt sparande ²	-0,8	1,0	1,1	0,5	0,3	0,3

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent av potentiell BNP. ³ Procent av arbetskraften. ⁴ Enligt konjunkturlönestatistiken. ⁵ För hela ekonomin. ⁶ Vid slutet av året. ⁷ Tio års löptid, årsgenomsnitt. ⁸ Index 1992–11–18=100. ⁹ Procent av BNP.

Källor: Medlingsinstitutet, Riksbanken, SCB och Konjunkturinstitutet.

Offentliga finanser

De offentliga finanserna stärks kraftigt mellan 2021 och 2022 till följd av utfasningen av covid-relaterade åtgärder och det förstärkta konjunkturläget. År 2022 är det finansiella sparandet 0,8 procent av BNP och det strukturella sparandet 1,0 procent av potentiell BNP. Det finansiella sparandet faller till 0 procent nästa år främst till följd av det försvagade konjunkturläget. Det strukturella sparandet är oförändrat jämfört med 2022 och därmed fortsatt över den målsatta nivån för överskottsmålet. Maastrichtskulden når i år den nedre gränsen i intervallet för skuldankaret. Budgetutrymmet för den kommande mandatperioden bedöms uppgå till ca 130 miljarder kronor, men det ska noteras att bedömningar av detta slag alltid är mycket osäkra. Konjunkturinstitutet antar att ofinansierade finanspolitiska åtgärder om ca 50 miljarder kronor kommer att vidtas för 2023, varav 20 miljarder kronor är en delfinansiering av den antagna kompensationen för höga elpriser.

Offentliga finanser 2022–2023

Det finansiella sparandet stärks kraftigt mellan 2021 och 2022 till följd av det förstärkta konjunkturläget och utfasningen av covid-relaterade utgifter (se diagram 78). Både inkomster och utgifter stiger nominellt till följd av den höga inflationen. Inflationen påverkar utgifterna, bland annat genom prisökningar på de varor som används i den offentliga produktionen och genom att ersättningar inom socialförsäkringen räknas upp med prisbasbeloppet. Samtidigt växer inkomsterna eftersom exempelvis momsintäkter stiger när det som konsumeras av hushållen blir dyrare. Utdelningarna från statliga bolag ökar kraftigt 2022 jämfört med 2021 (se tabell 11). Inkomsterna som andel av BNP faller, men det gör även utgifterna (se diagram 79).

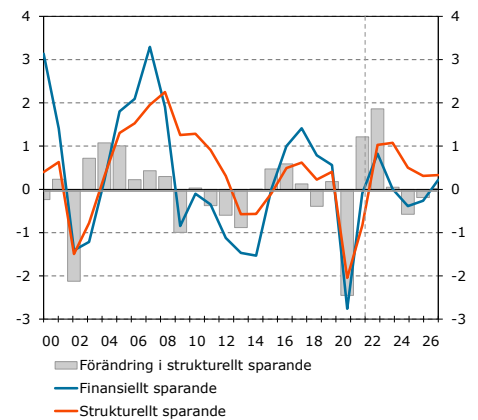
Jämfört med föregående år stärks det finansiella sparandet i år med ungefär 50 miljarder eller 0,8 procent av BNP (se tabell 11). Nästa år faller det finansiella sparandet tillbaka till 0 procent av BNP, vilket beror på att inkomsterna utvecklas svagare när konjunkturen vänder ner, samtidigt som inflationen och stora utgifter för att beta av vårdskulden håller uppe de offentliga utgifterna.

Maastrichtskulden når i år den nedre gränsen i intervallet för skuldankaret på 30 procent av BNP (se diagram 80). Nedgången förklaras delvis av det höga sparandet och den höga BNP-tillväxten i år, men framför allt av att statsskulden minskar till följd av Riksbankens amortering av lånet för valutaserven.²² Det

²² Statsskulden minskar därtill i år eftersom kapacitetsavgifterna från affärsverket Svenska Kraftnät stärker statens budgetsaldo tillfälligt. Budgetsaldot minskar i sin tur nästa år när pengarna för högkostnadsskyddet betalas ut till hushåll och företag.

Diagram 78 Finansiellt och strukturellt sparande i offentlig sektor

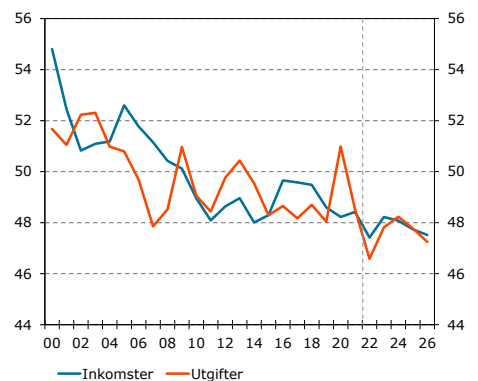
Procent av BNP respektive potentiell BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 79 Offentliga sektorns inkomster och utgifter

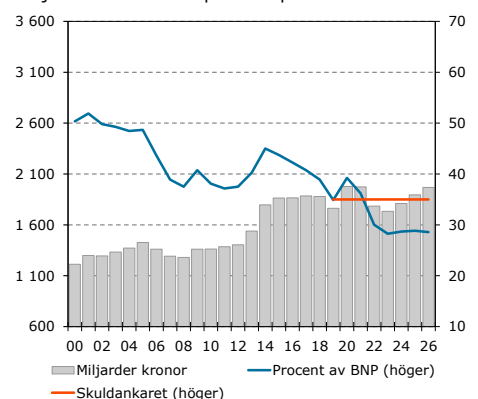
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 80 Maastrichtskuld

Miljarder kronor respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

senare bidrar till att Maastrichtskulden sjunker ytterligare till drygt 28 procent nästa år.

Tabell 11 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2020	2021	2022	2023
Inkomster¹	2 430	2 640	2 819	2 959
<i>Procent av BNP</i>	48,2	48,4	47,4	48,2
Skatter och avgifter ²	2 132	2 323	2 434	2 519
Skattekvot	42,4	42,7	41,1	41,2
Kapitalinkomster	68	67	105	88
Övriga inkomster ³	230	249	281	352
Utgifter	2 569	2 645	2 770	2 933
<i>Procent av BNP</i>	51,0	48,5	46,6	47,8
Konsumtion	1 332	1 411	1 493	1 587
Transfereringar ²	967	960	965	1 032
Hushåll	711	725	755	793
Företag	163	138	120	145
Utland	93	97	90	94
Investeringar	246	252	273	286
Kapitalutgifter	23	22	38	29
Överföring till hushållen ⁴	0	0	0	25
Finansiellt sparande	-139	-5	49	0
<i>Procent av BNP</i>	-2,8	-0,1	0,8	0,0
Primärt finansiellt sparande ⁵	-184	-50	-17	-59
<i>Procent av BNP</i>	-3,7	-0,9	-0,3	-1,0
Strukturellt sparande	-105	-45	61	67
<i>Procent av potentiell BNP</i>	-2,0	-0,8	1,0	1,1
Maastrichtskuld	1 977	1 974	1 785	1 733
<i>Procent av BNP</i>	39,2	36,2	30,0	28,3

¹ Exklusive EU-skatter. Dessa ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ² Prognoserna för skatter och avgifter samt transfereringar baseras på 2020 års regelverk. ³ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna samt inkomster av bokföringsteknisk karaktär såsom kapitalförslitning. ⁴ Beräkningsteknisk överföring till hushåll i form av skatter eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åtstramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁵ Finansiellt sparande exklusive kapitalinkomster och kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Det strukturella sparandet är liksom det finansiella sparandet relativt högt i år (diagram 78). Konjunkturförsvagningen nästa år innebär att det finansiella sparandet sjunker medan det strukturella sparandet ligger kvar på ca 1 procent av potentiell BNP. Skillnaden mellan det faktiska och det strukturella sparandet är

Begrepp och antaganden

Strukturellt sparande visar vad offentlig sektors finansiella sparande skulle vara om ekonomin var i konjunkturrell balans.

Budgetutrymmet visar utrymmet för nya ofinansierade finanspolitiska åtgärder. Det beräknas enligt Konjunkturinstitutets definition som den del av det strukturella sparandet som vid oförändrade regler överstiger en tredjedels procent av potentiell BNP.

Oförändrade regler innebär frånvaro av nya finanspolitiska beslut av riksdag, regering, regioner, kommuner eller EU.

Demografiskt betingad efterfrågan är det behov av offentlig konsumtion och investeringar som uppkommer från antagandet om bibehållen standard utifrån befolkningens storlek och sammansättning.

Konjunkturinstitutets **finanspolitiska scenario** bygger på följande antaganden (se tabell 13):

- Stat och kommunsektor beslutar om utgifts-åtgärder inom offentlig konsumtion och investeringar i linje med den demografiskt betingade efterfrågan. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter.
- Stat och kommunsektor beslutar om åtgärder som ökar eller minskar hushållens disponibla inkomster så att det strukturella sparandet uppgår till en tredjedels procent av potentiell BNP. I scenariot sker detta genom en beräkningsteknisk överföring mellan offentlig sektor och hushållen. Vid större avvikelser sker vanligtvis en stegvis återgång till ett strukturellt sparande på en tredjedels procent av potentiell BNP.
- Kommunsektorns skulder antas på sikt stabiliseras som andel av BNP. Givet nuvarande investeringsnivåer innebär antagandet att ett finansiellt sparande i kommunsektorn på -0,3 procent av BNP nås på några års sikt.

En **utförligare beskrivning** av dessa begrepp och antaganden finns på www.konj.se/var-verksamhet/sa-gor-vi-prognooser/antaganden-gallande-offentliga-finanser.

dock ovanligt stort, vilket beror på den höga inflationen och BNP-deflatorn.²³

ANTAGANDE OM OFINANSIERADE FINANSPOLITISKA ÅTGÄRDER PÅ 50 MILJARDER KRONOR 2023

Till följd av riksdagsvalet den 11 september har ännu inte någon budgetproposition för 2023 presenterats. Konjunkturinstitutet gör därför vissa övergripande antaganden om finanspolitiken för nästa år. Omfattningen av ofinansierade finanspolitiska åtgärder antas i prognosen vara 50 miljarder kronor 2023 (se marginalrutan ”Budgetutrymmet påverkas av osäkerhet i det strukturella sparandet” för hur aviserad och beslutad politik hanteras i prognosen). Cirka 10 miljarder kronor utgör åtgärder kopplade till försvaret för att försvarsutgifterna på sikt ska nå 2 procent av BNP. Hushållen antas få ett tillskott på 25 miljarder kronor. Av dessa är 20 miljarder kronor det som netto belastar det finansiella sparandet av den antagna compensationen för höga elpriser om totalt 80 miljarder kronor. Resterande 60 miljarder kronor antas finansieras av att de överföringsavgifter som ansamlats hos Svenska kraftnät förs över till staten (se marginalrutan ”Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna”).

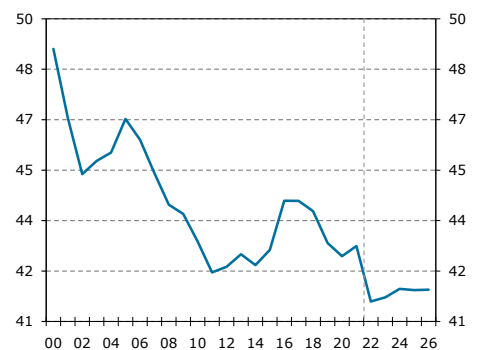
SKATTEKVOTEN FALLER I ÅR

Skattekvoten, det vill säga skatter och avgifter som andel av BNP, faller i år till följd av skattesänkningar. Några av dessa skattesänkningar är temporära och är i stort sett utfasade 2023. De största av dessa temporära skattesänkningar är skattereduktion för investeringar och nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga. Under pandemin har viktiga skattebaser så som lönesumman och hushållens konsumtion hållits uppe genom de finanspolitiska åtgärder som genomförts. Framöver kommer dock dessa skattebaser att minska som andel av BNP till följd av konjunkturedgången och därmed stiger skattekvoten endast något när de temporära skattesänkningarna försvinner till nästa år (se diagram 81).

Intäkterna från skatter på hushållens kapitalinkomster kommer att utvecklas svagt framöver (se diagram 82). Omsättningen av småhus och bostadsrätter har minskat kraftigt och väntas ligga kvar på en lägre nivå, vilket i sin tur medför minskade kapitalvinster för hushållen. Stigande räntor medför både att hushållen får ökade ränteintäkter på insatta medel och ökade ränteutgifter på lån. Högre räntor medför även att det schablonbelopp för investeringssparkonton som tas upp till beskattning blir

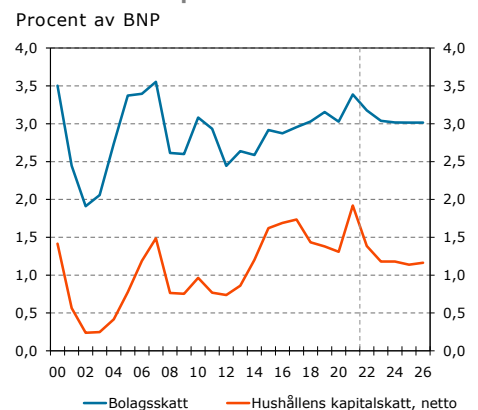
²³ Den totala konjunkturrella effekten på det finansiella sparandet, och därmed skillnaden mellan det strukturella och det finansiella sparandet, kan beskrivas utifrån effekten av BNP-gapet i löpande pris, arbetslöshetsgapet och skattebasernas sammansättning. Den höga inflationen har påverkan på både effekten av BNP-gapet och skattebasernas sammansättning eftersom inflationen driver upp både faktisk BNP och potentiell BNP i löpande priser. BNP-gapet i löpande priser blir, på grund av den höga inflationen och BNP-deflatorn, nu betydligt större än BNP-gapet i fasta priser. Se Braconier, H. och T. Forsfält, ”A new method for constructing a cyclically adjusted budget balance: the case of Sweden.”, Working Paper nr 90, Konjunkturinstitutet, 2004.

Diagram 81 Skatter och avgifter
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 82 Bolagsskatter och hushållens kapitalinkomster
Procent av BNP

Källor: SCB, ESV och Konjunkturinstitutet.

högre. Individer som sammantaget har överskott av kapital betalar kapitalskatt medan individer som sammantaget har underskott av kapital får en skattereduktion.²⁴ Hushållen har högre räntebärande skulder än räntebärande tillgångar, vilket medför att statens skatteutgift i form av skattereduktion vid underskott av kapital växer snabbare än statens inkomster av hushållens kapitalskatter. Den sammantagna nettoeffekten är lägre inbetalda kapitalskatter från hushållen jämfört med före pandemin.

Bolagsskattesatsen sänktes 1 januari 2021 från 21,4 till 20,6 procent. Trots det ökade skatteintäkterna som andel av BNP till följd av höga bolagsvinster och mindre nyttjande av avdrag. Bolagsskatteintäkterna som andel av BNP faller dock tillbaka framöver (se diagram 81), dels för att avdragen blir mer i linje med vad de var 2020 när senaste ändringen av avdragsreglerna gjordes, dels för att driftöverskottet i näringslivet minskar som andel av BNP från och med 2023.

ÖKAD OFFENTLIG KONSUMTION

Offentlig konsumtion stiger relativt snabbt framöver i både kommunsektorn och staten (se diagram 83).

Kommunernas konsumtion förväntas öka till följd av mottagandet av flyktingar från Ukraina. Konjunkturinstitutet antar att ca 55 000 flyktingar kommer från Ukraina till Sverige i år och 15 000 nästa år.²⁵ I kommunerna finns dessutom ett demografiskt betingat behov av mer äldreomsorg samt grund- och gymnasieskolor som ytterligare driver på kostnaderna.

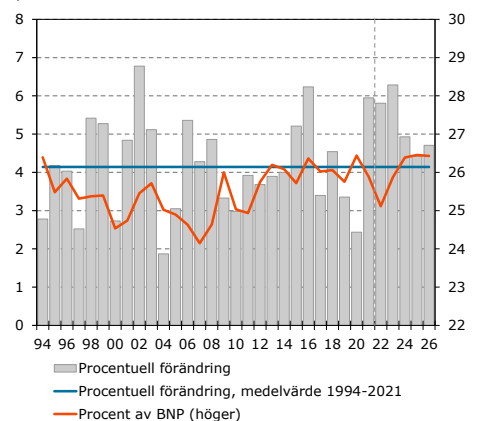
Inom regionerna ökar kostnaderna relativt långsamt i år till följd av att covid-relaterad vård minskar kraftigt. Pandemin har byggt upp en stor vårdskuld när covid-relaterad vård prioriterades. När vårdskulden börjar betas av framöver tar även konsumtionstillväxten i regionerna fart igen och växer relativt snabbt 2023.

Även i staten ökar kostnaderna för konsumtion snabbt framöver. En starkt bidragande orsak är högre kostnader för försvaret. Enligt en parlamentarisk överenskommelse ska försvarsutgifterna på sikt nå 2 procent av BNP. Regeringen har föreslagit ett tillskott på ca 3 miljarder kronor i år. För nästa år bedömer Konjunkturinstitutet att ytterligare 10 miljarder tillförs försvaret. Sammantaget ökar försvarets utgifter med ca 50 miljarder kronor under de kommande fem åren.

För åren efter 2022 där det ännu inte finns en budgetproposition görs ett antagande om att den offentliga konsumtionen utvecklas i takt med befolkningssammansättningen. I kalkylen ingår att kostnaderna för insatsvaror ökar i takt med arbetskostnaderna, vilket vanligen medför en viss standardhöjning i

Diagram 83 Offentliga konsumtionsutgifter

Procentuell förändring, löpande priser respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁴ Denna skattereduktion är det som i dagligt tal kallas ränteavdrag.

²⁵ Dessa antaganden baseras på [Migrationsverkets julprognos \(migrationsverket.se\)](https://migrationsverket.se).

insatsförbrukningen.²⁶ Detta antagande görs för att bidra till ett sannolikt scenario för realekonomin och är i linje med den historiska utvecklingen.²⁷ Efter 2023 växer därmed den offentliga konsumtionen i löpande priser med omkring 5 procent per år och med totalt ca 125 miljarder kronor 2026 jämfört med kostnadsutvecklingen i frånvaro av finanspolitiska beslut (se vidare i avsnittet ”Konjunkturinstitutets bedömning av budgetutrymmet på längre sikt” och tabell 13).

FÖRSVAR OCH FÖRSENADE BYGGINVESTERINGAR DRIVER DE OFFENTLIGA INVESTERINGARNA

Statens investeringsutgifter ökade kraftigt som andel av BNP 2020 och den högre investeringsnivån väntas bestå under de kommande åren (se diagram 84). Bakom investeringsuppgången ligger främst ökade försvarsinvesteringar. Dessa är fortsatt höga framöver, till följd av både tidigare beslutade investeringar och sådana som väntas till följd av ambitionerna att öka försvarsbudgeten till 2 procent av BNP. Utöver detta pågår stora väg- och järnvägsprojekt i bland annat Göteborg och Stockholm.

Kommunsektorns investeringar har stigit som andel av BNP under en längre tid. Huvuddelen av kommunsektorns investeringar är byggnader och anläggningar. Under de senaste åren har det skett stora investeringar i sjukhus, skolor och äldreboenden vilket bidrog till att driva upp nivån som andel av BNP 2018–2019. Investeringarna minskade därefter både 2020 och 2021. Inom framför allt regionerna tycks hanteringen av pandemin ha medfört att vissa bygginvesteringar blivit senarelagda. När dessa startas 2023 stiger investeringarna. Kommunsektorns investeringar ligger sedan kvar en bit över 2 procent av BNP de efterföljande åren.

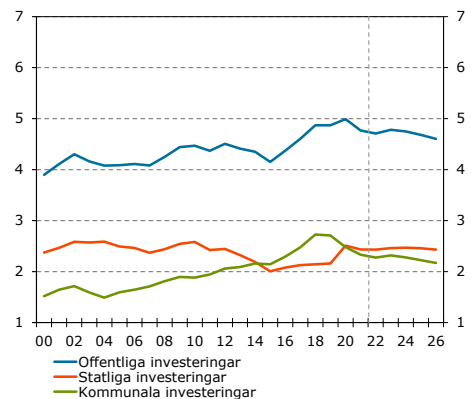
HISTORISK ÖKNING AV PRISBASBELOPPET OCH ELPRISKOMPENSATIONEN ÖKAR TRANSFERERINGARNA

Tillfälliga regeländringar inom socialförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen på grund av covid-19-pandemin bidrog till att kostnaderna för arbetsmarknadsersättningar och sjukpenning ökade betydligt mer 2020 och 2021 än vad som annars hade varit fallet (se diagram 85). De tillfälliga regeländringarna löper ut under 2022, vilket innebär att kostnaden för ovan nämnda ersättningar är fortsatt hög under innevarande år. Riksdagens beslut i juni om att höja garantipensionen innebär ökade kostnader för statliga ersättningar till pensionärer under hela prognosperioden.

²⁶ Standardhöjningen uppstår eftersom priset på arbetskraft vanligen ökar snabbare än priset på förbrukningsvaror och visar sig på volymen förbrukningsvaror ökar i förhållande till antalet arbetade timmar. Den återspeglar en allmän teknikutveckling och ökad kvalitet i de varor som används som insatsvaror. Historiskt sett växer den offentliga konsumtionen mer än vad en ren demografisk framskrivningen skulle ge, vilket kan tolkas som en standardhöjning i de offentliga tjänsterna. För att fånga detta i prognos och scenario utgår Konjunkturinstitutet från ett antagande om bibehållen personaltätthet i de offentligt finansierade verksamheterna.

²⁷ Se ”Ny metod för finanspolitiskt scenario”, *Konjunkturläget*, mars 2018.

Diagram 84 Offentliga investeringar
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

År 2023 höjs också prisbasbeloppet kraftigt till följd av den höga inflationen 2022. De ersättningar som berörs och vars kostnader därmed ökar är statliga transfereringar som exempelvis garanti-pension, föräldrapenning, sjukpenning och sjuk- och aktivitetser-sättning samt studiemedel.

Hushållens transfereringar påverkas också av att hushållen under 2023 antas kompenseras för de höga elpriserna genom en elpriskompensation från staten (se marginalrutan ”Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna”). Denna elpriskompensation, tillsammans med prisbasbeloppets effekt, leder till att statens transfereringar till hushåll ökar som andel av BNP 2023 (se diagram 86). Konjunkturinstitutet antar att elpriskompensationen till hushållen delvis finansieras genom en kapitaltransfe-ring från det statliga affärsverket Svenska kraftnät till staten. Följaktligen ökar transfereringar från företag till stat kraftigt 2023 (se diagram 87).

På längre sikt, under 2024–2026, minskar statliga transfere-ringar till hushåll som andel av BNP. Transfereringarna är an-tingen nominellt satta eller kopplade till prisutvecklingen och minskar som andel av BNP eftersom tillväxttakten i BNP under dessa år är positiv och högre än prisutvecklingen. Dessutom an-tas elpriskompensationen minska 2024 och 2025 för att vara helt utfasad 2026, vilket också bidrar till att statliga transfereringar till hushåll som andel av BNP minskar.

UTGIFTSTAKET BEDÖMS REVIDERAS UPP

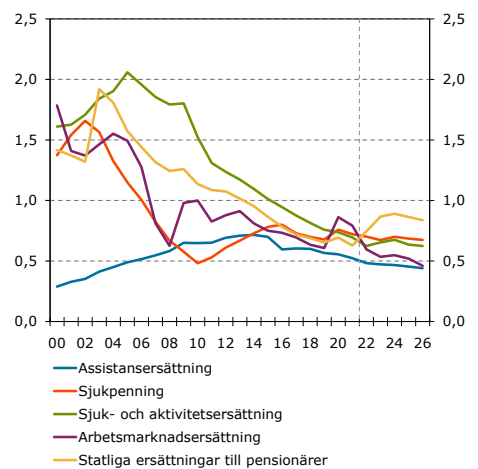
De statliga utgifterna bedöms 2023 kraftigt överstiga utgiftstaket för staten. Även utan antagandet om att transfereringarna för att kompensera för höga elpriser påverkar statens takbegränsade ut-gifter skulle utgifterna överskrida utgiftstaket. Vidare skulle bud-geteringsmarginalen för 2023 och framåt bli långt under riktlin-jerna²⁸ även om inga nya finanspolitiska beslut tas (det vill säga vid oförändrade regler). Detta skulle kunna vara fallet vid en så kallad prolongering av statens budget. Utgiftstaket bedöms där-för revideras upp i samband med nästa budgetproposition. Ut-giftstaket är en central del av det finanspolitiska ramverket och det är viktigt att taket har en styrande funktion framöver.

HÖGA UTDELNINGAR OCH STIGANDE RÄNTOR

Offentlig sektors nettokapitalinkomster växer kraftigt i år till följd av stora utdelningar från statliga bolag, i synnerhet Vatten-fall och LKAB. Kapitalutgifterna ökar samtidigt (se diagram 87). Den höga inflationen medför ökade kostnader för staten som betalar inflationskompensation för realobligationer. Nästa år går inflationen ner, men de höga energi- och järnmalmspriserna i år genererar stora utdelningar från statliga Vattenfall och LKAB under 2023, vilket bidrar till höga kapitalinkomster, om än lägre än rekordnivåerna 2022.

Diagram 85 Utvalda transfereringar till hushåll

Procent av BNP

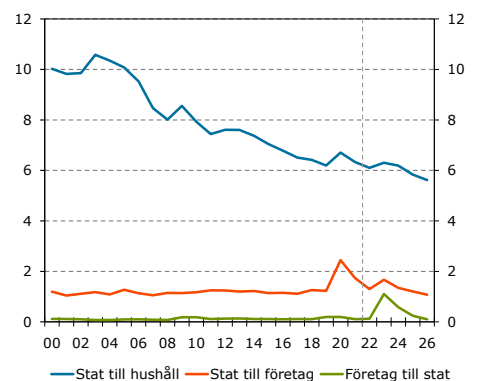

Anm. I diagrammet ovan visas inte elpris-kompensationen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 86 Transfereringar mellan stat, företag och hushåll

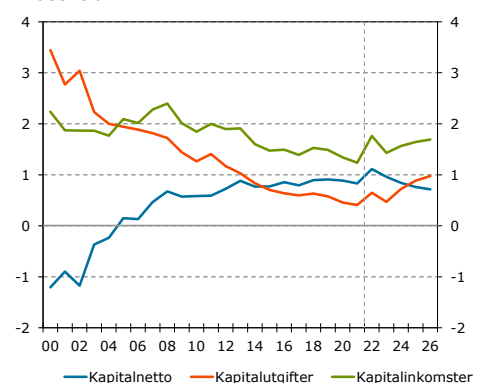
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 87 Kapitalnetto

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁸ Se Ramverket för finanspolitiken Skr. 2017/18:207.

Det höga ränteläget ger framöver både högre ränteutgifter och ränteinkomster. Samtidigt minskar statsskulden, till följd av Riksbankens återbetalningar av lånet för valutareserven samt tillfälligt av kapacitetsavgifterna från Svenska Kraftnät, vilket håller tillbaka ränteutgifterna.²⁹ Sammantaget växer kapitalutgifterna något snabbare än kapitalinkomsterna, men kapitalnettot förblir positivt.

Konjunkturinstitutets bedömning av budgetutrymmet på längre sikt

I detta avsnitt redogörs för utvecklingen av de offentliga finanserna vid oförändrade regler för åren 2023–2026. Oförändrade regler innebär att inga nya beslut om finanspolitiska åtgärder tas utöver vad som finns med i statens budget för 2022 (se marginalrutan ”Begrepp och antaganden”).³⁰ Beräkningen vid oförändrade regler är ett sätt att illustrera hur stort utrymme för ofinansierade finanspolitiska åtgärder som finns för den kommande mandatperioden.

AUTOMATISK BUDGETFÖRSTÄRKNING SKAPAR UTRYMME FÖR OFINANSIERADE ÅTGÄRDER

I avsaknad av nya politiska beslut minskar de offentliga utgifterna som andel av potentiell BNP 2023–2026 medan inkomsterna är relativt stabila som andel av potentiell BNP (se diagram 88). Skillnaden mellan hur intäkterna och utgifterna utvecklas i frånvaro av nya finanspolitiska beslut kallas för automatisk budgetförstärkning. Normalt sett innebär det att det strukturella sparandet successivt stärks i avsaknad av nya ofinansierade finanspolitiska åtgärder (se diagram 89). Storleken på den automatiska budgetförstärkningen kan av olika skäl variera kraftigt mellan olika år.

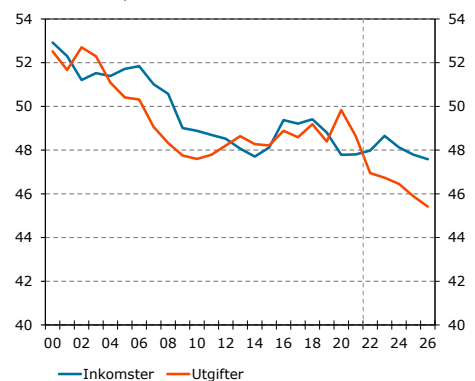
Kommunsektorn, som består av kommuner och regioner, har under covid-19-pandemin haft ett sparande över den nivå som Konjunkturinstitutet bedömer är nödvändig för att uppnå god ekonomisk hushållning. Vid en framskrivning av offentliga inkomster och utgifter i frånvaro av nya finanspolitiska beslut kommer statsbidragen till kommunsektorn att vara nominellt oförändrade. Det medför att kommunsektorns inkomster sjunker som andel av BNP. Vid antagande om oförändrade kommunala skattesatser krävs det därför på sikt att utgifterna, som andel

²⁹ Kapacitetsavgifterna från Svenska kraftnät påverkar budgetsaldot och därmed statsskulden under 2022 medan kompensationen för höga elpriser börjar betalas ut till hushåll och företag under 2023.

³⁰ I beräkningen av nivån för utgifterna vid oförändrade regler beaktas att vissa utgifter kan vara temporärt förhöjda efter 2022, bland annat som en följd av den beslutade politiken i statens budget för 2022. Även temporära skattesänkningar beaktas. EU har därtill beslutat att aktivera massflyktsdirektivet, vilket innebär att personer från Ukraina ska erbjudas tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd inom EU. Kostnaderna för flyktingmottagande ingår därför i konsumtions- och transfereeringutgifter vid oförändrade regler.

Diagram 88 Strukturella utgifter och inkomster i offentlig sektor vid oförändrade regler

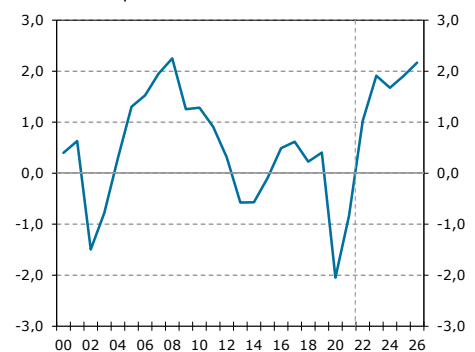
Procent av potentiell BNP

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 89 Strukturellt sparande i offentlig sektor vid oförändrade regler

Procent av potentiell BNP

Källa: Konjunkturinstitutet.

av BNP, hålls tillbaka för att god ekonomisk hushållning ska uppnås (se marginalrutan ”Offentlig konsumtion vid oförändrade regler”). Vid en framskrivning enligt oförändrade regler antas därför att de kommunala utgifterna minskar med 0,7 procent av BNP mellan 2022 och 2026.

Budgetutrymmet, som visar utrymmet för ofinansierade åtgärder, beräknas som den del av det strukturella sparandet som i frånvaro av nya finanspolitiska beslut överstiger en tredjedels procent av potentiell BNP. Det strukturella sparandet ökar vid oförändrade regler till ungefär 2,3 procent av potentiell BNP 2026 (se diagram 89). Detta ger ett budgetutrymme om ungefär 130 miljarder kronor fram till 2026 (se tabell 12).

Det är i detta sammanhang viktigt att notera att strukturellt sparande är ett osäkert mått som inte heller i efterhand kan observeras.³¹ Bedömningen att det finns ett budgetutrymme om ca 130 miljarder kronor fram till 2026 ska ses i ljuset av denna stora osäkerhet och kan komma att revideras i kommande prognoser (se marginalrutan ”Budgetutrymmet påverkas av osäkerhet i det strukturella sparandet”).

Tabell 12 Budgetutrymme 2023–2026

Miljarder kronor

		2023	2024	2025	2026	2023- 2026
Förändring av strukturella inkomster vid oförändrade regler	(A)	194	64	86	108	452
Förändring av strukturella utgifter vid oförändrade regler	(B)	136	76	66	85	363
Automatisk budgetförstärkning	(C=A-B)	58	-11	19	23	89
Förstärkning av strukturellt sparande för att nå 1/3 procent av potentiell BNP	(D)	-40	1	1	1	-38
Budgetutrymme ¹	(C-D)	98	-12	18	22	127
Akkumulerat budgetutrymme		98	86	105	127	

¹ Det nya budgetutrymme som genereras varje enskilt år redovisas för respektive år 2023–2026. Det totala ackumulerade budgetutrymmet 2023–2026 visas i den sista kolumnen samt i raden ”Ackumulerat budgetutrymme”.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutets definition av offentlig konsumtion vid oförändrade regler

För statlig konsumtion finns det regler och praxis för vad som händer i frånvaro av nya finanspolitiska beslut. Det finns dock inte motsvarande regler för den kommunala konsumtionen.

Statlig konsumtion skrivs fram med pris- och löneomräkning (PLO) av statliga myndigheters anslag vid oförändrade regler.

Kommunsektorn antas uppnå god ekonomisk hushållning. Detta har Konjunkturinstitutet operationaliserat så som att kommunsektorns finansiella sparande på sikt når -0,3 procent av BNP. I frånvaro av nya finanspolitiska beslut minskar kommunsektorns inkomster som andel av BNP. Detta eftersom statsbidragen är oförändrade om inte riksdagen fattar beslut om förändring. Om kommunsektorn vid fallande inkomster ska uppnå god ekonomisk hushållning och en viss nivå i sparandet behöver utgifterna minska.

Kommunal konsumtion beräknas således residualt för att kommunsektorn ska nå god ekonomisk hushållning vid oförändrade regler.

Hur offentlig sektor utvecklas vid oförändrade regler beskrivs mer ingående i fördjupningen ”Automatisk budgetförstärkning ger utrymme för ofinansierade reformer” i *Konjunkturläget*, oktober 2019.

Budgetutrymmet påverkas av osäkerhet i det strukturella sparandet

Bedömningen om det strukturella sparandet ändras ofta över tid. Det kan bero på ändrade metoder, reviderade utfallsdata eller ändrade prognoser. Det har utvecklats olika metoder för att beräkna strukturellt sparande och dessa är baserade på olika antaganden.

Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet använder i grunden samma metod för att beräkna det strukturella sparandet, men bedömningarna av det strukturella sparandet och därmed budgetutrymmet kan ändå skilja sig åt, till följd av dels vissa metodskillnader, dels olika beräkningsantaganden samt vad som ingår i aviserad politik.

³¹ Se fördjupningen ”Strukturellt sparande – en osäker bedömning”, *Konjunkturläget*, juni 2019.

Tabell 13 Finanspolitisk prognos och scenario

Miljarder kronor

	2023	2024	2025	2026	2023- 2026
Budgetutrymme när överskottsmål nås från och med 2023	98	-12	18	22	127
Sparat budgetutrymme från året innan ¹		46	10	-2	
Utgiftsåtgärder	27	34	30	32	123
Staten	17	6	16	25	65
Konsumtion	23	11	12	22	68
Investeringar	-6	-5	4	3	-4
Finansiering av kommunsektorns utgifter	10	27	14	7	59
Överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar	25	-10	0	-12	3
Strukturellt sparande ²	1,1	0,5	0,3	0,3	

Anm. Beloppen avser förändring jämfört med föregående år.

¹ Om strukturellt sparande ett år ligger över överskottsmålet med den av Konjunkturinstitutet prognosticerade finanspolitiken finns det ett sparat budgetutrymme till nästkommande år (positivt tecken). Om strukturellt sparande i stället är under överskottsmålet tas av framtida budgetutrymme (negativt tecken). ² Procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Osäkerhet i prognosen

I såväl Sverige som omvärlden har den närmaste tidens tillväxtutsikter försämrats som en följd av bland annat hög inflation och stigande räntor. För Europas del har bland annat Rysslands strypta gasleveranser i kombination med sommarens torra inneburit kraftiga energiprisökningar och en förhöjd osäkerhet kring vinterns energitillgång. Det finns vidare stora realekonomiska risker kopplade till hur inflationen och centralbankernas snabba räntehöjningar kommer att påverka hushåll och företag framöver.

OSÄKERT HUR OMFATTANDE EUROPAS ENERGIKRIS BLIR

En stor osäkerhet i prognosen är hur omfattande Europas energikris kommer att bli och hur stor påverkan den kommer att få på svensk produktion, export och elpriser. Rysslands minskade gasleveranser har kraftigt drivit upp naturgaspriset (se diagram 90) och EU-länderna förväntas enas om att dra ner på elkonsumtionen under hösten och vintern. Det är osäkert i vilken utsträckning det kommer att krävas ytterligare ransonering av gas och el framöver och hur dessa åtgärder kan komma att utformas. Många länder har framgångsrikt lyckats fylla sina gaslager trots minskad export från Ryssland (se diagram 91). En ovanligt kall vinter skulle dock riskera att leda till att efterfrågan på naturgas blir högre än normalt samtidigt som flödet via flera ryska gasledningar kan strypas helt. En sådan situation skulle kunna föranleda omfattande ransoneringsåtgärder och produktionsstörningar inom industrin. Energitikrisen riskerar även att skapa splittning inom EU och leda till ökad protektionism vilket skulle försvåra samarbetet mellan medlemsländerna.

Det är dessutom delvis osäkert hur stödåtgärderna för att skydda hushåll och företag mot de höga energipriserna kommer att utformas och hur snabbt dessa åtgärder kan komma på plats. Det finns en risk att stöden driver upp efterfrågan på el och därmed energipriserna ytterligare om de utformas så att de sänker användarnas marginalkostnad för energiförbrukning. Samtidigt kan stöden innebära att energiprisernas effekt på hushålls och företags konsumtion och investeringar blir mindre än vad som nu förutses.

OSÄKERT HUR KRIGET I UKRAINA UTVECKLAS

En annan osäkerhet är hur kriget i Ukraina kommer att utvecklas framöver och vad det får för konsekvenser för internationell handel och storleken på det svenska flyktingmottagandet. Det är därmed osäkert hur svensk arbetsmarknad och offentlig konsumtion kommer att påverkas. Det finns även risk för att Ukrainas export av spannmål begränsas ytterligare vilket kan leda till en längre period av höga globala livsmedelspriser. Det skulle i så

Diagram 90 Terminspris på naturgas i Europa

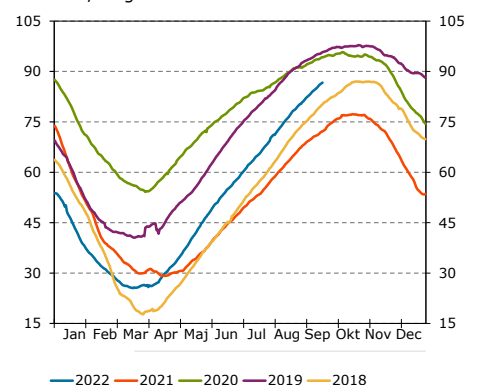
Euro per MWh, dagsvärden

Anm. Priset avser terminspriset för nästkommande månad på nederländska TTF. Källor: Intercontinental Exchange (ICE) och Macrobond.

Diagram 91 Fyllnadsgrad i europeiska gaslager

Procent, dagsvärden

Källor: Gas Infrastructure Europe och Macrobond.

fall kunna bidra till att den höga inflationen biter sig fast längre än vad som förutses i prognosen.

SVÅRT ATT BEDÖMA HUR KINA UTVECKLAS FRAMÖVER

I Kina finns det fortsatt osäkerhet kopplad till landets covidhantering och inbromsningen i fastighetssektorn. Ökad smittspridning och nya nedstängningar riskerar att innebära svagare BNP-utveckling än i prognosen och att störningarna i de globala leverantörskedjorna blir mer långvariga än vad som förutsätts. Det finns dessutom risk att problemen i Kinas fastighetssektor får större spridningseffekter till andra delar av den kinesiska ekonomin än vad som förutses i prognosen. Tillväxten i Kina kan även bli högre än i prognosen om åtgärderna för att upprätthålla nolltoleransen mot covid-19 slopas eller om kraftigare ekonomiska stimulanser genomförs.

RISK FÖR NYA MUTATIONER AV CORONAVIRUSET

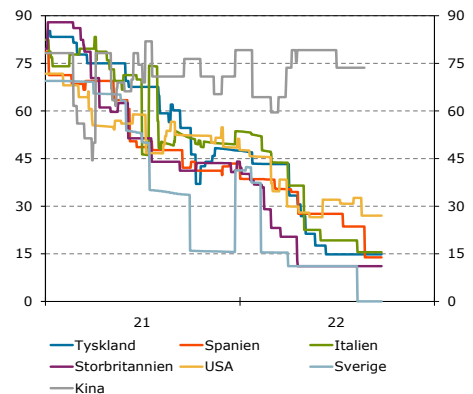
Bortsett från i Kina har effekterna från pandemin minskat i betydelse i takt med att de flesta länderna har lättat på restriktionerna (se diagram 92). Det finns dock risk för att nya mutationer leder till ökad risk för allvarlig sjukdom, vilket i så fall kan leda till återinförda restriktioner och nya nedstängningar i andra delar av världen än Kina. I många låginkomstländer saknar stora delar av befolkningen fortfarande skydd från vaccin. Ökad smittspridning skulle även kunna innebära högre sjukfrånvaro i Sverige.

OSÄKRA PROGNOSEER PÅ RÄNTOR OCH INFLATION

För Sverige finns osäkerheter kopplade till vad den rådande inflations- och räntemiljön kommer att innebära för aktörer i ekonomin med hög skuldsättning. Prognosen för hur hushållen reagerar på de kraftiga prisökningarna på energi och livsmedel är osäker. Pristörningarna kan medföra att hushållens konsumtion utvecklas svagare än beräknat, vilket skulle leda till en högre arbetslöshet än prognosticerat. Stigande räntor riskerar även att innebära problem för högt skuldsatta företag till exempel inom den kommersiella fastighetssektorn. Tydliga besked från den kommande regeringen om energiprisstödens utformning skulle däremot kunna innebära att svenska hushåll snabbt ändrar beteende och att konsumtionen utvecklas starkare i närtid än vad som förutses.

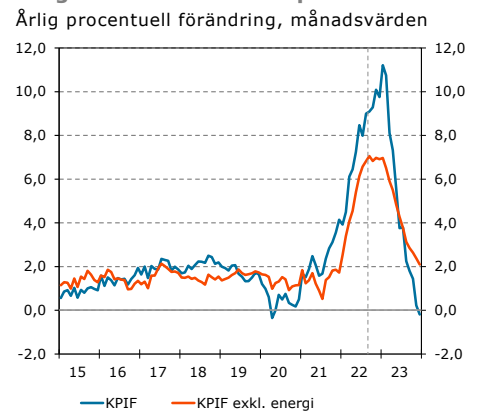
I prognosen lättar inflationstrycket i omvärlden successivt under nästa år när tillväxten i efterfrågan bromsar in och problemen i de globala leverantörskedjorna mildras. I Sverige sjunker inflationen i termer av KPIF ner mot Riksbankens mål sommaren 2023 och sjunker ytterligare till ungefär noll vid slutet av året (se diagram 93). Såväl inflationsprognoserna som ränteprognoserna är dock förknippade med stor osäkerhet och det finns risk att den höga inflationen blir mer långvarig än i prognosen. Om allmänhetens inflationsförväntningar på några års sikt skulle

Diagram 92 Covid-19 stringency index
Index, dagsvärden

Källor: University of Oxford och Macrobond.

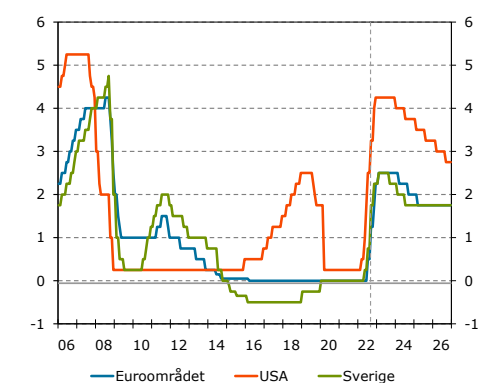
Diagram 93 Konsumentpriser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 94 Styrräntor

Procent, i slutet av månaden, månadsvärden

Anm. ECB:s styrränta avser refinäntan. Federal Reserves styrränta avser styrränterintervallens övre gräns.

Källor: ECB, Federal Reserve, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

fortsätta att stiga och i större utsträckning påverka lönebildningen eller om en ytterligare försvagning av växelkursen leder till mer importerad inflation kan Riksbanken behöva höja räntan mer än vad som nu prognosticeras (se diagram 94). Det skulle även kunna vara så att centralbankerna ändrar uppfattning om hur mycket de behöver höja räntorna givet den prognosticerade ekonomiska utvecklingen (se alternativscenariot). Detta skulle påverka inhemsk efterfrågan negativt. Vidare skulle det kunna föranleda större prisnedgångar på aktie- och bostadsmarknaden än vad som ligger i prognosen.

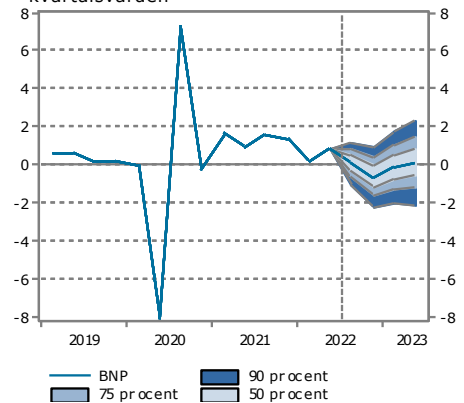
Prognosfelens storlek

Prognoser är alltid behäftade med en osäkerhet. För att illustrera nivån på prognososäkerheten visar Konjunkturinstitutet osäkerhetsintervall runt prognoserna för BNP-tillväxten och den relativa arbetslösheten.³² För att ta större hänsyn till rådande prognososäkerhet redovisas osäkerhetsintervallen med tidsvarierande i stället för genomsnittlig prognososäkerhet. Den tidsvarierande prognososäkerheten beräknas genom att koppla osäkerheten till storleken på prognosrevideringarna som sker mellan konjunkturlägesrapporterna.³³

Diagram 95 och diagram 96 visar osäkerhetsintervall beräknade med tidsvarierande osäkerhet för BNP-tillväxten och den relativa arbetslösheten för de närmaste fyra prognoskvartalen. I tabell 14 visas en jämförelse mellan genomsnittlig och tidsvarierande prognososäkerhet.

Diagram 95 Osäkerhetsintervall för BNP-prognosen

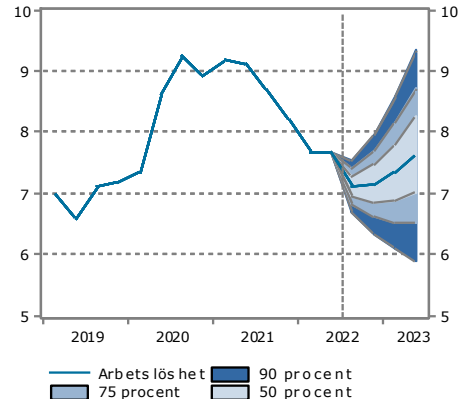
Procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 96 Osäkerhetsintervall för arbetslöshetsprognosen

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³² Se fördjupningen "Osäkerheten i Konjunkturinstitutets prognoser", *Konjunkturläget*, december 2014.

³³ För mer information om metoden, se "Prognososäkerhet i osäkra tider", *Konjunkturläget*, juni 2020 och Ankargren, S., "Time-Varying Macroeconomic Forecast Uncertainty: Sweden and the Covid-19 Pandemic", Working Paper 153, Konjunkturinstitutet, 2020.

Tabell 14 90-procentigt osäkerhetsintervall kring prognosen för BNP-tillväxten och för arbetslösheten

Procent respektive procentenheter

		2022	2022	2023	2023
		kv. 3	kv. 4	kv. 1	kv. 2
BNP	Huvudscenario	0,1	-0,6	-0,1	0,1
	Genomsnittlig prognososäkerhet	±1,1	±1,4	±2,4	±2,6
	Tidsvarierande prognososäkerhet	±1,1	±1,6	±1,9	±2,2
Arbetslöshet	Huvudscenario	7,1	7,2	7,4	7,6
	Genomsnittlig prognososäkerhet	±0,4	±0,7	±1,1	±1,5
	Tidsvarierande prognososäkerhet	±0,4	±0,8	±1,2	±1,7

Anm. Arbetslöshet avser arbetslösa i åldern 15–74 i procent av arbetskraften. BNP avser procentuella kvartalsutvecklingen av säsongrensad BNP i fasta priser. Osäkerhetsintervallets storlek anges i procentenheter och baseras på historiska prognosfel.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Alternativa scenarier: Penningpolitikens påverkan på den svenska ekonomin

Efter mer än ett decennium med ett stabilt ränteläge på en låg nivå har centralbankerna börjat höja sina styrräntor för att bekämpa den höga inflationen och förankra inflationsförväntningarna. Att inflationen är den högsta sedan tidigt 1990-tal, leder till stor osäkerhet om hur snabbt och hur mycket räntorna behöver höjas för att stävja inflationen. Centralbankerna i både Sverige och i omvärlden står därför inför svåra avvägningar. Samtidigt som en hög inflation som biter sig fast kan orsaka stor skada, riskerar för stora räntehöjningar leda till kostnader i termer av lägre BNP. Den kostnad som riskerar drabba svensk ekonomi illustreras i detta avsnitt via två alternativa scenarier. I det första alternativscenariot höjs styrräntan i omvärlden mer än i Konjunkturinstitutets huvudscenario. I ett andra alternativscenario höjs styrräntan i Sverige mer än i huvudscenariot. Scenarierna är gjorda med allmän-jämviktsmodellen SELMA.

SCENARIOANTAGANDEN

Svensk penningpolitik antas i scenarierna följa en penningpolitisk regel där nivån på styrräntan beror på inflationens avvikelse från inflationsmålet och arbetslöshetens avvikelse från jämviktsarbetslösheten.³⁴ Det sistnämnda är ett mått på resursutnyttjandet i ekonomin. Omvärldens centralbanker har en liknande penningpolitisk regel, men i omvärlden mäts resursutnyttjandet med BNP-gapet i stället för med arbetslösheten.

I Konjunkturinstitutets huvudscenario antas att räntehöjningarna som görs räcker för att få ner inflationen mot mer historiskt normala nivåer i såväl Sverige som utlandet. I det första alternativscenariot antas dock att omvärldens centralbanker bedömer att ytterligare åtstramning krävs för att stävja inflationen och få ner inflationsförväntningarna, det vill säga att räntenivån blir högre än vad som i huvudscenariot behövs för att nå inflationsmålet. Antagandet är att styrräntan i omvärlden blir 0,5 procentenheter högre än i huvudscenariot det första kvartalet 2023, för att sedan gradvis återgå till huvudscenariots räntenivåer genom den penningpolitiska regeln (se diagram 97).

I det andra scenariot är det i stället Riksbanken som höjer styrräntenivån med 0,5 procentenheter mer än i huvudscenariot det första kvartalet 2023. Efter den oväntade höjningen antas penningpolitiken i Sverige gradvis återgå till huvudscenariots räntenivåer genom den penningpolitiska regeln.

HÖGRE STYRRÄNTA I OMVÄRLDEN

En högre styrränta i omvärlden dämpar omvärldens konsumtion och investeringar, vilket gör att BNP-tillväxten i omvärlden blir

Vad är ett alternativscenario?

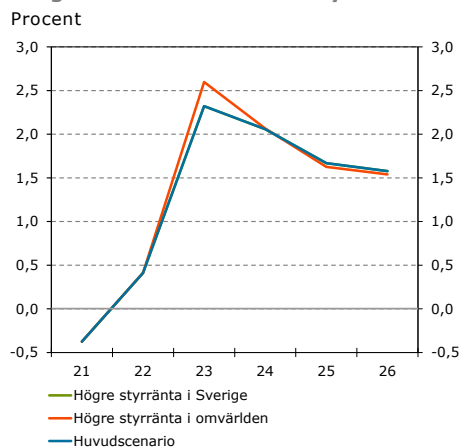
I detta avsnitt beskrivs alternativa utvecklingar av ekonomin jämfört med prognosen för åren 2022–2023 samt det medelfristiga scenario som följer för de närmaste åren därpå. I avsnittet beskrivs ett exempel på hur de ekonomiska förutsättningarna kan skilja sig från prognosen och huvudscenariot, och vilka effekter dessa alternativa förutsättningar kan ha på den svenska ekonomin.

Alternativscenarierna är framtaget med Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA. Analysen som presenteras är helt och hållet modellbaserad och därmed en konsekvens av de antaganden som gjorts i modellen. För mer information om SELMA, se "SELMA - Technical documentation" och "SELMA - Icke teknisk beskrivning" på www.konj.se.

Antaganden om finanspolitiken i scenarierna

Den diskretionära finanspolitiken bedrivs i enlighet med huvudscenariot samt att transfereringarna till hushållen justeras så att överskotts målet (definierat som ett strukturellt sparande på en tredjedels procent av potentiell BNP) nås. Vidare tillåts de automatiska stabilisatorerna verka både via offentliga inkomster och utgifter. Inkomsterna varierar över konjunkturen genom att skatteintäkterna varierar med den ekonomiska aktiviteten. Till exempel är inkomsterna från skatt på arbete högre när sysselsättningen är högre och vice versa. Utgifterna varierar över konjunkturen via transfereringarna till hushållen. En arbetslöshet som är lägre än jämviktsarbetslösheten ger lägre transfereringar till hushållen, medan en arbetslöshet som är högre än jämviktsarbetslösheten i stället ger högre transfereringar till hushållen.

Diagram 97 Omvärldens styrränta

Anm. Omvärlden representeras av KIX6.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

³⁴ Regeln är konstruerad så att chocker till styrräntan klingar av gradvis.

lägre än i huvudscenariot 2023 (se diagram 98). Även inflationen i omvärlden blir lägre än i huvudscenariot till följd av den högre styrräntan (se diagram 99). Den lägre inflationen tillsammans med det svagare resursutnyttjandet jämfört med huvudscenariot leder till att omvärldens centralbanker därefter sänker styrräntan gradvis så att den blir marginellt lägre än i huvudscenariot under några år från och med 2025.

Den lägre efterfrågan i omvärlden leder till en lägre exporttillväxt i Sverige jämfört med huvudscenariot. Den lägre efterfrågan i svensk ekonomi leder till att sysselsättningen, och därmed hushållens inkomster, blir lägre, vilket gör att hushållens konsumtion också växer långsammare. Därmed blir också BNP-tillväxten i Sverige 2023 lägre än i huvudscenariot (se diagram 100).

Den höga räntan i omvärlden leder dessutom till att den svenska växelkursen blir svagare än i huvudscenariot (se diagram 101). Detta medför i sin tur högre importpriser och tillsammans med en lägre efterfrågan på importerade konsumtionsvaror en lägre importefterfrågan. Den lägre importtillväxten tillsammans med en marginellt högre investeringstillväxt håller tillbaka minskningen i BNP-tillväxten något. Vidare leder de högre importpriserna till en marginellt högre KPIF-inflation (se diagram 102), samtidigt som den lägre efterfrågan på svensk export minskar efterfrågan på arbetskraft i Sverige. Därför minskar sysselsättningen, vilket gör att arbetslösheten blir högre än i huvudscenariot (se diagram 103). Eftersom arbetslösheten blir högre och inflationen endast påverkas marginellt så bedriver Riksbanken en mindre åtstramande penningpolitik, med en något lägre styrränta än i huvudscenariot (se diagram 104).

I offentlig sektor är skatteintäkterna i stort sett oförändrade i förhållande till huvudscenariot. Transfereringarna blir däremot högre till följd av den högre arbetslösheten. Därmed blir det finansiella sparandet i offentlig sektor lägre och den offentliga skulden som andel av BNP högre

HÖGRE STYRRÄNTA I SVERIGE

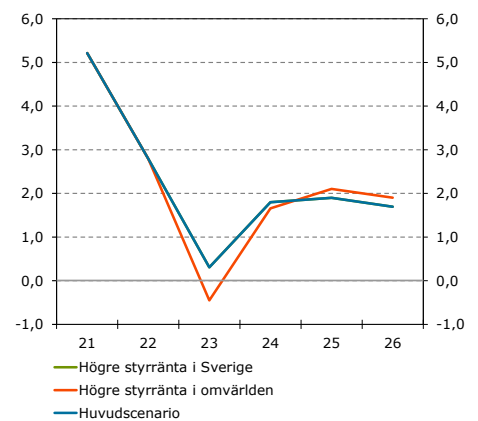
Den oväntade höjningen av styrräntan i Sverige påverkar inte utvecklingen i omvärlden, som därmed är den samma som i huvudscenariot (se diagram 97-diagram 99). Svensk exporttillväxt är därför också i stort sett opåverkad.

Riksbankens höjning av styrräntan leder till en svagare utveckling av hushållens konsumtion och lägre investeringar än i huvudscenariot. Ränthöjningen innebär också att kronan stärks jämfört med huvudscenariot (se diagram 101). Därmed blir importpriserna lägre än i huvudscenariot. Detta motverkar delvis dämpningen av importtillväxten som sker till följd av den lägre efterfrågan på importerade konsumtions- och investeringsvaror. Sammantaget är BNP-tillväxten lägre än i huvudscenariot både 2023 och 2024 (se diagram 100).

Jämfört med huvudscenariot dämpas BNP tillväxten 2023 ungefär lika mycket i båda alternativscenarierna. Dämpningen

Diagram 98 Omvärldens BNP

Procentuell förändring, fasta priser

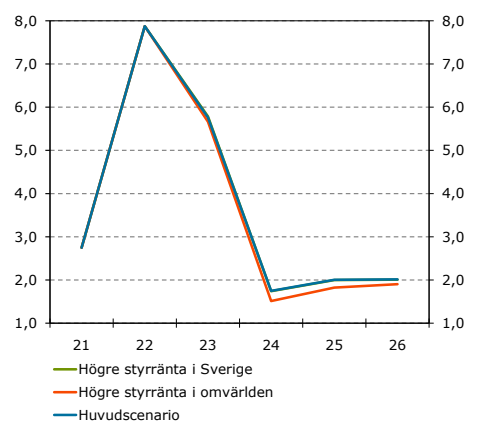

Anm. Omvärlden representeras av KIX6.

Källor: OECD, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 99 KPI-inflation i omvärlden

Procent

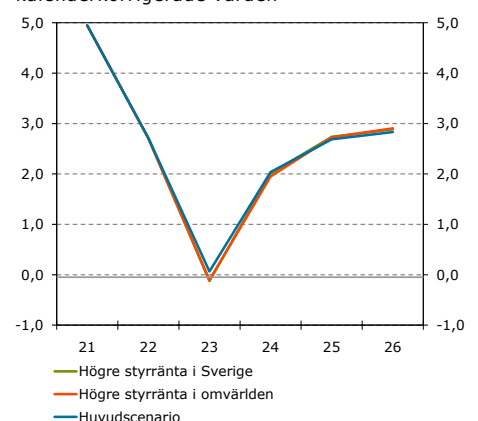

Anm. Omvärlden representeras av KIX6.

Källor: OECD, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 100 Svensk BNP

Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

sker dock av olika anledningar. I det första scenariot är BNP-tillväxten lägre på grund av den svagare utveckling av svensk export. I det andra scenariot är det framför allt den lägre efterfrågan på hushållskonsumtion och investeringar som ligger bakom den svagare utveckling av BNP.

Den lägre efterfrågan på svenska produkter leder till en lägre efterfrågan på arbetskraft och därmed till en lägre sysselsättning än i huvudscenariot. Arbetslösheten blir därmed högre än i huvudscenariot (se diagram 103). Den lägre efterfrågan på arbetskraft håller i sin tur ner löneutvecklingen och därmed inhemska priser. Eftersom importpriserna är lägre blir även inflationen lägre under hela scenarioperioden. Dock är skillnaden jämfört med huvudscenariot marginell eftersom den inhemska prissättningen är förhållandevis trögrörlig (se diagram 102).

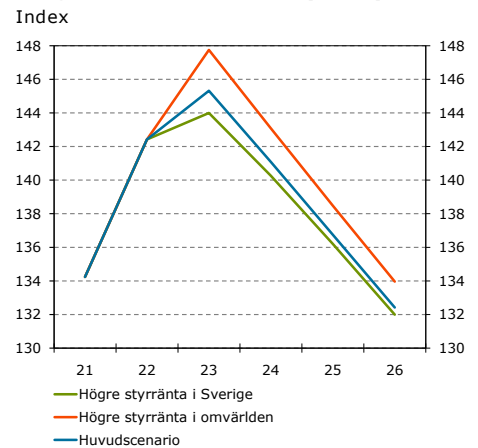
Arbetslösheten är högre än i huvudscenariot medan inflationen bara är marginellt lägre. Efter den oväntade höjningen i början av 2023 sänker Riksbanken styrräntan gradvis så att den återgår till huvudscenariots nivå (se diagram 104).

Den högre arbetslösheten leder till högre transfereringar till hushållen och därmed till högre primära utgifter än i både huvudscenariot och alternativscenariot med högre styrränta i omvärlden. Det finansiella sparandet i offentlig sektor blir därmed lägre och den offentliga skulden som andel av BNP högre.

ANTAGANDEN KRING TRÖGRÖRLIGHET I PRISSÄTTNINGEN PÅVERKAR RESULTATEN

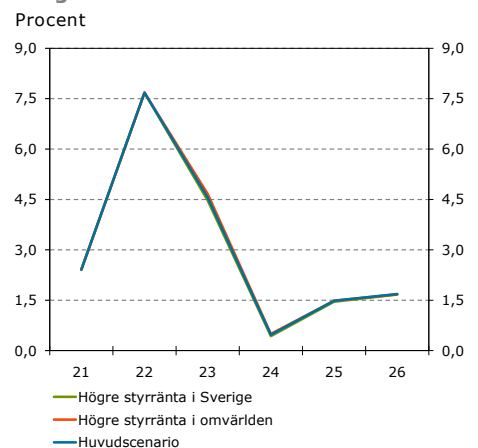
I de två scenarierna har de högre räntorna en negativ effekt på BNP-tillväxten men effekten på inflationen är mycket begränsad. Förklaringen till detta är att företagens prissättning i SELMA är trögrörlig, vilket innebär att det tar tid för priserna att anpassa sig till förändringar i den ekonomiska miljön. Trögrörligheten i prissättningen är baserat på skattningar av det historiska mönstret.³⁵ Dagens situation med höga energipriser och snabbt ökande inflation implicerar dock att trögrörligheten kan ha minskat betydligt under 2022, bland annat eftersom högre priser på insatsvaror har gjort det mer nödvändigt för företagen att höja priserna. Om det i alternativscenarierna i stället skulle antagits att prisernas trögrörlighet för tillfället är lägre än de varit historiskt hade en räntehöjning haft en större dämpande effekt på inflationen. Styrräntorna skulle då sänkas tillbaka snabbare till huvudscenariots nivå och de negativa effekterna på BNP skulle vara mer begränsade.

Diagram 101 Växelkurs (KIX6)

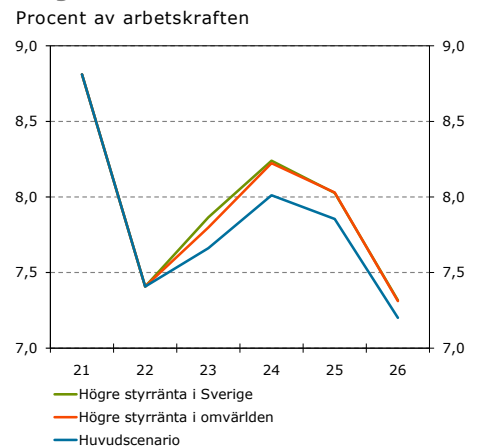
Anm. Högre index motsvarar en svagare krona.
Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Diagram 102 KPIF-inflation

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

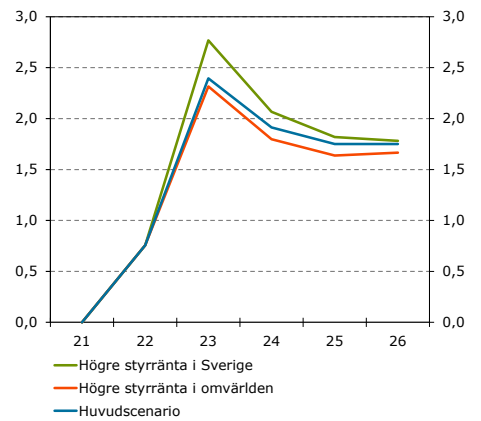
Diagram 103 Arbetslöshet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³⁵ Att en räntehöjning har en relativt sett större effekt på realekonomin än på inflationen är ett vanligt resultat i allmän-jämviktsmodeller av samma typ som SELMA.

Diagram 104 Riksbankens styrränta
Procent, årsgenomsnitt

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Tabellbilaga

Internationell konjunktur.....	56
Tabell A1 BNP i världen.....	56
Tabell A2 Konsumentpriser i världen.....	56
Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet.....	57
Tabell A4 Nyckeltal för USA.....	57
Räntor och växelkurser.....	57
Tabell A5 Räntor och växelkurser.....	57
Konjunkturen i Sverige.....	58
Tabell A6 Försörjningsbalans.....	58
Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande.....	59
Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande.....	59
Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI).....	60
Tabell A10 Produktion.....	60
Tabell A11 Arbetade timmar.....	60
Tabell A12 Produktivitet.....	61
Tabell A13 Arbetsmarknad.....	61
Tabell A14 Resursutnyttjande.....	62
Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.....	62
Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna.....	63
Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser.....	63
Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet.....	64
Tabell A19 Konsumentpriser.....	64
Offentliga finanser.....	65
Tabell A20 Offentliga sektorns finanser.....	65
Tabell A21 Statens finanser.....	66
Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser.....	67
Tabell A23 Kommunsektorns finanser.....	67
Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster.....	68
Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter.....	68
Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll.....	69
Tabell A27 Basbelopp.....	69
Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och dämpat balanstal.....	69
Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld.....	70
Tabell A30 Utgiftstak för staten.....	70
Tabell A31 Finanspolitisk prognos och scenario i offentlig sektor.....	71

Internationell konjunktur

Tabell A1 BNP i världen

Procent av köpkraftsjusterad global BNP respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Vikt¹	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Världen ²	100,0	-3,1	6,1	2,8	2,4	3,1	3,2	3,1
KIX-vägd ³	75,3	-4,1	5,2	2,7	1,0	2,3	2,3	2,2
USA	15,7	-3,4	5,7	1,7	0,8	1,8	2,1	2,1
Euroområdet	13,8	-6,2	5,2	3,1	0,1	1,8	1,9	1,7
Japan	3,8	-4,6	1,7	1,5	1,2	1,1	0,8	0,7
Storbritannien	2,3	-9,3	7,4	3,4	-0,2	1,5	1,6	1,6
Sverige	0,4	-2,4	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7	2,8
Norge	0,3	-1,3	4,0	2,2	1,4	1,9	1,8	1,8
Danmark	0,3	-2,0	4,9	2,5	0,0	1,8	2,0	1,7
Kina	18,6	1,8	8,6	3,1	5,0	5,3	5,2	5,0
Svensk exportmarknad⁴	.	-9,0	8,6	6,6	2,1	3,7	3,4	3,2

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² I tabellen visas ett urval av de länder Konjunkturinstitutet gör prognoser för. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners (för information om vilka länder som ingår i KIX, se www.konj.se). ⁴ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Tabell A2 Konsumentpriser i världen

Procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
USA	1,8	1,2	4,7	8,1	3,9	2,4	2,3	2,3
Euroområdet	1,2	0,3	2,6	8,3	6,2	1,6	2,0	2,0
Japan	0,5	0,0	-0,2	2,1	1,6	1,3	1,3	1,3
Storbritannien	1,7	1,0	2,5	8,5	7,3	1,7	2,0	2,0
Sverige	1,7	0,5	2,4	7,7	4,6	0,5	1,5	1,7
Norge	2,3	1,2	3,9	5,9	3,9	1,9	2,0	2,0
Danmark	0,7	0,3	1,9	8,4	4,9	1,7	2,0	2,0
Kina	2,9	2,4	1,0	2,2	2,6	3,0	3,0	3,0

Anm. För EU-länder och Norge avses harmoniserade index för konsumentpriser (HIKP). För Storbritannien avses CPIH, vilket innefattar kostnader för egna hem. För Sverige avses KPIF. Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat.

Källor: OECD, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP ¹	1,6	-6,2	5,2	3,1	0,1	1,8	1,9	1,7
HIKP	1,2	0,3	2,6	8,3	6,2	1,6	2,0	2,0
Styrränta ²	0,00	0,00	0,00	2,25	2,50	2,00	1,75	1,75
Dagslåneränta, euroområdet ³	-0,5	-0,6	-0,6	1,8	2,0	1,5	1,3	1,3
Tioårig statsobligationsränta ⁴	-0,2	-0,5	-0,3	1,0	1,7	1,8	2,0	2,2
Dollar per euro ⁵	1,12	1,14	1,18	1,04	0,98	0,98	0,98	0,98

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser referäntan. ³ Procent, vid slutet av året. Avser €str. ⁴ Procent, årsgenomsnitt. Avser Tyskland. ⁵ Nivå.

Källor: ECB, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A4 Nyckeltal för USA

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP ¹	2,3	-3,4	5,7	1,7	0,8	1,8	2,1	2,1
KPI	1,8	1,2	4,7	8,1	3,9	2,4	2,3	2,3
Styrränta ²	1,8	0,25	0,25	4,25	4,25	3,75	3,25	2,75
Tioårig statsobligationsränta ³	2,1	0,9	1,4	2,8	3,2	3,1	3,1	3,1
Dollar per euro ⁴	1,12	1,14	1,18	1,04	0,98	0,98	0,98	0,98

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser övre gränsen i Federal Reserves styrräntespann. ³ Procent. ⁴ Nivå.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Federal Reserve, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Räntor och växelkurser

Tabell A5 Räntor och växelkurser

Procent, index 1992-11-18=100 respektive kronor per valutaenhet

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vid slutet av året								
Riksbankens styrränta	-0,25	0,00	0,00	2,25	2,25	1,75	1,75	1,75
Styrränta i omvärlden, KIX6-vägd ¹	-0,05	-0,38	-0,36	1,66	2,34	1,88	1,60	1,55
Årsgenomsnitt								
Riksbankens styrränta	-0,25	0,00	0,00	0,76	2,40	1,91	1,75	1,75
5-årig svensk statsobligationsränta	-0,4	-0,3	0,0	1,6	2,2	2,1	2,2	2,3
10-årig svensk statsobligationsränta	0,1	0,0	0,3	1,5	2,0	2,1	2,3	2,4
KIX	122,1	118,5	114,3	121,2	123,6	120,1	116,5	112,9
Euro per krona	10,59	10,49	10,14	10,62	10,80	10,48	10,16	9,84
Dollar per krona	9,46	9,21	8,58	10,19	10,97	10,65	10,32	9,99

¹ Avser ett genomsnitt av €str för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan. Danmark betraktas i sammanvägningen som ett euroland.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Konjunkturen i Sverige

Tabell A6 Försörjningsbalans

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2 393	-3,2	6,0	3,0	-0,6	1,3	2,6	3,1
Varor	1 135	1,0	6,4	-0,3	-0,7	.	.	.
Tjänster exkl. bostadstjänster	725	-9,7	7,3	9,0	-1,7	.	.	.
Bostadstjänster	459	0,6	1,0	2,5	2,8	.	.	.
Offentliga konsumtionsutgifter	1 411	-1,8	2,8	0,1	2,1	1,9	1,4	1,7
Staten	369	-0,1	2,9	-0,6	3,4	.	.	.
Kommunsektorn	1 042	-2,4	2,8	0,3	1,6	.	.	.
Fasta bruttoinvesteringar ²	1 397	1,7	6,3	5,2	-2,2	2,3	4,0	4,3
Näringslivet exkl. bostäder	856	1,4	7,6	6,3	-1,9	.	.	.
Industrin	192	-4,6	14,9	5,8	-2,1	.	.	.
Övriga varubranscher	144	6,7	-9,8	9,1	3,1	.	.	.
Tjänsterbranscher exkl. bostäder	520	2,0	10,7	5,6	-3,2	.	.	.
Bostäder	290	1,6	10,4	8,5	-9,1	.	.	.
Offentliga myndigheter	244	2,0	-1,9	-2,2	5,9	.	.	.
<i>Inhemsk efterfrågan exkl. lager</i>	<i>5 201</i>	<i>-1,5</i>	<i>5,2</i>	<i>2,8</i>	<i>-0,3</i>	<i>1,8</i>	<i>2,6</i>	<i>3,1</i>
Lagerinvesteringar ³	16	-0,7	0,4	0,9	-0,8	-0,1	0,0	0,0
<i>Total inhemsk efterfrågan</i>	<i>5 217</i>	<i>-2,3</i>	<i>5,6</i>	<i>3,8</i>	<i>-1,1</i>	<i>1,7</i>	<i>2,6</i>	<i>3,0</i>
Export	2 480	-5,5	7,9	5,3	1,4	3,4	3,1	3,6
Varor	1 784	-3,8	8,6	3,3	1,7	.	.	.
Bearbetade varor	1 378	-5,5	10,8	3,3	2,2	.	.	.
Råvaror	406	3,1	-0,2	3,5	0,2	.	.	.
Tjänster	696	-9,3	6,2	10,3	0,6	.	.	.
<i>Total efterfrågan</i>	<i>7 698</i>	<i>-3,3</i>	<i>6,3</i>	<i>4,3</i>	<i>-0,3</i>	<i>2,3</i>	<i>2,8</i>	<i>3,2</i>
Import	2 246	-6,0	9,6	8,1	-0,7	2,8	3,4	3,8
Varor	1 570	-4,3	10,5	3,2	-0,5	.	.	.
Bearbetade varor	1 172	-6,0	14,5	4,9	-1,3	.	.	.
Råvaror	398	0,5	0,1	-1,6	2,1	.	.	.
Tjänster	676	-9,8	7,6	19,4	-1,3	.	.	.
<i>Nettoexport³</i>	<i>235</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,9</i>	<i>1,0</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>
BNP	5 452	-2,2	5,1	2,7	-0,1	2,0	2,5	3,0
BNP per invånare ⁴	523	-2,9	4,4	2,0	-0,7	1,5	2,0	2,5

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt nettot av hushållens konsumtion i utlandet och utländsk konsumtion i Sverige. ² Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ³ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁴ Tusental kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande

Miljardier kronor, löpande priser, respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lönesumma, justerad för utland	2 138	0,8	5,8	5,7	4,0	4,1	4,3	4,9
Timlön enligt NR ^{1,2}	274	4,6	2,7	3,6	2,6	3,1	3,3	3,5
Arbetade timmar ^{1,3}	7 771	-3,7	3,1	2,0	1,4	1,0	0,9	1,3
Transfereringar från offentlig sektor, netto	712	5,4	2,1	4,2	5,1	2,6	0,3	1,6
Kapitalinkomster, netto	349	-15,7	26,3	2,0	-1,8	6,3	2,7	8,5
Övriga inkomster, netto ⁴	332	-3,5	2,0	6,3	10,7	1,5	5,2	2,8
Inkomster före skatt⁵	3 531	-0,3	6,3	5,1	4,3	3,7	3,4	4,4
Skatter och avgifter ⁶	953	0,8	-1,3	1,2	0,6	-0,2	-0,1	-0,1
Disponibel inkomst	2 579	0,5	5,0	6,3	4,9	3,6	3,3	4,2
Konsumentpris ⁷	.	0,8	1,9	7,0	4,6	0,5	1,6	1,8
Real disponibel inkomst	2 579	-0,4	3,1	-0,7	0,2	3,1	1,7	2,4
per invånare ⁸	248	-1,1	2,5	-1,3	-0,3	2,5	1,2	2,0
Konsumtionsutgifter⁹	2 393	-3,2	6,0	3,0	-0,6	1,3	2,6	3,1
Sparande ¹⁰	438	17,0	15,5	11,2	12,4	13,8	13,1	12,4
Nettosparande i avtals- och premiepensioner ¹⁰	252	8,1	8,9	7,8	8,3	8,2	8,2	8,1
Eget sparande ¹⁰	185	8,9	6,5	3,4	4,2	5,6	4,9	4,3
Finansiellt sparande ¹⁰	312	13,0	11,0	5,8	8,0	9,5	8,6	7,9

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Kronor per timme. ³ Avser anställdas timmar, miljontals. ⁴ I denna post ingår även beräknings- teknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar, se tabell A20. ⁵ Tillväxten i inkomster före skatt är en vägd summa av tillväxttakterna för lönesumma, transfereringar, kapitalinkomster och övriga inkomster. ⁶ Skatter och avgifters bidrag till disponibelinkomstens förändring, uttryckt i procentenheter. I denna post ingår statlig och kommunal inkomstskatt, kapitalskatt, allmän pensionsavgift, skattereduktioner, fastighetsskatt och fastighetsavgift. ⁷ Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter. ⁸ Tusental kronor. ⁹ Fasta priser. ¹⁰ Första kolumnen avser sparande i miljardier kronor, resterande kolumner avser sparandet i procent av summan av disponibel inkomst och nettosparandet i avtals- och premiepensioner.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande

Miljardier kronor, löpande priser respektive procent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nettoexport	211	226	235	155	212	230	223	216
Varor	197	204	214	200	237	.	.	.
Tjänster	14	22	21	-46	-25	.	.	.
Löner, netto	10	11	9	11	12	12	11	11
Kapitalavkastning, netto	134	160	145	139	140	138	123	113
Transfereringar med mera, netto	-89	-98	-97	-89	-96	-100	-104	-113
Bytesbalans	263	296	288	216	268	280	253	227
Procent av BNP	5,2	5,9	5,3	3,6	4,4	4,4	3,8	3,3
Kapitaltransfereringar	0	2	8	-1	-1	-1	-1	-1
Finansiellt sparande	263	298	296	215	268	279	252	226
Procent av BNP	5,2	5,9	5,4	3,6	4,4	4,4	3,8	3,3

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI)

Miljarder kronor, löpande priser samt tusental respektive procentuell förändring

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNI	5 608	0,3	7,6	8,7	3,1	2,8	3,8	4,6
Deflator, inhemsk användning	.	1,8	2,6	7,0	3,5	1,0	1,8	2,0
Real BNI	.	-1,5	4,8	1,6	-0,3	1,8	2,0	2,5
Befolkning ¹	10 416	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Real BNI per invånare²	538	-2,2	4,2	1,0	-0,9	1,2	1,5	2,1

¹ Tusentals personer. ² Tusentals kronor.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A10 Produktion

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	1 301	-0,9	5,3	1,5	-0,3	.	.	.
varav industri	740	-5,7	8,3	0,9	0,2	.	.	.
byggverksamhet	324	2,3	0,8	2,6	-2,2	.	.	.
Tjänstebanscher	2 499	-3,1	5,9	4,8	-0,6	.	.	.
Näringsliv	3 800	-2,4	5,7	3,7	-0,5	2,2	3,1	3,3
Offentliga myndigheter	967	-4,3	2,0	0,6	2,9	2,0	1,0	0,9
BNP till baspris¹	4 826	-2,8	4,9	3,1	0,2	2,1	2,7	2,8
Produktskatter/subventioner	613	0,9	5,3	0,0	-0,8	1,3	2,7	2,8
BNP till marknadspris	5 440	-2,4	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7	2,8

¹ Inklusive produktion i hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A11 Arbetade timmar

Miljoner timmar respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	1 901	-3,9	2,0	1,8	-0,2	.	.	.
varav industri	959	-6,1	4,5	1,9	0,4	.	.	.
byggverksamhet	640	-3,0	1,8	1,5	-2,3	.	.	.
Tjänstebanscher	3 772	-5,4	3,6	3,2	1,3	.	.	.
Näringsliv	5 674	-4,9	3,1	2,7	0,8	0,8	1,0	1,5
Offentliga myndigheter	2 203	-1,1	0,0	0,0	3,0	1,6	0,9	0,8
Hela ekonomin¹	8 052	-3,8	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9	1,3

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A12 Produktivitet

Kronor per timme respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	684	3,1	3,2	-0,4	-0,1	.	.	.
varav industri	771	0,4	3,7	-1,0	-0,2	.	.	.
byggverksamhet	507	5,5	-1,0	1,0	0,2	.	.	.
Tjänstebanscher	662	2,5	2,1	1,6	-1,9	.	.	.
Näringsliv	670	2,7	2,5	0,9	-1,3	1,4	2,2	1,8
Offentliga myndigheter	439	-3,2	2,0	0,6	-0,1	0,4	0,1	0,1
Hela ekonomin¹	599	1,0	2,6	1,1	-1,2	1,1	1,7	1,5

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Avser förädlingsvärdet beräknat till baspris per arbetad timme.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A13 Arbetsmarknad

Tusental personer respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetade timmar ¹	8 052	-3,8	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9	1,3
Medelarbetstid för sysselsatta ²	30,6	-2,4	1,3	-1,0	1,3	0,6	0,1	0,0
Sysselsatta	5 059	-1,4	0,9	3,0	0,1	0,4	0,8	1,4
Sysselsättningsgrad ³	.	66,7	67,3	69,1	68,9	68,9	69,2	69,8
Arbetskraft	5 547	0,3	1,3	1,4	0,4	0,8	0,6	0,6
Arbetskraftsdeltagande ⁴	.	73,0	73,8	74,7	74,6	74,9	75,1	75,2
Arbetslöshet ⁵	489	8,5	8,8	7,4	7,7	8,0	7,9	7,2
Befolkning 15-74 år ⁶	7 512	0,4	0,0	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5

¹ Miljoner timmar, kalenderkorrigerade värden. ² Timmar per vecka, kalenderkorrigerade värden. ³ Andelen sysselsatta av befolkningen 15-74 år, procent. ⁴ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15-74 år, procent. ⁵ Procent av arbetskraften. ⁶ Enligt AKU:s definition av befolkningen, befolkningsprognos exklusive ukrainska flyktingar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A14 Resursutnyttjande

Procent respektive procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetsmarknad								
Jämviktsarbetslöshet ¹	7,0	7,0	7,1	7,2	7,3	7,3	7,2	7,1
Faktisk arbetslöshet ²	7,0	8,5	8,8	7,4	7,7	8,0	7,9	7,2
Potentiellt arbetade timmar	0,6	-0,3	0,5	1,0	1,3	1,2	0,8	0,6
varav potentiell sysselsättning	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8	0,6	0,6	0,7
Faktiskt arbetade timmar ³	-0,2	-3,8	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9	1,3
Arbetsmarknadsgap ⁴	0,1	-3,4	-1,7	-0,8	-0,7	-0,9	-0,8	-0,1
Produktivitet								
Potentiell produktivitet	1,5	0,6	1,8	1,5	0,9	1,2	1,2	1,3
varav potentiell produktivitet, näringslivet	1,5	1,6	1,7	1,7	1,5	1,4	1,5	1,6
Faktisk produktivitet ³	2,2	1,5	2,6	0,8	-1,3	1,0	1,7	1,5
Produktivitetsgap ⁵	0,7	1,5	2,3	1,6	-0,6	-0,7	-0,2	0,0
BNP								
Potentiell BNP	2,2	0,3	2,3	2,5	2,2	2,4	2,0	1,9
Faktisk BNP ³	2,0	-2,4	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7	2,8
BNP-gap ⁶	0,7	-2,0	0,6	0,8	-1,3	-1,6	-1,0	-0,1

¹ Nivå i procent av potentiell arbetskraft. ² Nivå i procent av arbetskraften. ³ Kalenderkorrigerade värden. ⁴ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁵ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet uttryckt i procent av potentiell produktivitet. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Anm. De potentiella variablerna är också kalenderkorrigerade, i bemärkelsen att de ska spegla den kalenderkorrigerade nivån som hade observerats vid ett balanserat konjunkturläge.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Näringsliv	69	2,0	2,8	2,8	3,3	3,1	3,3	3,5
Varubranscher	21	1,2	2,7	2,6	3,3	.	.	.
varav industri	14	1,1	2,7	2,7	3,5	.	.	.
byggverksamhet	7	1,5	2,5	2,2	3,0	.	.	.
Tjänstebanscher	48	2,4	2,8	3,0	3,3	.	.	.
Kommunal sektor	25	2,3	2,6	2,3	3,2	.	.	.
Stat	6	2,3	1,7	2,5	3,2	.	.	.
Totalt	100	2,1	2,6	2,7	3,3	3,1	3,3	3,5
Real timlön (KPI) ¹	.	1,6	0,5	-5,7	-3,3	2,2	1,6	1,7
Real timlön (KPIF) ²	.	1,7	0,2	-5,0	-1,3	2,6	1,9	1,9

¹ Deflaterad med konsumentprisindex (KPI). ² Deflaterad med konsumentprisindex med fast bostadsränta (KPIF).

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna

Kronor per timme, procent respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ej kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	281	4,6	1,8	3,6	3,3	3,2	4,0	2,9
Arbetsgivaravgifter ² (i procent av lönen)	.	41,4	42,7	41,9	43,1	44,0	43,7	44,0
Arbetskostnad per timme ³	402	3,8	2,7	3,1	4,2	3,8	3,8	3,1
Produktivitet ⁴	648	2,3	2,5	1,0	-1,0	.	.	.
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	.	1,4	0,1	2,1	5,2	.	.	.
Kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	283	5,3	2,1	3,6	2,7	3,1	3,3	3,5
Arbetskostnad per timme ³	404	4,5	3,0	3,0	3,6	3,7	3,3	3,5
Produktivitet ⁴	650	2,8	2,7	1,0	-1,3	.	.	.
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	.	1,6	0,2	2,0	5,0	.	.	.

¹ Beräknat med enbart anställdas arbetade timmar. ² Kollektiva avgifter och löneskatter. ³ NR-lön och arbetsgivaravgifter. ⁴ Exklusive små- och fritidshus. ⁵ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	70,8	2,0	3,0	6,2	3,3	0,8	1,6	1,7
Offentliga myndigheter ^{1,2}	13,4	5,9	2,9	5,4	3,7	2,7	3,4	3,3
Näringsliv ²	49,5	1,4	3,0	6,3	2,9	0,3	1,2	1,3
Skattenetto	8,0	-0,8	2,9	7,5	5,2	.	.	.
Import	29,2	-4,2	3,3	17,9	-1,2	-1,7	-1,7	-1,9
Bearbetade varor	15,2	-1,1	0,6	15,0	-2,5	.	.	.
Råvaror	5,2	-16,3	20,8	45,5	-3,4	.	.	.
Tjänster	8,8	-1,7	-0,5	8,9	1,8	.	.	.
Tillförsel/användning³	100,0	0,2	3,1	9,8	1,8	0,0	0,6	0,6
Offentliga konsumtionsutgifter	18,3	4,3	3,0	5,7	4,1	2,9	3,0	3,0
Hushållens konsumtionsutgifter	31,1	0,8	1,9	7,0	4,6	0,5	1,6	1,8
Fasta investeringar	18,1	1,0	3,8	8,9	0,1	-0,1	1,0	1,2
Export	32,2	-3,2	4,1	15,5	-1,3	-1,8	-1,8	-2,1
Bearbetade varor	17,9	-2,0	-0,4	14,5	-2,3	.	.	.
Råvaror	5,3	-12,4	32,5	32,0	-3,8	.	.	.
Tjänster	9,0	-0,7	0,3	8,5	2,3	.	.	.

¹ Inklusiva hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ² Förädlingsvärdepris beräknat till baspris. ³ Inklusiva lagerinvesteringar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet

Miljard kronor löpande priser, procentuell utveckling respektive procent

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Förädlingsvärde ¹	3 842	0,8	8,2	9,5	2,6	2,4	4,1	4,9
Arbetade timmar, anställda ²	5 425	-4,3	4,7	2,8	0,2	0,8	0,4	2,2
Arbetskostnad per timme ³	402	3,8	2,7	3,1	4,2	3,8	3,8	3,1
Total arbetskostnad ⁴	2 178	-0,6	7,5	6,0	4,4	4,6	4,2	5,3
Bruttoöverskott	1 663	2,7	9,1	14,0	0,5	.	.	.
Vinstandel	.	42,9	43,3	45,1	44,2	43,0	43,0	42,8
Justerad vinstandel ⁵	.	37,5	38,9	40,9	39,9	38,7	38,7	38,5

¹ Beräknat till faktorpris. ² Miljoner timmar. ³ Kronor. ⁴ Inkluderar löneberoende övriga produktionskatter för anställda. ⁵ Exklusive små- och fritidshus och justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A19 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell utveckling

	Vikt							
	2022	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KPI	100,0	0,5	2,2	8,4	6,5	0,9	1,8	1,8
Räntekostnader, bostadsränta	.	0,4	-6,5	18,9	49,1	5,5	3,6	2,2
KPIF	100,0	0,5	2,4	7,7	4,6	0,5	1,5	1,7
Varor	46,4	0,8	0,3	6,6	3,7	.	.	.
Tjänster	27,3	1,5	2,3	4,7	5,2	.	.	.
Boende exkl. räntekostnader och energi	17,0	1,6	2,1	4,0	3,8	.	.	.
Energi	5,9	-9,7	17,0	37,0	8,3	.	.	.
Räntekostnader, kapitalstock	3,4	5,6	5,9	6,8	4,7	3,5	3,4	3,4
KPIF exkl. energi	94,1	1,3	1,4	5,6	4,2	.	.	.
HIKP	.	0,7	2,7	8,0	4,9	.	.	.
Råolja (Brent) ¹	.	41,8	70,7	101,2	85,7	81,6	88,4	93,4

¹ Dollar per fat, årsgenomsnitt.

Anm. Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och bostadsränta.

Källor: U.S. Energy Information Administration, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Offentliga finanser

Tabell A20 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	2 454	2 430	2 640	2 819	2 959	3 034	3 138	3 274
<i>Procent av BNP</i>	48,6	48,2	48,4	47,4	48,2	48,1	47,7	47,5
Skatter och avgifter	2 156	2 132	2 323	2 434	2 519	2 607	2 713	2 845
<i>Procent av BNP</i>	42,7	42,3	42,6	40,9	41,1	41,3	41,3	41,3
Skattekvot ¹	42,8	42,4	42,7	41,1	41,2	41,5	41,4	41,4
Kapitalinkomster	75	68	67	105	88	99	108	116
Övriga inkomster	223	230	249	281	352	328	317	313
Utgifter	2 426	2 569	2 645	2 770	2 933	3 044	3 140	3 256
<i>Procent av BNP</i>	48,0	51,0	48,5	46,6	47,8	48,2	47,8	47,2
Konsumtion	1 300	1 332	1 411	1 493	1 587	1 665	1 739	1 821
Transfereringar	850	967	960	965	1 032	1 041	1 043	1 058
Hushåll	673	711	725	755	793	813	816	830
Företag	96	163	138	120	145	129	125	122
Utland	81	93	97	90	94	98	102	106
Investeringar ²	246	246	252	273	286	292	300	309
Kapitalutgifter	29	23	22	38	29	46	58	67
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	25	15	15	3
Finansiellt sparande⁴	28	-139	-5	49	0	-24	-17	15
<i>Procent av BNP</i>	0,6	-2,8	-0,1	0,8	0,0	-0,4	-0,3	0,2
Primärt finansiellt sparande⁵	-18	-184	-50	-17	-59	-77	-67	-34
<i>Procent av BNP</i>	-0,3	-3,7	-0,9	-0,3	-1,0	-1,2	-1,0	-0,5
Strukturellt sparande	20	-105	-45	61	67	32	21	23
<i>Procent av potentiell BNP</i>	0,4	-2,0	-0,8	1,0	1,1	0,5	0,3	0,3
Maastrichtskuld	1 762	1 977	1 974	1 785	1 733	1 810	1 895	1 968
<i>Procent av BNP</i>	34,9	39,2	36,2	30,0	28,3	28,7	28,8	28,6
BNP, löpande pris	5 050	5 039	5 452	5 946	6 135	6 311	6 574	6 890
Potentiell BNP, löpande pris	5 012	5 139	5 420	5 898	6 215	6 415	6 639	6 896
Finansiell nettoställning	1 424	1 342	1 675	1 511	1 664	1 706	1 754	1 834
<i>Procent av BNP</i>	28,2	26,6	30,7	25,4	27,1	27,0	26,7	26,6

¹ Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åststramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen. ⁵ Primärt finansiellt sparande beräknas som finansiellt sparande minus kapitalnettot. Kapitalnettot är kapitalinkomster minus kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A21 Statens finanser

Miljardier kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	1 290	1 253	1 392	1 491	1 577	1 585	1 624	1 690
Skatter och avgifter	1 123	1 078	1 211	1 263	1 299	1 336	1 391	1 462
Kapitalinkomster	27	31	27	56	39	37	35	37
Övriga inkomster	140	144	154	173	238	212	198	190
Utgifter	1 222	1 394	1 440	1 483	1 534	1 563	1 590	1 637
Transfereringar	753	912	923	916	943	927	914	920
Ålderspensionsystemet ¹	23	26	27	26	26	28	28	29
Kommunsektorn	278	336	364	365	339	330	326	329
Hushåll	313	338	345	363	387	391	384	387
Företag	62	123	94	77	102	85	79	74
Utland	77	89	92	86	89	94	97	101
Konsumtion	333	338	366	390	419	449	478	507
Investeringar ²	114	127	135	147	153	158	164	170
Kapitalutgifter	22	17	16	30	19	30	35	40
varav ränteutgifter	17	11	10	24	12	23	27	33
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	35	51	64	60
Finansiellt sparande⁴	68	-141	-48	9	8	-28	-30	-6
Procent av BNP	1,3	-2,8	-0,9	0,1	0,1	-0,4	-0,5	-0,1
Statsskuld	1 054	1 218	1 145	942	846	889	941	973
Procent av BNP	20,9	24,2	21,0	15,8	13,8	14,1	14,3	14,1
Finansiell nettoställning	-29	-221	-244	-96	-50	-50	-51	-27
Procent av BNP	-0,6	-4,4	-4,5	-1,6	-0,8	-0,8	-0,8	-0,4

¹ Statliga ålderspensionsavgifter. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minska i motsvarande grad, samtidigt som den beräkningstekniska överföringen från kommunerna till hushållen ökar i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, påverkas inte. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	328	325	347	369	379	400	419	440
Socialförsäkringsavgifter	267	269	284	302	313	326	340	356
Statliga ålderspensionsavgifter	23	26	27	26	26	28	28	29
Kapitalinkomster	36	27	32	39	37	43	48	51
Övriga inkomster	2	3	3	3	4	4	4	4
Utgifter	322	334	340	352	363	377	387	398
Inkomstpensioner	315	326	332	344	354	368	377	387
Kapitalutgifter	0	1	1	1	1	1	1	1
Övriga utgifter	7	7	8	8	8	9	9	9
Finansiellt sparande	6	-9	7	17	16	23	32	42
Procent av BNP	0,1	-0,2	0,1	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6
Finansiell nettoställning	1 617	1 718	2 036	1 691	1 813	1 867	1 930	2 005
Procent av BNP	32,0	34,1	37,3	28,4	29,6	29,6	29,4	29,1

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A23 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	1 147	1 224	1 303	1 359	1 379	1 418	1 460	1 514
Skatter	748	766	807	848	885	923	959	1 002
Kommunal fastighetsavgift	19	19	21	21	22	23	24	25
Statsbidrag inkl. kompensation för mervärdesskatt	276	333	361	362	336	327	323	326
Kapitalinkomster	12	10	9	10	12	19	26	28
Övriga inkomster	93	95	106	118	125	127	130	133
<i>Genomsnittlig kommunalskattesats¹</i>	<i>32,19</i>	<i>32,28</i>	<i>32,27</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>
Utgifter	1 193	1 213	1 266	1 336	1 413	1 473	1 529	1 591
Transfereringar	90	98	102	103	107	111	113	115
Hushåll	47	49	49	50	53	56	56	56
Övriga transfereringar	43	49	53	53	54	55	57	59
Konsumtion	964	990	1 042	1 100	1 164	1 213	1 257	1 310
Investeringar ²	132	119	116	126	133	134	136	139
Kapitalutgifter	7	6	6	7	9	15	23	26
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	-10	-36	-49	-56
Finansiellt sparande⁴	-45	11	37	23	-24	-19	-20	-21
Procent av BNP	-0,9	0,2	0,7	0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3
Finansiell nettoställning	-164	-155	-117	-84	-99	-111	-126	-144
Procent av BNP	-3,3	-3,1	-2,1	-1,4	-1,6	-1,8	-1,9	-2,1

¹ Procent. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från kommunsektorn till hushållen öka i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Eftersom den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minskar i motsvarande grad kommer den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, inte att påverkas. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hushållens direkta skatter	14,9	15,1	15,0	14,0	13,9	14,1	14,0	14,0
Företagens direkta skatter	3,2	3,0	3,4	3,2	3,0	3,0	3,0	3,0
Arbetsgivaravgifter ¹	12,0	11,5	11,7	11,3	11,5	11,7	11,7	11,7
Mervärdesskatt	9,1	9,2	9,2	9,3	9,2	9,2	9,2	9,2
Punktskatter	2,1	2,0	1,9	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8
Övriga skatter	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Skattekvot²	42,8	42,4	42,7	41,1	41,2	41,5	41,4	41,4
EU-skatter ³	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Övriga inkomster ⁴	4,4	4,6	4,6	4,7	5,7	5,2	4,8	4,5
Primära inkomster	47,1	46,9	47,2	45,7	46,8	46,5	46,1	45,8
Kapitalinkomster	1,5	1,3	1,2	1,8	1,4	1,6	1,6	1,7
Inkomster	48,6	48,2	48,4	47,4	48,2	48,1	47,7	47,5

¹ Arbetsgivar- och egenföretagaravgifter samt särskild löneskatt. ² Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ³ Skatter till EU, ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ⁴ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna.

Anm. Avser offentliga sektorns inkomster vid oförändrade skatteregler, det vill säga utifrån regelverket i senaste budgetproposition. Eventuella urfasningar av temporära ändringar är beaktade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Konsumtion	25,8	26,4	25,9	25,1	25,9	26,4	26,5	26,4
Transfereringar	16,8	19,2	17,6	16,2	16,8	16,5	15,9	15,4
Hushåll	13,3	14,1	13,3	12,7	12,9	12,9	12,4	12,0
Företag	1,9	3,2	2,5	2,0	2,4	2,0	1,9	1,8
Utland	1,6	1,8	1,8	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5
Investeringar ¹	4,9	4,9	4,6	4,6	4,7	4,6	4,6	4,5
Primära utgifter	47,5	50,5	48,1	45,9	47,3	47,5	46,9	46,3
Kapitalutgifter	0,6	0,5	0,4	0,6	0,5	0,7	0,9	1,0
Utgifter	48,0	51,0	48,5	46,6	47,8	48,2	47,8	47,2

¹ Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm.

Anm. Avser offentliga sektorns utgifter vid bibehållen personaltätet inom offentligt finansierade verksamheter och en standardhöjning i linje med historiskt mönster samt oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pensioner ¹	7,4	7,7	7,3	7,0	7,2	7,3	7,1	7,0
varav inkomstpension	6,2	6,4	6,1	5,8	5,8	5,8	5,7	5,6
Arbetsmarknad ²	0,6	0,9	0,8	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Ohälsa ³	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Familj och barn ⁴	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3
Studier ⁵	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Ekonomiskt bistånd ⁶	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
Övrigt ⁷	1,5	1,6	1,5	1,6	1,8	1,5	1,3	1,2
Transfereringar till hushållen	13,3	14,1	13,3	12,7	12,9	12,9	12,4	12,0

¹ Inkomst- och tilläggspension, garantipension, efterlevandepension, pensionstillägg, offentliganställdas avtalspensioner och bostadstillägg till pensionärer. ² Ersättning vid arbetslöshet, aktivitetsstöd, etableringsersättning och lönegaranti. ³ Sjuk- och rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning, handikappersättning, merkostnadsersättning. ⁴ Föräldrapenning, barnbidrag, vårdbidrag, bostadsbidrag. ⁵ Studiebidrag och övrig studiehjälp. ⁶ Socialbidrag. ⁷ Assistansersättning och äldreomsorgsstöd samt övriga transfereringar till hushåll, så som elpriskompensationer.

Anm. För prognosåren avses transfereringar från offentlig sektorn till hushåll vid oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A27 Basbelopp

Tusental kronor, löpande priser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prisbasbelopp	46,5	47,3	47,6	48,3	52,5	55,7	56,2	57,2
Förhöjt prisbasbelopp	47,4	48,3	48,6	49,3	53,5	56,9	57,4	58,4
Inkomstbasbelopp	64,4	66,8	68,2	71,0	72,9	75,7	78,0	80,6

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och dämpat balanstal

Procentuell förändring respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomstindex	3,1	3,8	2,2	4,1	2,6	3,9	3,1	3,3
Balansindex	3,1	3,8	2,2	4,1	2,6	3,9	3,1	3,3
Dämpat balanstal ¹	1,012	1,017	1,027	1,028	1,040	1,046	1,043	.
Nominell inkomstpension²	1,4	2,1	0,5	2,5	1,0	2,2	1,5	1,7

¹ Nivå. ² Följsamhetsindexering, det vill säga procentuell förändring av inkomstindex minus 1,6 procentenheter.

Källor: Pensionsmyndigheten och Konjunkturinstitutet.

Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023
Budgetsaldo	112	-221	78	230	87
Avgränsningar	-62	35	-96	-147	-145
Försäljning av aktier med mera	0	0	0	-1	0
Extraordinära utdelningar	-2	-3	-7	-7	0
Delar av Riksgäldens nettoutlåning	-58	34	-86	-145	-116
Övriga avgränsningar	-2	4	-3	6	-29
Periodiseringar	20	49	-34	-73	6
varav skatteperiodiseringar	16	42	-24	-59	6
ränteperiodiseringar	6	7	-10	-14	-1
Övrigt	-2	-4	4	-1	59
Finansiellt sparande i staten	68	-141	-48	9	8
Statens lånebehov ¹	-112	221	-78	-230	-87
Värdeförändringar i statsskulden	-31	-57	5	27	-9
Statsskuldens förändring	-143	164	-73	-203	-96
Statsskuld	1054	1218	1145	942	846
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,9</i>	<i>24,2</i>	<i>21,0</i>	<i>15,8</i>	<i>13,8</i>

¹ Statens lånebehov är lika med budgetsaldot med omvänt tecken.

Källor: Ekonomistyrningsverket, Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A30 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor, löpande priser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utgiftstak för staten	1 743	1 695	1 634	1 539	1 595	1 720
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>33,9</i>	<i>31,3</i>	<i>27,7</i>	<i>24,8</i>	<i>24,9</i>	<i>25,9</i>
Takbegränsade utgifter	1 501	1 551	1 562	1 626	1 655	1 682
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>29,2</i>	<i>28,6</i>	<i>26,5</i>	<i>26,2</i>	<i>25,8</i>	<i>25,3</i>
Budgeteringsmarginal	242	144	72	-87	-60	38
<i>Procent av takbegränsade utgifter</i>	<i>16,1</i>	<i>9,3</i>	<i>4,6</i>	<i>-5,4</i>	<i>-3,6</i>	<i>2,2</i>

Källor: Ekonomistyrningsverket, Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet.

Tabell A31 Finanspolitisk prognos och scenario i offentlig sektor

Miljarder kronor

	2023	2024	2025	2026	2023- 2026
Budgetutrymme när överskotts-mål nås från och med 2023	98	-12	18	22	127
Sparat budgetutrymme från året innan ¹		46	10	-2	
Utgiftsåtgärder	27	34	30	32	123
Staten	17	6	16	25	65
Konsumtion	23	11	12	22	68
Investeringar	-6	-5	4	3	-4
Finansiering av kommunsektorns utgifter	10	27	14	7	59
Överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar	25	-10	0	-12	3
Strukturellt sparande ²	1,1	0,5	0,3	0,3	

Anm. Beloppen avser förändring jämfört med föregående år.

¹ Om strukturellt sparande ett år ligger över överskotts-målet med den av Konjunkturinstitutet prognosticerade finanspolitiken finns det ett sparat budgetutrymme till nästkommande år (positivt tecken). Om strukturellt sparande i stället är under överskotts-målet tas av framtida budgetutrymme (negativt tecken). ² Procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Marginalrutor

Antaganden om åtgärder till följd av de höga elpriserna

De europeiska elpriserna, inklusive de i elprisområde 3 och 4 i Sverige, har det senaste året mångdubblats. Priserna förväntas vara höga under en lång tid framöver. Ett flertal åtgärder har föreslagits, både i Sverige och inom EU, för att mildra konsekvenserna för hushåll och företag av dessa höga priser.

I prognosen antas att den huvudsakliga åtgärden som påverkar svensk ekonomi blir en elpriskompensation som betalas ut till svenska hushåll och företag. Kompensationen antas bestå av 80 miljarder kronor år 2023, 40 miljarder 2024 och 20 miljarder 2025. Av dessa finansieras 60, 30 respektive 10 miljarder av de så kallade flaskhalsintäkterna som inkommit till Svenska kraftnät, och resterande del genom statsbudgeten. Av stödet antas 60 procent fördelas till hushållen och 40 procent till företag. Stödet betalas ut som en transferering, och har därmed ingen direkt inverkan på KPI.

Utöver denna elpriskompensation görs inga konkreta antaganden om åtgärder på nationell nivå eller EU-nivå.

Vad skiljer scenario från prognos?

Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2023.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning rör sig mot konjunkturell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Penningpolitiken anpassas så att inflationsmålet nås på några års sikt.
- Finanspolitiken anpassas så att överskottsmålet nås på ett par års sikt. Som en del av detta antas att offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.

Begrepp och antaganden

Strukturellt sparande visar vad offentlig sektors finansiella sparande skulle vara om ekonomin var i konjunkturell balans.

Budgetutrymmet visar utrymmet för nya ofinansierade finanspolitiska åtgärder. Det beräknas enligt Konjunkturinstitutets definition som den del av det strukturella sparandet som vid oförändrade regler överstiger en tredjedels procent av potentiell BNP.

Oförändrade regler innebär frånvaro av nya finanspolitiska beslut av riksdag, regering, regioner, kommuner eller EU.

Demografiskt betingad efterfrågan är det behov av offentlig konsumtion och investeringar som uppkommer från antagandet om bibehållen standard utifrån befolkningens storlek och sammansättning.

Konjunkturinstitutets **finanspolitiska scenario** bygger på följande antaganden (se tabell 13):

- Stat och kommunsektor beslutar om utgiftsåtgärder inom offentlig konsumtion och investeringar i linje med den demografiskt betingade efterfrågan. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter.
- Stat och kommunsektor beslutar om åtgärder som ökar eller minskar hushållens disponibla inkomster så att det strukturella sparandet uppgår till en tredjedels procent av potentiell BNP. I scenariot sker detta genom en beräkningsteknisk överföring mellan offentlig sektor och hushållen. Vid större avvikelser sker vanligtvis en stegvis återgång till ett strukturellt sparande på en tredjedels procent av potentiell BNP.
- Kommunsektorns skulder antas på sikt stabiliseras som andel av BNP. Givet nuvarande investeringsnivåer innebär antagandet att ett finansiellt sparande i kommunsektorn på -0,3 procent av BNP nås på några års sikt.

En **utförligare beskrivning** av dessa begrepp och antaganden finns på www.konj.se/var-verksamhet/sa-gor-vi-prognoser/antaganden-gallande-offentliga-finanser.

Konjunkturinstitutets definition av offentlig konsumtion vid oförändrade regler

För statlig konsumtion finns det regler och praxis för vad som händer i frånvaron av nya finanspolitiska beslut. Det finns dock inte motsvarande regler för den kommunala konsumtionen.

Statlig konsumtion skrivs fram med pris- och löneomräkning (PLO) av statliga myndigheters anslag vid oförändrade regler.

Kommunsektorn antas uppnå god ekonomisk hushållning. Detta har Konjunkturinstitutet operationaliserat så som att kommunsektorns finansiella sparande på sikt når $-0,3$ procent av BNP. I frånvaro av nya finanspolitiska beslut minskar kommunsektorns inkomster som andel av BNP. Detta eftersom statsbidragen är oförändrade om inte riksdagen fattar beslut om förändring. Om kommunsektorn vid fallande inkomster ska uppnå god ekonomisk hushållning och en viss nivå i sparandet behöver utgifterna minska.

Kommunal konsumtion beräknas således residualt för att kommunsektorn ska nå god ekonomisk hushållning vid oförändrade regler.

Hur offentlig sektor utvecklas vid oförändrade regler beskrivs mer ingående i fördjupningen "Automatisk budgetförstärkning ger utrymme för ofinansierade reformer" i *Konjunkturläget*, oktober 2019.

Budgetutrymmet påverkas av osäkerhet i det strukturella sparandet

Bedömningen om det strukturella sparandet ändras ofta över tid. Det kan bero på ändrade metoder, reviderade utfallsdata eller ändrade prognoser. Det har utvecklats olika metoder för att beräkna strukturellt sparande och dessa är baserade på olika antaganden.

Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet använder i grunden samma metod för att beräkna det strukturella sparandet, men bedömningarna av det strukturella sparandet och därmed budgetutrymmet kan ändå skilja sig åt, till följd av dels vissa metodskillnader, dels olika beräkningsantaganden samt vad som ingår i aviserad politik.

Vad är ett alternativscenario?

I detta avsnitt beskrivs alternativa utvecklingar av ekonomin jämfört med prognosen för åren 2022–2023 samt det medelfristiga scenario som följer för de närmaste åren därpå. I avsnittet beskrivs ett exempel på hur de ekonomiska förutsättningarna kan skilja sig från prognosen och huvudscenariot, och vilka effekter dessa alternativa förutsättningar kan ha på den svenska ekonomin.

Alternativscenarierna är framtaget med Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA. Analysen som presenteras är helt och hållet modellbaserad och därmed en konsekvens av de antaganden som gjorts i modellen. För mer information om SELMA, se "SELMA - Technical documentation" och "SELMA – Icke teknisk beskrivning" på www.konj.se.

Antaganden om finanspolitiken i scenarierna

Den diskretionära finanspolitiken bedrivs i enlighet med huvudscenariot samt att transfereringarna till hushållen justeras så att överskottsmålet (definierat som ett strukturellt sparande på en tredjedels procent av potentiell BNP) nås. Vidare tillåts de automatiska stabilisatorerna verka både via offentliga inkomster och utgifter. Inkomsterna varierar över konjunkturen genom att skatteintäkterna varierar med den ekonomiska aktiviteten. Till exempel är inkomsterna från skatt på arbete högre när sysselsättningen är högre och vice versa. Utgifterna varierar över konjunkturen via transfereringarna till hushållen. En arbetslöshet som är lägre än jämviktsarbetslösheten ger lägre transfereringar till hushållen, medan en arbetslöshet som är högre än jämviktsarbetslösheten i stället ger högre transfereringar till hushållen.